

V. A. 63. D. 3.

KAIS. KÖN. HOF. BIBLIOTHEK

44.407-B

Alt-

MAGYAR NEMZET

EREDETI HONA.

KÜLÖNÖS FIGYELEMMEL

A'

HORVÁT ÉS ILLIR NEMZET

EREDETISÉGÉRE ,

LAKATOS GYÖRGY

GAMÁSI PLEBÁNUSTÓL.

A'

MAGYAR NEMZET

EREDETI HONA.

KÜLÖNÖS FIGYELEMMEL

A'

HORVÁT ÉS ILLIR NEMZET

EREDETISÉGÉRE,

LAKATOS GYÖRGY

GAMÁSI PLEBÁNUSTÓL.

PESTEN, 1844.

NYOM. TRATTNER-KÁROLYI BETŰVEL
(ÚRI UTCZA, 452. SZÁM.)

44407-B.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ESET-TÁRAMBAI BELEPÉS

és a'

Munka ajánlata.

Idvelendő Honom! Dicső szityák, kunok, hunnok, avarok, kanaániak, utóbb fenicziaiak, pánoknak vagy magyaroknak édes hazája! — Milly sok szorgalommal fáradoztak tudós fiaink valódi eredetiségünk kutatásában — az, az egész magyar világ előtt tudva van; — irtak és sokat föl is mutattak a' Nemzetnek; de mind ezek még mint nagyszerű kételyek merültek előttem fel, és Nemzetem ős-eredetisége felől buvárkodó lelkem szomját le nem csillapíták.

Iróink megelégtültek, ha eldődinket a' Sinai, vagy Chinai határoktól az Immaus hegyek vidékitül Tanaisig elterjedt nagy Scythiából Pannon földünkre a' Moeotis tava, a' kaspi tenger és kaukazi bércek közül beöltöztetheték.

Vegyék csendes lélekkel tudós iróink, ha én egy eredetibb hont mutathatok be: — a' HON Kanaán földe, a' vele határos tartományokkal és városokkal; — melyekből nemzetemet két uton szállítom hazájába. 1-ör) Tekintse meg bárki az Immaus hegyek táját, a' Caspi és Feketetenger közeit és az ezek melletti tartományokat, — oly helyneveket találnd, melyek egyenesen Kanaanból származtak oda; tekintse meg 2-or) a' földközi tenger europai partjait, országait az idősb földrajzokon, hasonlókép kanaani vagy szomszéd tartományi helynevekre találnd ott is. — Ez kétfelőli költözködése eldődinknek.

Az igazat tudni-ohajtó olvassa Ptolomaei és Plinius könyveiben följegyzett *Pannon* helyneveket; melyeket Szentiványi, Moró, Timon Samu ugynevezett, Ó Magyarország képe, és Bombardi Mihály az ugynevezett „Nagy Magyarország helyirása” könyvekben nem kis szorgalommal rajzolnak; többnyire keleti nevek jelenkeznek itt — néhányat kivéve, melyeket Pannoniánknak Romátoli hódítása után, Roma meglatinosított. — Legfölvilágosítóbb tudományt nyujtnak t.t. Horvát István ur honunk nagy tudományú fia Rajzolatnak 41. §. jelesen a' sz. régiségből közlött fi és helynevek, melyek ismét Kanaanból kerültek e' tudós férfiu tollába; — a' § végén méltó pironssággal illet bennünket (papokat), hogy kiknek a' szentirást éjjel's nappal olvasni kötelességökben áll, — ezeket ész-

re nem vettük, és kikutatására annyi századok alatt föl nem eszméltünk. — Az itt jegyzett kevés hely- és fi-neveken kívül, jelenleg is tömve van Pannoniánk kanaani hely- és finevekkal, mellyek még az ős hajdankorbul származtak hozzánk, 's a' t.

Rég sejtették azt nyelvészettanárink, hogy magyar nyelvünk nem europai, hanem ázsiai, 's különösen hogy a' zsidó (inkább kanaani) nyelvvel, némű rokonságban áll. — Csak ezen figyelmeztetésökért is tisztelem őket, egyedül abban hibásítom, hogy kevés vagy tán semmi szorgalmat nem fordítottak e' két nyelvbeli gyök- vagy törzs-szavak megmagyarosítására, 's e' hanyagságuk fáj lelkemnek, — ennélfogvást a' csendes éjt, a' hosszú napok hivatal-mentes óráit gyakran egész lélekbagyadásig arra fordítottam: hogy szitya, kun, avar, pannon, magyar eredetünket a' setét homályból kiemeljem, 's tisztább fényt sugároztassak rá. — Hogy legelső 's eredetibb nyelvünk 's nemzetünk tiszta eredete kikutatásában némi lépéseket — bár talán gyengéket — tettem, hogy mégis irtam, és dolgoztam, munkám tanúsítja.

Hogy nemzetem iránti legtisztább szeretetemet kimutassam, 's kitűzött tárgyam igazságát minél világosabb fokra emelhessem, egy „Etimologiai = szónyomozási Esettárt“ bocsátok Honom elébe; meggyőződván arról, hogy hol a' historiai adatok megszün-

nek, ott a' szónyomozás, helyesebben mondva a' keleti szavak megmagyarosítása a' legtisztább forrás, melyből epedő szomját kiki lecsillapithatja. Rajzommal azon hiányt iparkodám kitölteni, melyben történetíróink mind eddig hibáztak.

Illy című munkámban: „*Somogy Vármegye Esettára*“ — mely már kéziratban sokra terjedő ivéken kész, — tehetségemet oda fordítám, hogy Pannon, különösen Somogynak, — mely földén hord 's táplál, — több régi kanaan helyneveit fölvilágosítva megmagyarosítsam, nevezetességeit a' világnak tudomásul nyujtsam, 's esettárát még Josua időkorától jelenkorunkig lehozzam; iparkodtam egyszersmind, hogy magyar nyelvünket a' világ első nyelvével, a' kanaánival, — mely heber és szent nyelvnek is mondatik — összerokonítsam.

Ezen munkám közrebocsátását félbeszakasztaták velem az illir zegernyés mozgalmak; 's így jelen munkácskámban egy egészen más rendszert választék; — több nemzetek eredetiségével az övéket is le-rajzolni, honi nyelvünknek eredetiségét megalapítani, 's velök nemcsak szomszédságunkat, hanem rokonságunkat is — hogy józanabbra térítsem — bebizonyítani iparkodtam.

Kedves Hon! Oltárid számosak, mellyeken minden, kit földeden hordasz 's egeddel betakarsz — hogy áldozatát bemutassa, méltán kívánod; 's joggal követelheted, hogy a' nemzetiség fájának csendes árnyai-ban szendergők, a' fa életének föntartására, 's virágzásának előmozdítására, annak tövét is öntözzessék, 's ápolására tehetségek szerint iparkodjanak. — Hon! én e' kisded munkácskámát teszem oltárodra, ezt függesztem a' nemzet virágzó fájának ágaira: — mellyből kínáld meg, o hon! a' béke édes ölében (csendes) nyugvó fiaidat.

Honom nagy és tudós atyjai! valamint a' Magyar-nak élő Istene kedvesen vette Abel áldozatát, úgy vegyétek ti is részvéttel e' kisszerű munkálatomat, 's meleg kebellet pártolván terjesszétek szét a' földszinén, — hadd ismerje meg az eredeti nemzetiségtől, nyelvtől messzepártolt minden más nemzet, hogy egyedül a' Magyar az, ki majd közvetlen Istentől tanulta, megtartotta 's őrizte nyelvét, a' szentebb régiségből hozván le származását!

Ha jelenkori műveltebb irói tollal nem éltem, azt félszáznál tizen is túl terjedő aggastyánságom, a' vállaimra nehezülő kor, 's a' körülmények mostoha befolyása által megtört egészségem, majd minden társalgástul elszigetelt remete-életem, az újabb köny-

veknök, — mellyek virágosb kifejezéseket adtak volna tollamra, — meg nem szerezhetése okozták. — A' mi segedelmet elavult könyvtáracskám nyújtott kezembe, azzal tudományomat, érzeteimet 's gondolatimat kifejezni szorgoskodtam. — Irám Gamáson, kisaszony hava' 8-án, 1844-dik évben, Somogy vármegyében.

A' Szerző.

ak vol-
ák. —
ott ke-
ondola-
n, kis-
y vár-

A' Horvát nemzet eredetiségének rajza.

Somogy megyének esettárát vagy historiáját ősidőkből jelenkorunkig rajzolandó; — kitűzött tárgyamnal szoros kapcsolatban álló több nemzetek eredetiségét a' homályból kiemelni, 's felettök a' világosság napját előmlesztteni jelen munkám főadata. — A' kor kívánságát, körülményeit 's érdekeit tekintve, irományim tömegéből előlegesen két czikket állítok szőnyegre.

1. §.

HORVÁT NEMZET. — Ez magát a' Gazophilacium Latino-Illyricum, 1731. évben nyomtatott szókönyvében a' hajdani Curetesek-től, kikre hivatkozik a' szótár-író Lucanus IVdik könyvének ezen verseiben :

„Illic bellaci confisus gente Curetum,
Qvos alit hadriaco tellus circumflua Ponto“

a' Curetes vagy Curet szóból a' Croata, Croatus, Crobatus, Crobata, — horvátosan Horváth, Hervat — hozza le; az országot pedig Croatiának, hajdan Crobatiának és Curetiának, Horvatszki, Orszak, Horvatszka Zemlya-nak nevezi. — Ennek következtében mind a' Croat, mind a' Horváth szavak jelentőségéről szükséges az értekezés és értelmezés.

2. §.

CURETES. — Elfogadhatólag összevág ezen szó a' keleti כֶּרֶתִּים = kheretim, vagy csak כֶּרֶתִּי = khereti (ceretim) szókkal. — Nemzet neve ez! — mellyről Gesenius Vilmos legnevezetesb nyelvészettanár így ír: „a' Kheretimek a' Filistiek egy része, kik a' földközi tenger déli részén laktak“ — a' 70 fordítók vagy magyarázók és syriaiak Kreter-rel fejezik ki, azaz Creta vagy Kreta szigetből származottak. — A' Caphtor nemzetségi névénél még világosabban így adja elő Mozes után a' Teremtéskönyv X-ik fejez, 13—14 vben, — hogy Egyiptomból származtak, honnan Caphtorba (Kreta szigete Aphtera városa) költözködtek; innen ismét Kanaan földének déli részére, — 's ezen vándorlástól Filisteusoknak פְּלִשְׁתִּים = peleset vagy pheleset = vándor, németesen is wandern, vándoroknak neveztettek; vagy pedig a' szójelentés értelme magyarosítása után pálás, páljás = utas, utazó, peleset = páljásut, kiknek mintegy természetökben volt az utazás, vándorlás peleset = pálásut-ság; vagy pedig a' פֶּלֶא = phale absondern = való, az elválástól, — kik Egyiptom több nemzetétől elváltak, — nevezték magokat. — Ezt látszik jelenteni görög elneveztetésök is Ἀλλοφυλοι = allophili = elválók; és a' latin alienigenae = elidegenők. — Caphtor által némelyek Cappadociát, mások pedig Cyprust is értik. — Ezen Filistiek Cereti nevet is vettek föl, mellytől Creta szigete nyerte elneveztetését. — Eusebius zsidó József régiségeihez ragasztott, és így czimzett „Compendium de sex etatibus seculi 's a' t.“ Cres (cret) vagy Orion első Cretai királytól eredtetni a' sziget nevét. — Ezen Cretaiak Minos vagy Minoas király alatt Gáza Filisti város hódítására egy sereget vittek, — diadalmuk emlékére kretai Jupiternek a' nevezett vá-

rosban templomot emeltek, és Marna-nak nevezték. — Ezen Marna vagy Marnás-t, Calmet értekezéseiben I-ső köt. 189 lap, a' Filistiek istenei közé számlálja. — A' költözködő Filistiek hozták ezen Marna — magyarul Urnok és Marnás Urnó — istent jelentő szavakat magokkal, kik a' Somogy vármegyében kebelezett Mernyében is Marna istenöket tisztelvén, e' Marna, a' jelenleg is főnálló Mernye m. város elnevezésére adhatott alkalmat; melly magyarul — az m betű elvágatván — Urnok, Urnót — jelent.

A' történet valósága ez lehet. — Minos Aster és Európának fia (ettől Europa; Aster rövidítve az Astarot-ból) Filistiek, Kanaapiak vagy Fennek Feniciusok istene — nevet adhatott Istria tengermelléki tartományunknak, és a' Duna „Ister“ nevének). Schütz Világ Hist. I. k. 141 lap a' világ teremtetése után 2550 évtájra, melly Calmet időszámítáblája szerint Krisztus U. előtt 1448 évre üt ki, Cretában uralkodó első Minos korára teszi azon időszakot, mellyben Israel fiai az arabiai pusztából már kikészültek, Kanaant elfoglalandók. — Minos ezt megsejtvén összevegyűjti tábori erejét, segédelmet viendő a' Kanaaniaknak. — Ugyan is historiai adatok valószínűsítják, hogy a' Filistiekkal legtöbb bajok volt a' Hebereknek. — Vagy pedig igen megnépesedvén Creta szigete, pór szó szerint a' föld már nem bírhatván őket, kénytelenítettek anyaföldjüket változtatni, gazdag honjokhoz hasonló termékeny hazában éltöket megnyugtatók. — Ugyan Minos és utóbb Rhadamant királyaik a' földközi tenger szigetein uralkodásukat messzibb terjesztvén, a' szárazföldön is elhatalmasodtak. — Utóbbi királyaik pedig több helyre szállítottak gyarmatokat. — Calmet I. k. 180. lap a' Ceretim és Pheletimerről értekezvén írja: hogy ezek a' Filistiek számából valának, és Dávid király pártjára állottak. — Az író azonegy nemzetnek tartja a' Cerethimeket és Pheletimeket, — ezek a' nemzetet, Ceretim pedig a'

hont t. i. Cretát jelentik, a' Ceret törzs-szót Cret vagy Cretának allitván.

3. §.

Mi csak méltányos és magasztos lehetett a' világban, azt az írók Cretára ruházzák. — Pomponius Mela II. k. 7. fejr. azt városira, népeire nézve legvirágzóbbnak, igen nagynak és száz városból állónak jegyzi. — Virgil Aeneisében III. k. 204 v, száz nagy városban és legtermékenyebb országokban laknak, azaz a' Cretaiak. — Didor és Strabo említik, hogy minden istennek Creta volt anyafölde. — Diodor magateocretes vagy valódi Cretaiak, eteo vagy az időtől letteknek; Autochontes (אֲחֻזֵּי הָאָרֶץ = khaniti magyarul honitni) azaz önmagokat nemzőknek, honítóknak, önlétűeknek, földből termetteknek tartották. — A' melly nemzetnek valódi eredetét homály fődte, az, az időtől teremtettnak állítatott. — Így p. o. כּוּן = chun, chanaani = kanaani város (honnan a' Kun nemzet, chun, hun, un kiirat szerint chuni, huni, hunni, uni, hun-gari, un-gari — historiai neveztetések származtak). Görögül a' Kronostól, rövidebben és magyarul a' Kor-tól vagy időtől keletkezetteknek tartattak. — Kun hosszabban כּוּן = khijun, Saturnusnak is nevezetett, kitől a' Kun város építetett. (Gesen Vilmos a' Kun szónál). — A' Kun-ból a' német a' König szavát igen helyesen alkotá ki, a' magyar pedig az n betűt r-el mondván ki, Király-át teremté elő, melyből a' sláv Kraly eredt. 'Sidó József régiségeihez csak kissé ez előtt említett ragasztékban, Creta = Makaron; Molnár legrégebb szókönyvünkben Makarosnak jegyeztetik; nem különben Cyprus szigete is Makariának nevezetik, t. i. a' lég mérsékltségétől és bőtermékenységétől vagy mag-eresztés-től. — Jahn, zsidó szótárában

— eretz mechora. — olly hont jelent, hol valódi eredetét nyerte valamely nemzedék. — T. Horváth István ur értelmében Rajz 18, 75, 78 §. magyar szigetek valóának ezek. — Calmet földképén a' Sodomrai tenger északi partján mutatkozik Machaerus helység. — Manasse fia is a' Teremtéskönyv L, 23, Machir-nak nevezett; melly szó így írva Mechera, is jelent, mellyből a' latin az ő mucro szavát alkotá.

4. §.

Homonnai örökösök költségén 1741-ben a' császári Fölség engedelmével készült europai Törökbirodalom földrajzán — Creta szigetében föltűnnek ezen helynevek „Aphtera, Calmet szerint legidősb' s' jélesb város, — Móses (Teremt. Könyv. X, 14.) Caphtorjainak anyalakja; — Candai, melly várostól a' sziget Candiának is hivatott; Lissus vagy Liszó, Lappa vagy Lapa; (somogyi helynevek). Cytheum vagy Citha város; a' Fenicziaiak vagy Fennek, vagy Kanaaniak kikötője. — Calmetnél a' nevezett könyvben 181. lap Tripol helység, hol Pleto vagy Pluto a' pheletimerből született (Talán a' Horvátok Turopol-ja is ettől ered. — A' török nyelv a' Kerat vagy Cerat szó első **K**, vagy **C**, betűjét **G**-vel írván ki, Cretat-Ghirid Adassi-nak czimzi; — az utóbb mondandók szerint Ghirid = gárda, és הדרסה = hedossa = hódos, meg lehet, hogy Cretából állítá ki hódonkint vagy hónaponkint való gárdáját vagy testőreit; vagy pedig הדרס = hadas = myrtus, édes, kellemes illatú myrtussal ékesítve jelent meg a' gárda a' nagy ur tiszteletére. — Cretát tehát Caphtorok lakták, vagy Filistiek vagy Pelasgusok, Cithár vagy Szittyák, Fenicziaiak vagy Fennek, vagyis Kanaaniak, kiktől Candia vagy Kun város. — Mégis Homer Odys. I v 175 Cretában lak-

tak Achivi = chiviek vagy heveusok (חַיָּי = chava vagy hava = sammeln = összegyűlni vagy hívóni) Teremtéskönyv X, 17. Kanaannak fia: Eteo-Creták; Cydones görögösen, zsidósan Caphtorok, mely gránátalmát jelent, mellyel bővelkedett e' sziget. — Dorenses, Kanaannak tengerparti városa és tartománya Dor, honnan maiglan létező Dornai, Dörnyei család nevek, és a' drávamelléki Dörnye helység. (dor = kör, dörnye = környe). Tricaices, hihetőleg Sem maradékiból Nachortol, — (נַחֲוֹר = nachor = raucus = horákoló, hortogó) — született Thare, az eredetiben תָּרַח vagy תֶּרַח = az tarach, ez terach-tól (melly tér, téres fekvő helyet jelent) származott Tricaices, talán ebből lett a' török nemzetségi nevezet. — Divinique Pelasgi. — Kivivattatott az, hogy a' Filistiek egyet jelentenek a' Pelasgusokkal. — Creta szigetének 's lakosinak minden dicsérői közt legtöbbet mondott még Homer, midőn Pelasgus lakosit mennyieiknek, istenieknek mondja.

5. §.

Plinius IV. k. 12 rész Calmetnél, Cretának Aeria volt első neve, — most Aeria szót szükség kutatás alá venni. Calmet Értekez : I. k. 237 lap Hara vagy Ara, egyik tartomány, melly Israel nemzetségének adatott. — Arraei populi sunt Mediae, azaz, az Arraeiak Mediának népei. — Ismét, Aria persa tartomány. Az Ara szó jön ezen Kanaani törzs szótól הָרָ = har vagy hor, melly hegyet jelent, magyarul hor-gos, vagy hor-hós hely; ebből érthető Hári családi név azaz Hegyesi. — H lehetet betű elvágatva ar szótag marad, melly által ara, aria, aeria hegyes hely jelentetik. — Most magyarázható Timonnál az Ó Magyarország képében II. k. a' Hunnok és Hunn-avarok-ról a' XV fejezetben

274 lap: „et in Pannonia residentium Arearum“ Pannoniában lakó Area nemzetség; a' 275 lap pedig „Areae Pannonii Dravi et Savi accolae“ azaz: a' pannoniák, Dráva és Sáva lakosi = hegylakosok. — De a' Dráva és Sáva közt Croaták és Horvátok léteznek jelenleg, — tehát ők vándorlottak ide Aeriából vagy Cretából! — Creta Ida és több hegyeitől kölcsönözhetette Aeria első elneveztetését. — Ezen Ida hegy barlangjában a' Curetesek vagy Cretaiak táplálták Jupitert. —

6. §.

CURETIM. — Cretának vagy Aeriának második neve Pliniusnál Curetim. — Calmet a' nevezett könyvben 181 lap, itt Gortina város, Kerat folyam, mely szavak erejével azt vijja ki, hogy Creta a' ceret, ceroth, cerethim szavakkal helyesen illik-össze, és valólag a' Cerethim nemzettől nyerte elneveztetését. — Ha Creta Pliniusnál a' Curetim vagy Curetesek lakföldre, Calmetnél pedig Cerethim által Curetim vagy Curetesek értetnek, a' gyökszó jelentését szükség kikeresni. — Törzsszó כֶּרֶת = carat vagy karat, több jelentése közt némétül: ausrotten, — rotnen. — Ki a' keleti nyelv változást csak legkevésbé is megtekintette, az tudja a' betűvágásokat, cseréket, elhagyásokat, betűbecsusztatásokat, pontozás módját (melly a' nyelvzavarnak tagadhatlan egyik oka) azonnal a' Karat-ból a' k elvágatva, art vagy irt marad (im egy magyar szó eredete) melyből a' német, rotnen ausrotten = irtani kiirtani, teremté ki. — A' szent írás magyarázóktól vette tek. Horváth István ur Rajz. 134 szám alatt „et Keretim e patria sua, Caphtore scilicet Excisi“ azaz a' keretímek honjokból Caphtorból kimetszettek, üzetek vagy irtattak, helyesebben a' fentebbmondottak szerint kiköltöztek, vándorlottak, kiket utóbb a' fordítók exul =

(e szálló elszálló) = számüzött, szigorúbb kifejezéssel ejtettek ki. — A' karat-ból az r betűt kihagyva k és t maradnak fönn, melyből a' köt magyar szónk készül; a' karat szó használtatott a' frigykötéseknél כְּרִית כְּרִית = kerot berit = icere foedus = einen Bund machen, azaz frigyét kötni; mi pedig a' frigy, mint barátság, béke; a' beritből hozható le, ezen magyar szó barát, mivel csak barátomat tisztelhetem frigyeseznek — frigyét vagy is barátságot kötni, a' kerat maga épségében maradván = frigyét keritni. — A' beritből vagy kurtitva brit-ből született ezen német szó is Friede = béke, mivel a' béke keblében élhetni boldogul; a' כ = b — t. i. elváltozik pf vagy csak fre, a' ת = t — pedig d re lett a' brit-ből Friede, és a' magyar frigy. Ismét a' britből a' német brut vagy Bruder; és a' slav brate. — A' beritből vagy magyarosan barát-ból magyarázhatók azon helynevek, melyek Baráti név alatt ismeretesek; ezek nem mindenütt a' szerzetesektől kölcsönözték neveket, hanem dicső pannonainknak frigy és barátság-kötés helyei valának ezek. Ugyanezen okbul mondatnak a' szerzetesek is barátoknak, azaz frigyeseznek. — Nem mondok kaczajraméltót, ha Britanniát is berit vagy brit-ből eredtetem, mely a' historia után Brut-tól Silvius fiától neveztetett ugyan, ki talán a' szomszéd Celta rokoninkal kötött barátságtól — frigytól — Brut keleti névvel tiszteltetett meg. — Így tűnnek föl a' francia-tengerparti Brit-onok is, kiket Procopius Britanniából származtat e helyre, azaz barátok, frigyesek. — Cerat az egyesben, Ceretim a' többesben áll, tisztamagyarosan mondva ki irtim vagy irtóim, ezek lettek másoknak kiirtóik.

7. §.

Az R betű kihagyása következtében egy pár példával szolgállok itt, mely dicső magyar nyelvünk nyo-

mozására vezet vissza. שַׁרְבִּית = schar vagy sarbit; Sar szó a' keleti nyelvben ezen divat magyar szótul: Jr, származott; S betűvel megelőzve sar támadt belőle, — fejedelmet jelentett, melyből a' hajdani celta, most franczia szó: sire; bit = bot, annyi mint a' német Stab, a' latin és német Scepter, Sceptrum, sarbit = fejedelmi vagy uri bot; — sarbitból az r kihagyással lett a' שֶׁבֶט = schebet vagy sebet, a' כ = b P-re változva = sceb vagy scep, — támadt a' sceptrum szó. — Ezen rövid rajzom erejével bátran lépek vissza hajdan Pannoniánk helynevei magyarítására. — Nagy Magyar-Ország topographiája vagy helyírásában I. könyv II. fejezet Pannoniáról a' VII. §. jelenik meg Scarabantia, Sacarabantia, Scabringa helynév; majd sorvadást kaptam ezen hallatlan szavak olvasásánál; — azonban a' keleti nyelv ovószerül használt, 's utba igazított. — A' Scharbitból t. i. a' megtévedt írókezek könnyen alkották a' Scharabantiát, Sacarabantiát, a' Schebetből pedig sceptrumot, mely Csepregre igen helyesen alkalmaztatott, Csepreg tehát győrmegyei helység — sceptrumos vagy fejedelmi lak vala a' pannonok időszeitében, hasonlóképen a' sebet-től nyerhette nevét a' szombathelyi megyében Septe vagy Söpte helység, és a' Sebetics családi név. — Somogyunk kérkedhetik több Sebeticsekkel.

Egy más példa az R betű kihagyásáról. — Heber, Kanaan vagy Fenn nyelven כֶּסֶס = ces = kes כֶּסֶס = kise; Syr kaldi nyelvekben כֶּרֶסִּי = karse, karze כֶּרֶסִּי = kurzeja, כֶּרֶשִׁי = kurzi, trónt jelent, azaz hogy a' trón vagy királyi 's ítélőszék karzósan vagy karral vala kiékesítve; eredetikep és rövidebben Karszéket — Karzónak mondhatni; Karzóba ülni, annyi mint fejedeleme-nek, ítélő birónak lenni, (innen a' többesben Karok, Tettes Karok, mely mintegy fejedelmi méltóságot

sugározat a' nagy hivatalra) a' Ces vagy Kes-ből eredhetett a' Cesar nevezet is, azaz tronusi. — A' [Curse, Curseből, a' Curs vagy Csűrsz Scytha vagy Hunn, Filisti vagy Jász, Hungar vagy Magyar király neve, kinek Heves megyében jelenlegis nevezetes az árka, — Csűrsz király árka. — Timon II. k. a' Hunnokról és Hun-avarokról VIII. Fej. 221 és XIII. fej. 255 lap. — Illy keleti szónyomozások után világlanak Attila, Árpád, 's a' t. ezekről Somogy Esettarában — Ciseből létezik Kaszó Somogyban Szobi Pléb. most pusztá; Ptolomaeus után ez lehetett a' Pannon Caesarea, melly Topog. I. k. II. fej. IX-ik §. Tatára magyaráztatott. — A' sebet-nek második szótagjából — bot, érthető a' pannon Bato, Sextus Ruffus Top. I. k. 4 lap. „Bato, pannoniurum rege subacto“ = Bato pannonok királya meggyőzetvén,“ pannoniak birodalmunk alá jöttek“ Bató szó tehát maga királyi hatalmat bélyegez, — innen Bato-szék = Királylak Tolnában, Baté Somogyban. T. Gaal család fényes palotája emlékeztet vissza hajdani fényére. — A' sebethől született Sceptum szót, latin, görög, német és francia nyelvek használják. — A' bot szót pedig a' magyar és horvát nyelv tarták fön, bát kralyovszka = királyi bot; a' tót ajak a' többek közt palice kralovszka = királyi pálcza. — A' bot-ból a' német Bothe = követ, királyi hatalommal bíró; ismét a' Bot, Botka, Butka család nevek értetnek. —

8. §.

Magyar, heber nyelvészeti-tanárok, és történetírók! — Tek. Horvát Istv. ur Rajz. 41 §-ban rátok mennydörögve — szaggatja le előttetek a' Magyar esettárok titkos jelenése könyvének néhány lepecsételt kapcsait! — merész vagyok én is e' nagy Férfiu nyomdokit követni, és a' hátramaradt zárokat feltörni. —

Jelen munkácskával föltárom én tehát a' könyvet 's néhány szóra mutatok, figyelmeteket ez megérdemli, — melyből megértenditek „Kik voltak a' hajdani Pannoniának lakosi, 's mi ajkuak? — Bombárdi Mihály Nagy Magyarország topographusa (topos, görög = tap vagy talp, tap vagy talpalmi föld, midőn tapig leíratik valamely hely) a' már többször említett könyvének 11-ik lapján. Ptolomaeus után, Serbium hely nevet mutat élénkbe, — ugyanezen író Timon és Maginus, Pécsre alkalmazzák; — N. és ft. Szalágyi István, a' pécsi káptalannak egyik tudományos csillaga, ugyan a' pécsi káptalannak egyik historiájában több jeles okkal támogatja; hogy Pécs a' Rómaiak időszakában nem Serbium, hanem Sopiana névvel tiszteltetett meg — minden jeles és dicséretessel Sopianát ékesíti föl. — A' nevezett Káptalan historiája könyvének 157, 158 lapjain, legyen ugy! — Mi pedig menjünk a' szójelentésre. A' Serbium szót feljebb nem vihetjük Esdrásnál, I. K. VIII. R. 18 v. olvastatik שרביה

= serebeja vagy serebia, melyből Ptolomaeus ecsete minden észszorítás nélkül Serbiumot festett. — Europa uralkodó nyelveiben u. m. a' latin, görög, német, és sláv beszédben nyomára nem lelhetni, a'zsiái nyelvre szorulunk tehát a' szójelentés kinyomozására. — A' nevezett Gesen serebija-t = Stamm Gehovara fordította, azaz isteni nemzetség. — Ki hinné, hogy legszebb magyar szó-gyöngy rejlik Serbia alatt. ירה =

jóh, az Isten neve, der Gütige. Szerecsen beszédben ירה = jova, gütig seyn = jóvá lenni. שרב = sorb, serebija = Isten sorából lenni, épen annyi, mint „isteni nemzetség.“ A' joh szóban utóbb a' heberék egy vau vagy vav 1 betűt szurván be, alkották a' Jehova = Isten nevét. — Mi módon jöhetett Serbium Európának Pannon földére? azt a' történet így világosítja föl. — Megrettenvén a' Heberék Nabukonozor

(Nabukadnetzár vagy tar = veszélytől, ésszavartól bukástól megtartatott) dühöngő fegyverétől, tömérdeken Caspium tenger vidékére költözködtek, — kitelven a' babiloniai sanyaru fogság ideje, Esdras vagy Ezres, követeket küldött rokonihoz, őket haza idézendő. — Eddo a' Vulgátában; az eredetiben 𐤀𐤃𐤃𐤍 = iddo lévén a' költözködők főnöke, az Iddo az idézéstől nyerte nevét, melly szerencsétlent is jelent. — Caspion és Caucas (csucsos) közti kies vidék vala pedig a' Szittyák ázsiai egyik hona; hihető hogy többen a' heberék közül itt is maradtak, és a' Szittyákkal egy nemzetté alakulván, a' szittyá zászlók alá szentelték magokat. — Utóbb a' költözködő Szittyákkal Serebia (finév) is helyet foglalt magának, Pannon földén. — Hol telepedett meg, nehéz föltalálni. — Ptolomaeus és Pliniustól följegyzett Pannoni helynevek közül létezik ugyan nem kevés, és rájuk akadhatni, Serebiát is az idő-régiség meg nem emészthette egészen, — 's valamint a' Sebet-nek második szótagjából a' Bato-t alkotám ki, úgy a' Serebiának vég szótagja a' Joh vagy Java-ra vezet a' kies balatonmelléki most Jabai pusztára (Endréd plébániának fiók-egyháza Somogyban) Ez lesz Ptolomaeus Jovia-ja, melyet nagy Magyarország helyirója 11 lapon a' X. §. a' meg nem magyarázott helyek sorába iktatott; Moró pedig Timonnál így emlékezik róla „in vicinia Silacenarum notat Joviam supra Gustianam“ melly Szil és Geszti helységek táján létezhetett. — Egyik író helyet nem talált, a' másik pedig a' szép Joviát Somogyból ki nem vitte. — Serebia-nak más magyarázatot nem adhatok, mondjatok mások világosbat 's elfogadhatóbbat. — Eddo-tól nyerte nevét Edde Somogyban, a' Franciaországban pedig Eduum, másképp Augustudunnm, Iddo-val egy jelentésű, melly Augustusnak idéző vagy ítélő helye lehetett. — Az Eddo vagy Iddo-ból meghosszabítva támadt a' pannoniai Idiminum, melyet Mo-

ró, Timonnál 30 lap, Szerembe helyez, holott kész somogyi helye: Edde.

9. §.

AUGUSTUDUNUM; alkalmat nyujta, hogy néhány sorba a' dunum-ról értekezsem annál is inkább, mivel Pannoniánkban illy hangzatu nevek fordulnak elő, ugy-mint: Cacodunum, Singidunum. — Timon I. K. Pannoniáról 42 lap, Celta (gall franczia) vagy görög szónak véli, a' vélemény nem utólsó; — mi az eredetihez folyamodjunk. — Törzs szava $\text{דן} = \text{dun}$, $\text{דן} = \text{din}$, jövő ideje $\text{דן} = \text{jadin}$ vagy idin , tudva van pedig, hogy a' $\text{ד} = \text{d}$ betű T-re is átváltozik, így lesz az idin -ből itin vagy itini , (richten) így érti ezt arab, syr és kaldi nyelv. — Feneczia vagy Fenn beszédben urat jelent, mivel ezé az itélet $\text{דן} = \text{adon} = \text{Herr}$, e nyelvből kölcsönözte Móses az Adonai nevet, és isteni méltóságra emelte ő és nemzedéke. Timonnál dunum, hegyet vagy dombot tesz, megengedhető, hogy az itélettétélek emeletesb helyeken tartattak, áttett értelemben a' dunum vagy iténi, dombot jelent. — Jadinból — Jád somogyi helység nevezetethetik. — Din — Dinastának adhatott nevet, Dvn — törökül, így pontozva D v n = divan, értetődik.

Adon szónál bátorodom az olvasó közönséget néhány magyar szavak alkotásával mulatni? — $\text{ד} = \text{vav}$, a' keleti kiiratban ha hangzó betüvé válik, adonból idvöny áll elő, 's idvöni ige. — Így lettek idvönyökké — idvözöltekké a' régi időkben az itélő urak. — Az n betű a' keleti nyelvben l re is átmegy, az idvön -ből — idvelem alakul, — idvölöm ige, idvelem pedig állatos név, a' latin és görög itt fogtak kezét az eredeti magyar nyelvvel, midőn Adon-ból idolum -

ot teremttettek elő. Jelenkor is igazolja ezt, mivel az emberi társaságból az idvönyök, idvelmek, idolumok máiglan sem hiányzanak. — Adon, ismét a' ⁱvav betű hangzásával Adván, Adványost is jelent, t. i. az urak tehetősök lévén adványosságokkal kötelezték le hűségökre a' pórnépet, — nints semmi kétség, hogy dicső eleink a' „dun“ szóban az n-t sel mondván ki, dus szavat hagytak utódaiknak; dus keletiesen pontozva, az Ú-t — V-vel ejtvén ki, Dvs = dvs = dives,

ebből ismét a' latin Deus, Devs. — E szerint értetnek tek. Horváth Ist. ur Rajz 52. §. a' magyar Deusok, dú-sok, divesek. — Dvs, divat magyar szónkban részesült a' persa is, midőn istenét jótékonyágáru! Dewsnek tisztelék. — Mit mondjak az Indiai, a' Hindostani nyelvről? — hogy ez is megosztá velünk nyelvét, eléggé igazolja a' Brahma-nak csak két szava is „Dewa nagari“ azaz isteni nógatásból, ihlésből származott nyelv; ezt jelenti a' samscrit = sehanskrit = samskredam szó is, mellyről nem sokára többet. — D betű a' keleti nyelvben elváltozik T' re is, innen a' görög Theos, de elváltozik Z-re is, mellyből eredt a' görög Zevs = isten; így p. o. a' tabach = dobák = zobach. — Adon, Adonis nevezet alatt ismeretes a' Kanaaniak (kunok) vagy Fennek idvelme, idvönyje; — a' költőzködés pannon földünkre is magával hozta, mellynek jelenleg Adony duna melléki, Fehérmegyei díszes mezőváros viseli nevét, talán a' francziahoni Adun-antium is! — A' Devából a' Czigány Devla.

10. §.

Serbiuntól meg kell különböztetni a' סַרְבִּים = sarabim a' többesben, és sarabot, melly létet adott a' Sarabaiták szerzetének. Föltűnnek ezek már Ezekhiel látnoknál II. R. 6 v. kik hitlen és mindent fölfor-

gatóknak bélyegeztetnek. Gesen a' sarabaitákat zabolátlan szerzet-felekezetnek, ugyan a' sarabim = sarabot szó értelme után festi le. Előttem nem a' szerzet, hanem a' keleti szójelentés lévén, hogy honnyelvemet minél fölebb vihessem a' régiségbe, remélem mindenki megelégszik a' szó magyarosításával, ha a' sarabot szervetőnek fordítom, azaz szert rendet megvető. — Így értette ezt Sz. Benedek is, ki a' Sarabaitákat, mint a' szerzetes rend harmadik nemét szivéből gyűlölte. — Szép időköz — Ezekhiel Kr. Ur. előtt 580—90 évekkel fogott hivatalához; Sz. Benedek pedig, kit a' tudományok megváltójának méltán nevezhetni, Kr. U. után 529 év tájban lépett föl a' világ előtt; már Olaszországban ismeretesek voltak a' Sarabaiták.

11. §.

A' keleti nyelv magyarosításában feszülten foglalkozván a' sarabim után, sarbal ötlött eszembe. סַרְבַּל = sarbal. Daniel 3. R. 21. v. jó elő, a' Vulgátában braccæ; ismét 94. v. a' 'sidó ifjakról mondatik, hogy az égő kemenczében sarabarájok meg nem változott. — Itt az ל = l' betű R-re változik, innen a' görög σαραβαρα = sarabara lépett elő. — Gesen persa nadrágnak nevezi, melly harisnyáig ért, 's ez a' valóságos német bugyogó. — Lengyelesen Scharmvari, — magyar és sláv nyelvben Schalwary, schalavári nadrág. — Sarabara magyarosan Szárt vagy Szárverő, lábszárig érő ruha; — ne csodálkozzunk tehát a' nyelvzavaron, midőn a' legérthetőbb 's eredetibb magyar szavakat a' betű-cserék majd érthetlenné tették! — Frisen emlékezem gyerekkorombeli magyar Schalavári nadrágról, másképp nézett ki mint a' német Schalavári. — A' magyar Schalavári — magyar hosszú nadrágra huzatott rá, a' Schalavárit inkább üllét-nad-

rágnak nevezhetnők, más posztó volt a' nadrág-szár, más az ülete; a' szár-nadrág kék posztó lévén, bizonyosan vörös posztó volt az ülete, melly mintegy fél czombig ért. — A' délczeg nemes ifju feszeség okáért még a' póré gatyára is fölhuzta az ület nadrágot vagy Schalavárit ünnep napokon. — A' Sarbal = sarabarából egy nemzet buvik ki, — Timon II. K. a' Hun és Hunn-avarokról a' XV. fej. a' Slavok és Hunnok dolgairól értekezvén — Soroborokat, a' 274 lap, a' 275 lap Serbulianokat, Serbli-ket és Servi-iket mint slav eredetűeket említ, — a' madarat a' tolláról, a' Serbulianokat öltözetökről ismérjük, a' mi még tán eddig nem tudatott. — Nevezetők szárverő-magyar, sajnos hogy beszédjük messze elfajzott. — Illy Sarabarában lábszártverő pisztó nadrágban csufkodnak jelenleg Svábjaink; undorral pillantok rájuk. — Észrevételem ez: a' Sváb nadrágjából lop el és az ingéhez töldja, a' magyar ingvásznából csip el, és a' gatyájához ragasztja, a' Svábnak lábszára meztelen, a' magyarnak hasát majd kordovánnyá égeti a' nap — Monstrumok.

12. §.

Szeretett magyar eredeti keleti nyelvemért élek és halok, 's hogy néhány szavait honomba hozhasam, megfordultam a' persa és indus földön, — — — már sietek haza, hogy a' szomszéd ősrokon horvátokat józanabbra birhassam, és isteni nyelvünkkel kibékéltessem, — a' 7-ik §. alatt érintett Cüretimekhez szükség vissza térni.

13. §.

A' Keret-el hasonjelentésű a' טַבְּחִים = tabbachim szó is. — Ki gondolná, milly gyönyörű magyar

szó rejlik ebben.?! *Tabachim* a' többesben, טַבַּח = *tabach* az egyesben, — a' $\text{ט}=\text{t}$ betű itt elváltozik *d*-re és lesz *doback*, azaz ledobni; az áldozatra szánt állatok ledobásától. — A' $\text{ט}=\text{t}$, elváltozik *z*-re is, és a' *tabach*-ból lesz *Zabach*; — ez tanít meg bennünket TT. Horvát István ur Rajzol. 99 szám alatt fölhozott *Zabuch*-jára, melynek helyébe Bochárt *Zavolch*-ot irt, — nem hiba, mivel a' *b*, *v*-re is változik, és *l* betűt is csusztatván a' szóba, a' *Zabach*-ból *Zavolch*-ot fogott tolla, melyet a' többször tisztelt tudós hazánkfia, ön vallomása szerint, nem értett. — *Zabach*-ból eredhettek Pannoniánkban *Szabách*, *Szabolch*, *Zobák* pusztá a' pécsi megye Hosszu-hetényi plebániában; és a' *Zabák* vagy *Zobák* finevek; Szabás Somogyban. — *Dobach*-ból Dobsza, a' kegyes Szerzet jószága. — *Tabach*-ból *Tab* vagy *Tapsony* jeles helységek Somogyban. — *Zabachra* nem kis sugárt vét Király II K. 21 R. 18 v. — Itt olvastatik *Sobochai* (Husztiból való tisztje Dávidnak) az eredetiben סִבְּחִי = szibuchai, — magyar kimondással Szabbokai, Szabboki, mely ágaival egymásba szövött bokrot jelent. סִבְּחִי = szoback = verflechten = egymásba szövönni, és בִּכְחָ = boka = eine Staude = bokor. Im! mikép ismérte és gyakorlotta a' keleti nyelv a' szórövidítéseket. — A' *Dobák*ok királyi testőrök is valának, mint a' *Keretimek*, kik a' halálos ítéletet végrehajtották.

14. §.

Dávid (Kir. I. K. 27 és 31 R.) a' Filistiek vagy *Keretimek* városába veszi magát, Saul üldözésétől menekülendő, — kiknek erejével győz, és Karzójába vissza helyeztették. — Annýira megkedvelte Dávid és az utána való királyok a' Filistieket vagy *Keretimeket*, hogy belőlök testőröket, gárdát állított föl, megbizván

hűségök- és vitézségökben. — Kir. II. K. 8 R. 18 v-ben a' Keretimek és Feletimek mint külön állásuak említettnek. (Kir. II K. 15 R. 18 v.) Absolon, atyja ellemi pártoskodása idejében a' Keretimek, Feletimek és Geták seregei, mint erős hadakozó vitézek, és királyi szolgák említettnek.

15. §.

PHELETI-t (פִּלְתִּי) Gesen és Jahn, heber szókönyvirók, *Laufer*, magyarul *futók* — fordították; a' szóba *l* szuraván be; az *l* elbagyásával ezen két betű *f* és *t* maradván fönn, melyből divat magyar szónk — *fut* — nyeri eredetét. — Sz. Írás magyarázóink a Feletimeket átaljában gyors futóknak értik. Neveztettek ők רָצִים = rotzim-oknak is; — törzs-szó רוּץ = rutz = laufen, azaz: rutzanó, fölruzant (hevült), elruzant, elment, elfutott. — Ők a' király kocsiját kísérték, és annak parancsait a' legtávolabbi helyekre sebesen elvitték. Kötelességük hasonló vala a' mostani török Bostandschi-ak és Kapidschikéhez, kik a' Sultán parancsait a' tartományban kihirdetik. — Mivel testőrök is valának a' Feletiek, a' király oldala mellett őrködvén, bátran kiteremthetjük a' Feletiből a' *palota* szót. — Dicső elődink jól értvén keleti nyelvöket, különösen talán Sz. István első királyunk Székes-Fehérvárban és Weszprémben tartván királyi lakát, e' két város közt eső Palota nevezetű városba helyezte Feletimjeit, kik fölválta tették őrhivataukat, — idő múlva pheletiből tiszta magyar hangzatu szó „Palota“ kerekedett. — פִּלְתִּי = a' *h*, lélekző betű kimaradtával, peleti, pályatevőre is értethetik. פֶּלַח = palat vagy phalat, annyit is tesz, mint a' német *errelten*, — melyből ismét egy új magyar szó támad. A' פֶּ = *p-d*, *v*-re is átmegy,

im! a' *vált, váltó*, szónk. — *Rutz* leszármazása מְרוֹצָה
 = merutza = lauf, honnan a' Morotza családi név;
 Moritzhely puszta a' sz. miklósi; — Moritzfa puszta a'
 tapsonyi plebániában. Könnyen hihető, hogy hajdan
 valamely pannon dinasztának rutzanói tanyázhattak e'
 helyeken. *Mauritius* is latinitva most értetődhetik. —
 Ezen merutzától szükség megkülönböztetni szintén így
 hangzó מְעָרָצָה = maarotza, עֲרִץ = aratz, aritz =
 mächtig, stark = erős, hatalmas; — a' צ = tzade több-
 félekép hangzik, u. m. *s, ts, ts*, sat. Aritz v. eritz = erős,
 ebből a' maaritz, maris, ebből a' magyar *mars*; — aritz
 vagy aris, a' kerat vagy *Cerat*-al összepárosítva lett
 az *aristocrata*, az erősek köttetése. — A' most emli-
 tett Mórítz, Mórítzfa helyeket úgy is lehet érteni, hogy
 itt magyar *mars*-ok vitézkedtek, őrizvén Somogyot.

16. §.

Calmet értelmében ha a' Ceretim a' hazát Cretát,
 és Pheletim a' nemzetet jelentette, ezek beszédjök Fe-
 niczia vagy Fenn (pan) = (kun) vala, vagy ehez
 legközelebb. — Fegyvereik, kéziv vagy kézij (a' *v*
 t. i. átmegy *j*-re és viszont, p. o. יֶזֶר = jezer, arab nyel-
 ven: vezér, vezir, — az arab, magyar, török, francz
 és horvát ajkuak értik ezt) és hajtó dárdák, Káldi nyel-
 ven = nyilasok és parittyások, Syr nyelven nemesek és
 katonák,

17. §.

Ha a' Ceretimek testőrök valának, a' Cerat vagy
 Kerat gyökszó adott lételt a' Gárda nevezetnek, a' C
 vagy K, gyakran átmegy G-re, a' *t* pedig *d*-re, így
 pontozva, *kart* vagy *karat* = gárd, gárda = testőr. —
 Ki ebben kételkedik, üsse föl a' francz szótárt, 's föltá-

lálándja jelentését. — Büszkélkedjen a' magyar, hogy a' hajdani Celta, gall most francz nyelv, egy kutfőből nyerték, 's a' **Krát** szóból a' **Gárdus**zót alkották ki, és nálunk úgy mint keletben felséges királyának őrizetére állítja ki Daliás Gárdáját. — **Garde** francz nyelven, németül: Warte, wahren, bewahren, Wache, Wacht, őrt, őtalmazót jelent. — Garde = ein Trabant, ein Hatschier, einer von der Leibwacht. — A' német nyelv a' keleti C vagy K betűt, a' magyar és francz g, w-re változtatta, a' gárdá-ból **Warte**-t főstött, ez nem hiba; emlékezzünk vissza a' hunn századokra; Timon II. K. a' Hunn és Hunnavarokról a' VI. fej. 204 lapon fölhozza, hogy Gorda király, a' Fekete-tengermelléki German Hunnoknak királya vala, nem csoda ha hunn szavaink a' German beszédben kevés változással föltálatnak; ugyan a' Feketetenger táján mutatkoznak a' Gordyi hegyek, mellyek mintegy őrüi szolgáltak az otti lakosoknak, Calmet ért. I. K. 14 lap. — Hallatszik jelenleg is: **Vártára** menni, azaz őrizetre. Megengedhető, hogy Nagy - Várad, somogyi Várda, ezen hunn german szóból vették és tartották fönn nevezetüket. — Már most értem, 's másoknak is képes vagyok megfejtetni, hogy szomszédságomban, **Gárdon**, (hajdan templommal) és **Háts**, most puszták, mit jelentenek; valamelly pannon dinasztának Gárdája és Hatschierjei vagy is, hatás őrei, drabantjai őrködtek itt. — A' Gárda, adott nevet a' szerzetes Gardiánoknak is. — Garde, himnemü, folytatja a' szókönyviró, midőn pedig a' Garda egész test összesereglik, nőnemben áll; ezen összeseregléstől a' magyar **garda** hal, francziáson Gardonnak mondatik, különösen midőn ivik, nagy csoportokba áll össze, — igen jól értik ezt a' Tihanyi halászok, kik halőrjeiktől tudósíttatván, **ivik a' garda!** még a' templombul is kitódulnak a' **garda** fogásra.

18. §.

Molnár legrégibb szótárunkban a' Curetes, görögül *Κουρήτες*, Kreta = Creta sziget lakói és Cybele papjai Coribanteseknek is neveztetnek, kiktől Ritter a' Croatakat leszármaztatni igyekezett. — T. Horvát István urnál, a' 124 szám alatt, üstökös magyaroknak hirdettetnek a' Curetesek; — az 50 § az üstökös magyar törvényt „Jus quiritariumnak, vagy örökös vagyom jognak” czimzi. Ezen Quirites görögül *Κυριτασσωμαίος* = romaiak: tehát a' keleti Curetesek Romába is elhatottak, és tán a' Curiatius nevezet alatt ismeretesek a' romai történetekben. — A' c Curetes *q*-ra lett változásán, Quirites, nem kell főnakedni; a' hires Istvánfi irónk is élt ezen betűcserékkal, midőn, kis horváth = quis horváth, kesztel = questel, kinizsi = quinisinek írja; nem csoda ha — a magyar, *ki*, a' *ki* = *qui*, — *cherfa* = *quercus*; a' magyar Torkos, (a' tork vagy nyakbavető diszjeltől) *Torquat* lett a' romai nyelvben (az aranyláncz nyakba vetése). Említők már, hogy Creta *Candia* nevet is viselt.

19. §.

Candia neveztetését lehozhatja 1-ör) vagy a' *Ke-*rat szóból az *r*, *n*-re változtatással = Kant vagy Kand = Kandia vagy Candia. 2-ör) a' כח = Khup-ból, egy *d* betű toldással = Kund = Kandia, kunok lakja. 3-ör) קנת = Khenat, chanaanai várostól; a' khenatbeliek vitték-e magukkal Kretába vagy a' kretaiak Chanaanba, nem keresem, magyar jelentésére lévén egyedül szükségem. Gyökszó קנה = khana, arab, kaldi, syr és szerecsen nyelvekben, németül: erwerben, besitzen, — nem fejezi-e ki magyar nyelvünk pompásabban ezt? *k* első betű elvágásával marad *hona* vagy *hon*, a' né-

met erwerben, besitzen = örököst, birtokosságot, igazabban honisággal ejthetjük ki; **Khenat** tehát honult, honított, előörökitett birtok város vala, melyet Josuenek (Mos. 4 k. 32 r. 42 v.) נֶבֶךְ = **Nobach** (nobe = bellen = ugatni, magyarul nyivach, nyivok, nyiach, nyiácskóni, — im a' magyar' szó a' hébereknél is) nevű vezére hódította meg. — Ezen khenat-ból nem eredhetett e a' Kant = Kandia elneveztetés? — Móses ezen magyar szónk értelmét igen nagyra méltatá Genes. 4 R. 1 v. „possedi hominem per Deum“ embert nyerék Isten által; — possedi = nyerék — az eredetiben **khaniti** = honítani, honítottam, mi gyöngy kifejezés ez? Embert honítani = nemzeni 's mintegy teremteni. — Elhatott a' Khanat = Candia a' világnak majd minden részeire. — Ebből áll elő a' Candanum pannon város, melyet Timon I k. pann XIII fej. 100 lap. Egerre alkalmaz. — A' költözködés kivitte Ostindiába, melyet eredetieké Bhertechunt (Hübner) a' **berit**ből t. i. a' barátok vagy frigyeselek, chunt, vagy honjának nevezének. — Candaviában mulatott Pompejus, midőn Macedoniából Apollonia és Dyrrachium városokba telelni ment. Horvát Ist. ur Rajz. 127 §. Így hangzanak **Chendi** Nubiába, és **Canada** Americában. — A' C, vagy K, g-re változván **Gandia**, város spanyol Valenczia tartományban. Tagadhatatlan, hogy a' spanyol nemzet a' Cananiaktól nem vette volna eredetét, — országának első elneveztetése valósítja ezt. A' Fennek vagy Fenicziek eleve Cananiták valának; megegyeznek ebben történetíróink, Chananéi vel phoenices összehasonlítással, elnevezéssel. — Költözködésök alkalmával tőlök megszállott Spanyolország a' Pán szótól, Pania = Spania = Hispania vagy Khaninchenland = kanaani országnak neveztetett. Schütz Világ Hist. I K. 29 és 93 lap, a' költözködő Cretaiak vitték magukkal a' Curetes szót Gandhi spanyol tartományba, honnan a' spanyol Corte-

sek — mely nyelvünkben az ország dolgairól tanácskozó *honnagyokat* jelenti, — úgy tekinthetők mint annyi Creatorok vagy teremtők, kik a' nemzet boldogságát alkotják. — Somogyunk is ismert illy jótékony Deusokat, Topog. II fejr. X §. 11. lap a' meg nem magyarázott helynevek közt föltűnik Pannoniában *Certissa* helynév, — mi ez egyéb mint Cortes hely, mely idő haladtával *Kürtös*-sel iratott ki (a' Fajsi Pleb.) Vajha Corteseink méltányos hivataljukat meg ne osztanak az itéletlen csárma hősökkel, 's a' nagy jelentésű nevezetet ne bitorolnák! — — Megeshetett, hogy a' Cortesek kürttel járkálva hirdették közölgésüket, hogy a' vásárlók, gazdag asztalra, de még a' markukba nyomandó pénzre is készen várják őket. Valóságos Keretiek vagy Kerítők, Cortesek vagy Kurtáskodók — házalók. — Még is a' Candiából keletkezett, *Gand*, Gandavum vagy *Gent* Belgiumban. — Cundu = Kund, egy azon vitézek közül, kik Almus fővezér véreeresztéssel tett esküjét megerősítették. (Béla névt. Jegy. VI r.) Innen a' jelenleg létező Kund család. —

20. §.

A' kitűzött célhoz kell már közelítnem, 's kik legyenek a' Curetesek fölvilágosítanom. Az 1-ső §. említett szótáriró élven Lucanus (Seneca unokája, együtt szenvedtek halált Nerotól) szavaival „Qua maris Hadriaci longas ferit unda Salona. — — — illic bellaci confines gente Curétum“. Salona hosszú tengerparti város vala, melyet az adriai vagy hadriai tenger hullámai csapdosnak; itt laktak a' Curetesek, kikben mint hadakozó nemzetben megbizott a' Caesar, t. i. Pompejussal való polgári háborújában. — Salona, ki fogja ezt érteni, ha csak a' keleti nyelv szótárába argus szemekkel nem tekint (Szalounát érthetnők itt). Egyik szó a' másikba ütközik; hogy Daedal tévelyéből kiszárnyaljak, egy másik keleti város fölfutetésére kell fáradnom.

21. §.

Betsan. Josue 17 R. 11 16 v. említetik בֵּית־שָׁן
 = bet-san, kanaani város az ő faluival, rövidebben
 בֵּית־שָׁן = betsan és בֵּית־שָׁן = besan iratik ki. — 'Sidó
 József régiségeiben 12 R. 12 v. említi, hogy a' görögök-
 től Συτοπολις = Skytopolis, skita (szitya) városnak ne-
 veztetett; — a' *bet* így is iratik ki בֹּת = but, בֵּית
 = bajit = übernachten = éjelezni, meghálni. — Az első
 emberek a' nagy vadságból kivetkezzvén, illy *but*, *bajit*-
 okat, azaz: lebuvó, bujó helyeket, but vagy putrikat
 építettek maguknak; melly szót később tisztességesb
 épületeknek, házak, faluk és városoknak kijelentésére
 is használták. — **San** vagy hosszabban Saanan így
 magyaráztatik: beruhigen, ruhig, glücklich seyn, Ru-
 he, Sicherheit; ezen német kifejezések után mindent
 eltalálhatja tiszta magyar jelentését: **San**, azaz szün,
 szünni; **Betsan** tehát szünváros. — Gesen philologus,
 még is így folytatja ezen szó jelentést: szerencsés, bol-
 dog, biztos, ennek keblében könyézzelműség, szor-
 galmatlanság, melly a' boldog étellel párosul, isten-
 rül való elfeledkezés, kevély pajkos, kedvező dolgok-
 ban kegyetlen. — **Betsan** város Jordán vizénél feküdt,
 hol nyugotrol Arad folyam, keletrül pedig Jabboq vagy
Járbach (magyar és német szóból állott össze = jár
 és Bach vagy patak = járópatak) patak Jordán vizé-
 be szakadt: Sidó József szerint tehát Betsant skiák vagy
 Szityák lakták; hihető, hogy a' Szityák megszűnván
 a' fegyverviseléstől, nevet adtak a' Betsán városnak.
 A' San vagy hosszabban Saanan egy / betű szuratván
 a' szóba, keletkezett שַׁלָּאן = Salanan a' Sán-nal egy-
 jelentésű. Im a' Salanan város eredete és tagadhatlan
 rajza, vagy is Szitya város. — A' Curetesek tehát
 Salanan város lakói Szityák valának. — Most a' Szitya
 szó jelentését fogom fölvilágosítani.

22. §.

Szitya. A' Szityák régiségükről, világszerte kiterjedésükről, dicsőségükrül sokat egybe halmoztak már íróink: de mi jelentésü legyen e' szó, — melly nemzetemé is — mind eddig szét nem oszlatott homály födi. — Ha kedvesen fogadod szeretett Honom's Nemzetem, kéziratim tömegéből e' kévéssel fogok előlegesen is szolgálni. — A' Szityákat átaljában íróink, Japhettől, Noe fiától, hozzák le, (נוח) = nuach, noach = Rube = nyugvók, nyugvó, mivel azon időbeli emberek közt ő találtatott igaznak, az Isten boszúálló csapását ő szüntette meg, kiben mintegy nyugalmat talála föl a' Jó, vagy Jehova, — talán innen a' **Novák** nevezet is?) Jeaphet = יפת, melly csudálatosságot tesz, azaz: a' szót föltagolva, **phet** = főhatóság, nagy, jeles, főhatóság. Arab nyelven اِطَه = aphet, innen a' magyar **apát** szónk, a' török مופت = mophet vagy pedig mufti = főpap; és a' **prophet**, több nyelvbéli szónk; ebből magyarázhatók az Apáti helynevek, mellyek nem mindenkor szerzetes apátot ismertetnek velünk, hanem egy magyar Szitya dinastai hely értetik általa. — 'Sidó Jósef a' latin fordításban, a' régiségekről irt könyvében, a' XI Fej. így értekezik: „Magog Japhet második fia, Magog pedig a' tőle nevezett magogákat rendelte, kik a' görögöktől Scytáknak neveztettek; — különösen a' Citákat, Javan (ki Japhet negyedik fia vala) Cethim, az eredetiben כתי = Citim nevű fiától származtatja, és Cyprus szigetébe, melly magyar szigetnek is nevét viselte, helyhezi a' Cittimeket; — „beszédemnek bizonyossága, folytatja az író, Cyprusban egy város, melly Citius nevét föntartotta, (Citius folyam is) kik görög nevet is adának

neki, Cithimnek mondták, és így ki nem kerülhetni a' Scythii nevet“.

Kivántatik-e ennél világosb historiai adat a' görög Skyta, latin Scita és magyar Szitya eredeti kifejezésre. — 'Sidó József görögül írta jeles historiáját (vajha ezen eredeti könyv kezemnél lenne!) Ruffin latinra fordította, Joullet Robert pedig kitisztogatta, és némely hozzáadásokkal kivilágosította. — Gesen az eredetig így adja elő: *χετιμος δε χετιμα*, Chetimos által a' nemzetet, Chetima által a' szigetet érti, mely szigetet (*νησον*, a' zsidó נַשְׁזָא = naszat, naszád = evedzős hely, régibb szótárainkban, *nassád*, evedzőket jelent azután Kypros vagy Cyprusnak állítottak (*καλυπτας* = kalite, magyarul állítani) — minden szigetbelieket és tengermellékieket *χετιμ* = chetimeknek nevezték a' zsidók. A' latin fordításban Cyprus szigete *Corotiman*nak is mondatik, a' Ceretimektől. Makkabeusok I k. I r. *Macedonia* Chettiim földének mondatik, és Perseus Cetimek királyának. — Midőn Josue diadalmas fegyverét Chanaanba bevitte, Moses IV K. 24 R. 24 v. „hajókon jönnek Olaszországbul = כְּתִים, azaz Citimek. — Nema csoda, ha az örök emlékü 's fáradhatlan Bochart Latiumba is *Ketia* = Ketia várost említ, mellynek régibb neve *Κετιον*, Kitii = Citii, *Κητιοι* = Cetii vala. — Herodot a' historiák atyja, ki Krist. ur. előtt 480 évvel előbb élt, a' Scyta szót így írja ki *Σκυθα*, Skyta, C betűje nem lévén a' görögnek, K-t használt helyette.

Menjünk közelebb a' szónyomozáshoz. Jáhn zsidó szókönyvében a' *Cittim*-nél hivatkozik a' כְּתִשׁ = chatás, és כְּתַת = chatat, egyet jelentő szavakra, ennyit tesz pedig, mint: darabra összeválni, szétverni, ütni, különösen mozsárba összetörni mint az olajt. II. könyv 15 R. 6 v. וּכְתַתוּ = vecuttetu = et pugnare = kämpfen, azaz: nemzetrül nemzetre, város-

rul városra összeütni, verni, rontani, — egy hada-
 kozó, nyughatatlan nemzetnek leírása ez. — Ki nem
 ismer 's ujjal nem mutathat a' dicső Szitya nemzet tu-
 lajdonira? ki nem tudja ebből a' *csata* = csata, csa-
 tázás, katat-bul *katona*, divat magyar szót kiteremteni?
 Nem hallatszik-e maiglan a' régiségből lehozva: „meg-
 töröm a' csontodat, mozsárban törlek meg,“ — fenyegető
 szavak ezek, közönségesen az anyáknál, midőn vásott
 gyermekeiket dorgálván mérgükbe ökleiket összeverik.

Ezen $\text{צ} = c$, keményebb hangzatu $\text{ק} = k$ betüre,
 és a' $\text{ח} - t d$ -re átváltozván קד = khades alakul (cha-
 tás-bol khades = hadas, hadakozás). — Már Ábrahám
 idejében ismertetett e' város, Mos. I k. 14 r. 7 v. Kha-
 des, más neve Misphat. (Gyökszó שפח = sophet = ité-
 ni, kormányozni, magyarul szovhatós, a' birák = So-
 phetim, vagy szóvhatósoknak, rövidebben Szavatos
 mondtak. *Misphat* leszármazott szó — ítélő hely =
Misefa, (Zalában a' kapornaki Pleb. fiókegyháza)
 Khades várost Josue 12 r. 22 v. hódította meg. —
 Jáhn philologus a' Chatás szónál hivatkozik a' Khades-
 ből leszármazott *Mikdas* szóra, bet mikdas = szent vá-
 ros, így neveztetett Jeruzsalemnek egy része. — A'
 Szityák adtak ezeknek nevet, mellyből kitünik, hogy a'
 hadviselés szent dolognak tartatott dicső nemzetünk-
 nél 's eldődinknél, mellyből mintegy mennyei ihléstől
 ingereltetvén világszerte vitték diadalmas fegyvereiket.
 — A' $\text{ק} = k$ átmege g -re is, és szórövidítés utján
 ג = ghad lesz, melly szerencsét, istenséget, könnyű,
 kész, gyors hadsereget jelent; ghad = had, így ne-
 veztetett Jakob főatyának egyik fia is (Mos. I k. 30 r. 11
 v.) Ghad istenséget is jelentvén, igen hihető, hogy a'
 német nyelv ebből kölcsönözte a' Gott = Isten szavát.
 — A' Szityák, mint ama hadas vagy Chatás nem-
 zet, költözködésük alkalmával vitték-e a' szigetekből Ka-

naan földére a' Khades vagy Csatás = hadas szót? vagy pedig a' Kanaan földén mint eredeti honjokba történt polgári csaták 's hadak alkalmával adtak-e nevet a' győzödelmük emlékére alapított városnak? nem keresem.

Khades, a' föld városai közt különböző kúratokban jelenik meg, t. i. Cadix, Cadiz, Gades, és ezek-től leszármazó más helynevek. Josue győzödelmi után TT. Horv. Ist. Rajz. 34 § a' Kanaaniak Afrikában is keresének maguknak menedékhelyt, különösen „Kád-köziek!?” (μεθον καδης) — helyesebben a' kanaani Khadesbeliek Tangerig vetődvén, 's ott a' mai Cadixot idővel fölépítették. — **Gades**, augusta urbs Julia gaditana, (Hübnernél) azon nevű szigeten, Tyriusoktól (Fen vagy Kanaani tengerparti város) eredett Spanyolországban; ugyan poenus = pan vagy Fenn nyelven Gadir = גדר = gader is iratik = száraz fal, azaz: száraz fallal vagy gáddal bekerített hely. — Költözködésük alkalmával sem feledkeztek meg Herkules idylmükről; — valamint Tyrusban évenként összesereglenek a' poenok; Herkulesnek még emberi áldozatokkal is kedveskedni; ugyan Gades vagy Cadixben Herkulesük tiszteletére díszes templomot emeltek, kiknél Tyrusi Herculesük olly magos tiszteletben állott, hogy a' várost is per excellentiam Herculesnek nevezzék. — Plinius Lib. 36, Cap. 5. „Ad Herculem Poeni omnibus annis humana sacrificaverunt victima”; ad Herculem, itt Tyrus városát kell érteni.

Nagy, Magyaror. Helyirása, Ptolomaeus után I. K. a' X §. Pannoniánkban is említ „ad Herculem“, és a' meg nem magyarázott helynevek sorába teszi. Moro Ist. Timonnál I k. Pannoniáról 3 fej. 134 lap valamelly Gorsio nevű helyet egynek mond Gorsio-vel Herkules-sel; nagyobb fölvilágosítást érdemlett volna. Bocsásson meg a' tudós világ, ha én Somogyba helyezem. — Ha Balaton tavunknak Somogy, Zala és Weszprém

vármegyék téreire kiágazását megtekintjük, és a hatalmas hullámoktól csapdosott partokon hajdani kiterjedésének bizonyos nyomait megvizsgáljuk, valóban egy földközi tengert képezett ezen magyar tengerünk. — Azt pedig tagadni, hogy Pannoniánkba költözött poenok, panok, pannonok, keleten megszokott kereskedésüket a' messze kiágazó Balatonon nem folytatták, jellemük ellen követett halálos bűn lenne. — Az alkotó természetnek nyomait vegyük vizsgálat alá: — Ezen magyar tengerünknek Kapos vizével volt összekötését valósítja egy szép völgyvonal, mely Rád, Látvány, Visz, Tur, Vadé, Mocsolád, Répás közt Toponáron alul a' Kaposi hegyekig terjed, 's a' Balatonnak Kapos vizéveli összeköttetését elég bizonyossággal adja elő eme három helynév: a) **Vadé**, וָדֵן = Vadon, folyót és vizen átkelő helyeket tett, honnan a' latin Vadum-i. Ugyanannyit jelentő b) **Mocsolád**, מְצוּלָה = sula = süleni, leszármazás, מְצוּלָה = mesula vagy mecsula = tengeri zaj vagy mélység, sülyedős hely. — Sulából a' latin sajátítá el „*salum*“ szavát, mely tengert tesz. c) **Répás** = רַפָּס = rapasz = רַפָּשׁ = rapas, mocsáros és réves hely. — Titeket hívlek három helynevek állításom bebizonyítására: igazoljátok, mit tol-lam irt, hogy t. i. ezen nyíláson, vízfolyaton, a' világ kereskedő pannonjai evedzettek le Balatonból Kapos vizébe, 's onnét tovább 's a' t. Itt volt a' panok pannoniai Tyr-usa vagy Tur-ja; — Balatonunkra ez szinte úgy nézett, mint a' földközi tengerre Tyrus városa; később erről többet. — Ghad-ból eredhettek, Somogy és Baranyában a' Gadány helységek.

Khades. — Földkerületünk nyugoti részéről tér-jünk a' keleti tájokra. — Caspi és Fekete tenger közt **Caucas** (csucsos; Tsuktsi az éjszaki polusnál, azaz: Csucsok-lakosi, — im mennyire kihatott magyarnyelvünk) bér-

czeinél nem találjuk-e föl Cadusier nemzetséget, Schütz Világ Hist. I K. 298 lap. — Talán a' kanaani Kadesből azon szélvész ragadta ide őket, mely Afrikába és Spanyolországba a' Cadixbelieket.

Cadusa. Édes Szitya nemzetem! ezen egy szóért fáradtam a' Kanaani vagy Fenn-országból nyugotra, innen keletnek földére, hogy Caspi 's Caucas tájáról pannon földünkre költözködött Szitya vitézi 's vezéri nevet veled megismértetvén elhitesse, hogy első 's eredeti szavainkat ezen sz. földről hozhassam be kedves honomba. — **Cadusa**, nem ezen néven tiszteltetett-e Almos herczegünk anyjáról való bátyjának Huleknek Cadusa = Kadósa fia, a' másik Zuard = Zoard.

23. §.

Ezen szavakkali mulatásunk után térjünk vissza ismét a' **Betsan** szóhoz. Betsan vagy Besanbol leghihe-
tőbben eredtethetjük a' **Bisseni** nemzetet. — Betsanbol vagy Besan kanaani városbol költözködött Szityákat Afrika is lakosinak fogadta. TT. Horv. Istv. ur. Rajz. 28 §. Afrikába is kiterjeszkedtek, hol **Abissinia** országnak adtak nevet, lakhelyök volt Nubia és Abissinia, hol ma is a' magyaroknak, Kunoknak, vagy Bissenusoknak hazáját föltalálhatni Afrika abroszán, rövidebben **Bessi**.

E' távoli földtájrról szállítsuk be Pannon földünkre. Béla kir. névt. Jegy, LVII r. Zolta vezérünk a' Mosoni Fertőn túl nem kevés Bissenusokat helyezett, TT. Horv. Istv. ur. 74 §. Rába közé és Órségbe szállítja őket. — Robert weszprémi püspök és a' sz. Mártoni Fő-Apát Uriás (uros = orcz) közt a' tized eránt támadt szünetleni háborgatásban és be nem szolgáltatásban a' Bissenek nem kevés részt vettek, kiket III Incze pápa Lateranumban 1212 évben kiadott Bullája erejével kinszerített, hogy a' királyi nyilasok és **bissenek** a' ti-

zedet épen beszolgálják. Róka weszprémi püspök élete 94—95 lap.

Az emberi emlékezetből kiüríthatlan BIRÓ Márton weszprémi püspök szótana = szájtán vagy traditio után irom: büszkén és dicsekedve mondá sokszor „ego sum de gente Bissenorum“ — hogy a' Bissenek nemzetségéből való ő. Csalóközi Padán helységbeli születésű vala a' nagy Férfiu.

Említők följebb, hogy a' Sem nemzetségből is a' Heberék közül tömérdeken a' Caspi tenger vidékére ki-költözködtek. — Azon időbeli nevek közt föltalálható ezen finév is קֶלִיָּה = kelaja, ipse est קֶלִיטָא = kelita (I. Ezras X: 23) latinul *coalitio*, magyarul összeállott, közé állott vagy gyült, Kelaja = álló vagy gyülő; Kelita görögül is Κελτική = Keltike, rövidítve *Celta*, most franczia; Kelita finévtől-e, vagy csak a' közbeszédből — összeállani — kölcsönözte a' franczia nemzet első eredeti neveztetését *Celta*, itt nem vitatom: elég az, hogy ők a' Sztyákkal együtt költözködtek, összeállottak. — A' Kelaja vagy Chelaja szó nevet adhatott Csaló-köznek, kelita pedig Celta, Coletanak, (Timon I k. Pann. XIII fej. 104 lap) Coletiani nemzetnek, kiket hibásan ezen jeles írónk Slávajkuaknak vélt. — Kollát-szeg vagy Celiták, Celták széke, Zalában a' Mura vize mellett. — Chelaja a' chel, czel, czeli; Kelita pedig Koltai elneveztetéseknek nyitott utat. — *Paddán* = פֶּדָן = Feld, Wüste, Ebene = mező. Syr nyelven. (Ezras I K. 2 R. 44 v. olvashatni *Phadon* finevet is) Csalóközi Padán úgy jön ki, mint Celták földje, kik a' Bissenekkel egy nemzetet tettek.. Insula Cituorum = Csalóköz, Citák, Sztyák szigete.

Besan-ból lehozható Bézsán családi nevezet. Gondolnók hogy franczia szó ez; igen is a' Celta nemzetül, a' Bisse n vagy Besan-ból lehozva. Illy hangzatu

Burgundiában a' Francziahonban *Besancon* = Vesuntium = Visontium, Bisantium, bizonyosan a' Bissenek = *Besánok* honja 's városa. Pannoniánkban nem olvas-tatnak-e hasonló helynevek? — Nagy Magy. Or. Hely-írásában I k. IX § föltűnik *Bassiana*, Mitroviczre ma-gyaráztatott; Visontium pedig a' VIII § felső Panno-nia városi közül egy, és hely nem találtatott neki. — Nem vágnak-e ezen helynevek helyesen össze; és ugyan *Bassiana*, *Besenyő*, Visontium pedig *Visonta* csá-kányi fárabeli helynevekkel? — A' Franczthonban *Be-sancon* és Visontium ugyanazon egy, semmi hiba, mivel a' *b.* átváltozik *v*-re, és így a' *besan*-ból *vesan* vagy *vison* lesz; Somogyban mindkét kiejtéssel mint különböző helységek állanak elő, — a' *bissenek* vagy *besanok* = Skyták lakhelye. Innen a' 'Bessenyei' csa-lád név. — *Bassiana*, Mitroviczre magyaráztatásán sem kell főnakednünk; ezennel meglátandjuk, hogy ugyanegyet jelentenek.

24. §.

A' Betsan vagy Besan föltagolására tegyünk egy szerencsés lépést. *Bet* vagy *Be*, elvágatván, *san* vagy *ssün* marad fön, melyből *a*) a' német, nyelv *die Sonne* alkotá ki, a' csillagászi tan szerint egy álló vagy szünő égi test a' mi napországunkban; Sontag = szün-nap, vagyis a' napnak — Sonne-tag — tagoltatása. *b*) A' horvát ajak a' szün-ből *suncze* = nap, állított elő. *c*) A' keleti nyelv még jobban megrövidítvén a' *San* szót, az *S* betűt is elhagyván *st* = On = nap, állott elő, ebből a' magyar Ün, Üni, Ünnepe (Üdnepe?) Mos. I K. 41 R. 44 v. *st* *on* = Cohen on, On-nak vagy nap-nak Cohenje = főpapja. (Somogyban *Kohány* Rinya Sz. Király. mellett és Kohányi név). A' magyar az Ün-nep-től az Ün-t is elvágta, 's lett a' *nap* szava, napolni = nyugodni, Ün-nepelni. *d*) A' Salanan rövidítve Sal,

Sol, melyből *a'* latin Sol = nap, *a'* slav pedig Slun-tze = nap alkották ki. — *A'* magyar *a'* Sol-tul az *s*-et elvágta, 's eredt az *ül*, *üleni* szava. *e)* *A'* görög az ül-ből ἥλιος = elios = üllös, teremtet; *elios* vagy helio-polis = napváros, vagy üllös, állós. *f)* Az *n* és *l* betűk *a'* keleti nyelv tulajdona szerint átváltoznak *m*-re, lesz *a'* son és sol-ból *som*, *sama*, mely magosságot jelent; *semes*, arab, kaldi és syr nyelvekben annyi mint Sonne = nap, bet-semes = napváros, Kanaán földén, feküdt Jeruzsalem délnyugati részén. Calmet abrosza szerint, ki is Értek. I k. 638 lap említi, hogy *a'* kanaániak *a'* viznek nagy szükében lévén *a'* naphoz emelték kezeiket, ezt tartván az Ég kormányzójának és *Beel samen'* tisztelék, azaz Ég urának. Moses is elfogadta *e'* szót, és sz. könyvébe beigtatta, *a'* latin pedig *sum-mus*ra használta. Pannon földünknek is egy része, Somogy, mutathatja keblében *e'* szavakat, és kérkedhetik első költözködőivel, Kanaan vagy Fénícia = Fenn hajdani lakosival. — Ugyan is nem léteznek-e maiglan is: Som, Semes, pusztá Szemes? ismét Somogyvár, mely sz. László királyunk egy hitlevelében Sumich-nak, és „nobilissima urbium terrae“ mondatik; — Sumich annyit jelent *a'* keleti nyelvben mint Semes; *a'* Sumich-ból termett utóbb Somogy, és *vár* adatván hozzá, lett az említett helynek neve, melyről *a'* maga helyén többet (ismét Som = nap, és megy = napmegyéje).

A' syriek sem akarván *a'* nap-tisztelésben hátramaradni *Adad* név alatt tisztelkedtek neki; *adad*, Calmet I k. 85 lap = unus solus = edgy-edgy, melyből eredt *n* betű becsusztatással *adand*, Ptolomaeus *aud-antonioma*, melynek Topog. 9 lap szerint eddig helye nem találtatott föl. Somogy tehát eredetikép nap tisztelésére szentelt megye vala.

A' szün = san-ból könnyen kialakítható ezen magyar szónk: *szent*, napot megszentelni = megülni.

A' latinnál a' *sanctus*, a' francziánál *saint* = szent. A sláv beszédben különféle kiíratokban jelenik meg, úgy-mint: *svat*, *svet*, *svent*, *svont*, *sund*, a' mint ezt a' Svatoplug, Sventopulch, Zventobald, Zundibolch sláv fejedelmek elneveztetése igazolja a' történetekben. — Értsük most Somogynak egyik régi helynevét, *pons mansvatianus*, melly a' Top. X § 11 lap isméretlen helyü vala. Moro, Timonnál 33 lap, Kaposvárra alkalmaztatá; dicséret a' régiségben buvárkodó férfinak, hogy Somogybul ki nem vitte, ő csak a' helyet hibázta el. Mansvát, nem Mindszent-é ez? most pusztá a' Mihály-di plebániában.

25. §.

Magyar esettárunk bizonyosb fölvilágosítására, 's az eddigi értekezésnek egybe szerkeztésére még e' következőket:

1-ör) Még a' görög írók a' Cita nemzetségi nevet s betűvel nem előzték meg; még Herodót tolla nem fogott *Σκυθα* = Skyta szót, midőn Citáink, nevökről a' Cita szigetnek (insula Cituorum) és Cetius hegy vidékének urai lettek, egy területet tévén a' Chalo = Csaló vagy Celta nemzettel. — Most érthető, mért nevezte Ptolomaeus Top. I k. 2 fej. Pannoniáról 2 § 51. Cetius hegyet, mons solis = nap hegyének, azaz Citák hegye, hol a' sol, a' főlebb mondottak után a' nap üdvöltetett. Így hangzik *Sól* helység Weszprém mellett keletről, dicső sz. István királyunk mulatóhelye, hol a' weszprémi püspöki jószág alapító-levelét 1009-ben megerősítette; most a' zirczi apátságé. *Sil* vagy *Ssil* Somogyban naptisztelő helyek; — a' Cita-ból érthető Kató-kut Kaposváron alul, azaz Cita kut. — Tán a' romai Kátók is?!

2-or) *San* tudatja velünk azt, midőn az Avarok történetiróinktól *Scheu Schen* maradékinak neveztetnek,

azaz: Schen שֶׁן = sac vagy sahh = König vagy király, és Schen vagy San = szitya, avarok *scheu schenek* vagy szitya fejedelmek, san = szittyia, vagy is hogy az avarok szitya nemzedékek.

3-or) Az indiai nyelv is, melly Samscrit, Sanscrit, Samscredam iratik ki, a' valóságos San vagy szitya nyelv; szent, vagy mennyei nyelv; a' *san* és *crit*, azaz: *a*) az egyesült szitya és ceret (ceretimek) nyelve. *b*) vagy pedig a' Crit, ezen szótól קֶרֶת = keret, melly várost jelent a' *bekerítéstől*; San-crit, azaz: Szent, mennyei-városi nyelv; Jeruzsalem-et is szoktuk mennyei városnak nevezni (coelestis urbs Jerusalem): így történhetett ez az indus szityáknál is. *c*) A' természeti 's állati hangoktól is több szót kölcsönözvén az emberek, többek közt קָרָא = kara, káráni, karicsálni = összehíni: „kara Jehova“ = hívá vagy nevezé Jehova; ezen kara-ból is eredhetett a' *krit*, san-crit, szent vagy mennyei hívás nyelv. *d*) A' *kerat* szó keletiesen *karta* is iratik; innen *Chartago* (per eminentiam) = város; — Keret vagy Karád, Somogyban püspöki város, urodalom feje. — A' sláv nyelv a' *k-t g*-vel ejtvén ki, grad = város, termett nyelvében. A' kara = hívá, innen eredhetett *Karácson* ünnepi név, melly a' világváltó Isten által lett öszvehívását jelenti az emberi nemzetnek. Ide hivatkozik Jézus is (Sz. Máté 23 R. 37 v.) midőn magát a' tikhoz hasonlítja, melly az ő csirkéit a' veszedelemtől szárnyai alá hívja, összekarálja; (nem a' Gratian szótól). A' *karaból* ismét a' Karányi családi név. *e*) Sam crit = magosságból került mennyei nyelv.

4-er) *Mitra, Mitras*. Bolla I k. 39 lap. Persa valóságban Mitra, főisteni lélek. Schütz Világ-Hist. I k. 342 lap, *mitra* által nap, hold, föld, tűz, víz, lég, a' természet hatós ereje értetik. — Molnár szókönyvében: *a*) nap, *b*) főpap tiszteltetett a' Mitrás által. — Slavó-

niai Mitrovicz napvárost jelent, hol a' nap üdvöltetett mint a' somogyi Bessenyőben. — Költözködő Szityáink hozták e' nevet ide, 's divat-szónak kellett lenni honi nyelvünkben is, mint a' perzsa beszédben. Ha TT. Horvát István úr, Rajz. 112 § tanuadásában Mithras érkezett Erdélybe, miért nem hozhatnók beljebb is honunkba. — Ha Mithras főpapot is jelent, kinek, mint a' fényében ragyogó napnak, tündökleni sz. kötelességében állott: nem látom okát mért nem élhetnének Mithras kifejezéssel mi is úgy, mint a' görög az Episcopus-ból lett *püspök* szóval. — Mitra = püspökisüveg, rövidebben kimondhatjuk ezután Mitra-val e' fényes papi főség fejkességét.

A' természet nagy mester lévén, műveit utánozni az emberek kezeibe adta. — Ha a' nemzeti, családi czimerben egyszarvu állatok, pegasusok iktattatnak: minden guny nélkül föltehetni, hogy a' Mitra idomzata valóságosan némely szárnyasok ék, diszbűbjaitól, taréjától szállott az emberek fejére, és a' *tar, taraj*, taréból *mitra, tiara* szót fogott az eszes kéz, — értem ezt Molnár szókönyvében a' Mitra szónál tett értelemről. — De a' naptól sem tagadhatjuk meg teljességgel, hogy fény-testéből holdra, földre, légre és csillagokra elható sugárai nem mind annyi *tiárák*, mitrák e? — Bessenyő helynév lehozható Baschina horvát szóból is, melly örökséget jelent, azaz: ősüni, beősüni, vagyis az ősi örökségbe beősüni, — szép magyar szó, — beöröközni, öröködni; a' Horvát a' *beősüni* szót rövidebben ejtvén ki, *baschina*-t kurtított magyar szónkból.

26. §.

Dicső elődink, Hunnoknak örökméltó királyi!
— Ti bizonyítsátok állításom valóságát, nemde szerettetek Ti is Schem = Sem czimmal tiszteltetni! mi-

= **is** = (ein Mann = fiu) hős, — mivel az **is**, H-ra változik, erőtetés nélkül **is** = **is**, Hősnek mondhatjuk. — Kedves Nemzetem! Valahányszor ájtatosan hangzik az Isten szó ajkidrul, mindannyiszor Istenfiának nevezd magad! Ismét **is** = es = tűz, **is** = eses, **is** = hiteses = németül: stark seyn, sich als Mann betragen = izzós, tüzes, azaz: a' hősnek erősnek, tüzesnek kell lenni, mint a' tűz mindent megemésztőnek. — **is** = ische = áldozat, tűz, bűn, öröm és eledel áldozat; a' jelkenyér áldozata maga is „ische jehova“ jehova áldozatának mondatott. Ezen rajzban, **Isten**, annyit jelent, mint a' kinek tüzzel áldoznak; ez nyujthattott alkalmat azon véleményre, hogy a' Szityák tűzimádók valának. Ische Jehova = kenyér-áldozat, — Melchidsedeh Salemi (Jerusalemi) király, magosságbelinek papja, Abrahám időszakában Kanaan = kunföldén tett ily kenyér-áldozatot. Ne állittassam szabadelvűnek 's tán hitemet gunyolónak, ha az ische-ből származtatom a' Mise szót. — Még egy példa az **is** szótagról: **is** = chola, ige-szó, **is** = tichela = tőkély, ebből a' latin *schola*, több nyelven is így hangzik, a' magyar pedig az ő Iskoláját állitá elő, lehet érteni, hogy iskola, a' hősök vagy fiuk tőkélatesítésének helye.

Ezen szavak rajzolatánál még lelkem is örömbé remeg, 's magamat az Immaus hegy melléki Szityákkal beszélni 's mulatni képelem. Bővebb tapasztalás kedveért nem tiltom fáradságomat pipámmal, terhes gondjaim felleget szétoszlató társommal, a' szomszéd Indus földre beutazni. — Miről ismerhetőbb a' nyelv, a' nemzet, mint az ő Istenéről? — Hallám, hogy Brahma, Wischnu, és Schiva szókkal nevezik istenüket. Oh itt megint mennyire örültem, midőn az Indus földön is Szityiában és magyar Pannoniában lelém magamat. **Brahma** = der Schöpfer, teremtő: Brahma más kut-

főből nem eredhetett, mint a' נָרָא = bara szóbol = condere gentem = nemzetet alkotni, teremteni, polgári értelemben. Dicső Pannoniánkban is a' Báró, nagy méltóságúak hivataluak a' Bárók, Ország Bárói, a' nemzet alkotói!! A' *bara* szót Moses is elsajátította, és teremő erőt tulajdonita neki „bara elohim“ = teremő az Isten.

Wischnu = der Erhalter = Conservator. Nem rejtett szó ez, eléggé kifejezi a' Viseni, gondot viseni. — Viseni, rövidítve Vissni, Vissnu, Vissnok = gondviselő. Bollánál I k. 44 lap Vistnous, Visnoch; — már helyesebben és rövidebben a' Conservator ki nem fejezhetjük, mint Visnu vagy Visnok szóval. Bolla Vistnous-ából, *Vistno*, ismét a' magyar *Isten* szót kite remthetni. — Elhiszem, hogy a' *Visnok*, megtartó, gondviselő isteni név jelentette a' Wedans istenséget is, azaz, Védő az Indusoknál is.

Schiva, der Zerstörer = széttörő, pusztító; nem ezt teszi-e divat magyar szónk *sivatag*? *Siva*, ki sivataggal pusztitással forgat föl mindent.

Mind ezen istenségek tűz-tisztelessel idveltettek, melyet indus nyelven *Aghini* szóval fejeztek ki; nem a' legtisztább magyar szó-e ez? *égni*! mellyből a' latin az ő *ignis*-ét, francia *ignition*, *ignes*, horvát *ogeny* szavaikat alkották. A' sláv azonban *ohen*-jével és a' német a' *Feuer*-jével igen messze távoztak.

Midőn az indus Szitya megtartó Istenét, gondviselőjét, Visnu nevezet alatt tisztelé, a' pannon Szitya Visnye kiejtéssel hódola neki. — *Visnye*, alsó, felső Visnye helynevek a' Kadarkuti plebániában, hol a' „megtartó“, Védő (az indusoknál: Wedan) Istennek tisztelkedtek. — Innen a' Visnyei családi nevezet.

Szönyomozásomat támogatni látszik a' horvát nyelv is, melly *Visnyi* szavával, latinul Celsus, celsissimus-t, superiort jelent. (Celsus = kelsus, kelős, előkelős ;

celsissimus = kelsissimus, kelősös) a' Visnunak méltóságához illő czimnevezet. — A' *Viss* indus szóval ennyire jöven, vessük meg egy magyar városnak alapját: *Vissegrad* = superior arx, mivel árkokkal sánczokkal erősítettek meg az illy helyek. A' latin az *árok*-ból *arx*-ot faragott *ár* beárkolt helytől. Superior visse = fősző, a' divat betű hangzatok után a' főszől *Visse* lett, melly betűcserét a' sláv nyelv tulajdonította el magának. — A' fősző, beső, benső várak legnagyobb biztosítást adván az embereknek, méltán *gondviselő* vagy rövidebben *Vissegrad*nak mondathattak.

27. §.

Illyria földképén futtatván szemeimet: *Catara*, *Cattara* tengerparti helynév tünt föl előttem; igen érdekes, eredetét kikeresni magyar esettárunk fölvilágosítására. — Calmet II k. 376 lapon erről így értekezik: „*Hethalon* vagy *Chetalon* a' földközi tengernél, az ígéret földének első és elhatározó városa, melly *Cathera*-nak is mondatik; gyökszó חתל = chatal, leszármazott szó pedig חתלה = chatula, vagy chatala; *chatal* magyarul chötöl, kötélözést, köttetést jelent. Az ח = l betű átmegy r-re, a' chatal-ból *chatar* lesz. 'Sidó József könyveihez ragasztott könyvnek szerzője hol vette? nem keresem, hanem csak tudományos kutatásért magasztalom, — a' Szityák országáról értekezvén, említ „Hungari Chatelani“ nemzetet, 's ezt *Cathaloni* nevezet alatt Spanyolországba is beplántálja. Jelenleg nem létezik-e *Catalonia* spanyol herczegség és *Cataroya* város Valentia' Spanyolhonban? Katal, Katar, Katalin, Katharin kiirat után világszerre tömérdekek a' helynevek. — Nem fárasztom olvasóimat többel, elégedjünk meg csak e' kettővel: Ugyanazon Cathalok vagy Catharok, kik Caucasus hegyeinél telepedtek meg, *Katharinograd*

= Katharok vára; orosz nyelven *Ekaterinograd*, (valóságos nyelvzavar Hübner János. lexiconja szerint.) — Ezeknek más felekezete az Albániai partokon Illyriának szélső városát (most Dalmatiához tartozik) építették. — Nem a' Chatár-bol származtatható-e a' Csátár szó és helynév, melly honunkban sokfelé létezik. A' *Csatár* szó Fuxhoffer Monasteriologiájában *Chibari*, *Chitari*, *Katari* kiiratokkal jelenik meg. Nem kétlem, hogy Csötörtök szavunk is nem ebből származott-e? *Chatela* tengerparti város, nem szinte messze esett Chun várostól a' keleti földön, bizonyosan együkköttesben kellett lenni e' városoknak, és a' Chunok adhattak a' Chatela mint szövetséges városnak nevet, melly egybeköttestől a' Chatat-bol *Chatar*, a' Chatarbol pedig *Csötörtök* hangzott a' hun, szitya és magyar ajkakon; ezen egybeköttesüknek napját aztán Csötörtöknek mondák. Valósítja ezt Csalóközi *Csötörtök* nevű hely, melly legősiebbnek tartatik e szigetben, még a' Citák idejében kellett épülnie. — Ezen rajzom igazságára szolgáljon a' hét egyik napneve: *Kedd*, rövidítve קדם = Kedem-ből, melly keletet kezdetet, jelent. A' szityaknál bizonyosan ez volt az első nap, mellytől a' hétnek egyik napjait számlálni kezdték, — keddtől csötörtök csak harmadik nap, nem pedig a' sláv nyelv szerint Chetertű = negyedik. — Arrias író a' Dabiri (Kanaan-földi város) iskoláról azt jegyzi, hogy a' világban ez volt az első iskola; mit Noe főatyától hallottak gyermekei 's unokái, utóbb ezen iskolában tanitattak meg arra maradékaik. A' *Kedem* szó jelentésnél ki nem biheti azt, hogy napországunknak gépét, nem Kedden hozta-e mozgásba Jehova, mellyben lett kelete és kezdete világunknak, 's a' t. Spanyol *Cataloniának* fő városa *Barcellona*, azaz: hegyeken, bérceken fekvő város, — keleti szó ez, a' *Bari* örmény hegyről kölcsönöztetett ez, honnét Somogyban Kis-Bár, Nagy-Bár

szomszédságomban, és a' Kéthelyi szőlőhegyeknek egy része Bari hegy, azaz, bérczes helyek, honnét ismét a' horvát Bér-do, és a' német Berg. — Catar = Csatár igazít el bennünket azon ősztya nemzet megismerésére, kik Topog. XI §. 13 lap *Catari* kiirattal jelennek meg.

Horvát Barátink, Frigyesek! legyetek a' Cataloni chatári Hungarokkal együtköttetésben, legyetek velök egy ajkuak! —

28. §.

Nagy, Magyaror. helyírásában II. k. X §. 36 lap a' *Horvát* szónál megsajdítottam, hogy Ritter Pál horvát történetíró és főesperes után, a' Corybantesektől is igyekeztek leszármaztatni a' Horvátokat, az igyekezet szent és dicséretes, lássuk tehát ha — — —?

Coribantes. Említők hogy a' Croaták a' Corybantesektől kívánják magokat leszármaztatni, — ez is szép bár valósuljon! — Calmet Érték. I k. 638 lap a' Fennek vagy Kanaaniak idvelműkről értekezvén, *Cabyri*-ket vagy *Corybantes*-eket említ. Bolla I k. 38 lap 5 §-ban azt adja föl, hogy a' Fennek legrégibb istenei a' *Cabyri* valának. — Nem hiszem, hogy a' sűrű homályból tiszta fényre hozatni ezt mindenki ne ohajtaná?! — Nem tapogatva, hanem észgyőzőkép a' *Cabir* szó eredetét következőkép világosítom föl: gyökszó חִבְר =

Chobar, németül *banden*, *bannen*, *saubern*, magyarul összefüggést, bájolást, igézést jelent, mellyet nem az esztelenektől, hanem a' tudálékosoktól lehet várni, — a' nyelvzavar után nyerhette ez keletkezését, midőn az emberek világszerte eloszolván, Chamnak Chanaantól származott gyermekei, hogy mind magukat összefüggésben tarthassák, de másokat is társulatjukba nyerhessenek, némi szemfényvesztői tüneményeket ko-

boltak ki, melyek erejével a' vadságból embertársai-
kat kiemelvén — szelidekké képezték. A' történet ha-
sonló tényeket is említ a' vad nemzetek szelidítése 's
téritésében. — A' Chabar-ból mint törzs-szóbol szü-
lettek a' *Cabirik*, — megérdemlették, hogy megkü-
lönböltetett tisztelettel viseltessenek irántuk. חֲבֵרִין

= Chebron vagy Hebron városa vala anyalakjuk a' Ca-
biriknek. — Im így keletkeztek a' földi, az emberi is-
tenek; így téved meg az okos is, midőn az írók za-
vartjából meríti tudományát, a' legtisztább forrást pe-
dig, melyből szomját lecsillapithatná, elmellőzi. —
*Chabár*bol létez ezen szép magyar szavunk *Cháb*, vagy
Csáb = tántorító szépség, — keletiesen Chabar = Csá-
bár = csábító, kábitó, vagy a' mint mondatik, kádár
bodnár, futár: úgy visszavívén a' *csábító* szavunkat
szép eredetiségére, bizvást élhetünk *Csábár* kifejezés-
sel, melyből a' német *Zauber* szavát teremtette. A'
Cabirek tehát vagy *Corybantese*k, Kanaaniak vagy Fen-
nek, és ezek képezőik valának.

A' főlebb tisztelettel említett Bolla, a' mondott
cikben a' Fennek isteneit hozván föl, a' hajók Istenét
Paraeci kifejezéssel czimzi. — A' Fennek vagy Feni-
ciusok historiájának tudománya vezet itt az igaz ös-
vényre, és a' *Paraeci* szó jelentésére. — Nem a'
Fennek voltak-e a' tengereknek és vizeknek urai? nem
ezek lobogtattak-e vitorlákat az akkor ismert világ
minden tengerein? — a' *Paraeci* szó tehát mást nem
jelent, mint azon ős Fenn rokonoktól lehozott *Barka*
szavunkat, melyet az írók tolla hibásan és betűváltozás
által *Parac*, *Park* festett; *Pareci* tehát azt tudatja ve-
lünk, hogy a' Fennek bárkások valának, azaz hajó-
sok; kik méltó tiszteletben tartatnak mint annyi Admi-
rálok a' történetek könyveiben. — Mosesnél Noe
bárkája תִּבְתַּ = thebat-nak mondatik, azaz: fő-ház, a'
but vagy *bait* = ház-tol nevezve. — A' *Bárka* szót a'

horvát, francia ajk is a' magyarral egyformán ejti ki, a' latin az első *b* betűt elvágta, 's *Arca*-t irt helyette, a' német *Arke* és *Barke*-vel fejezi ki magyar bárkáinkat. Im a' Fennek bárka Istenei.

29. §.

Sarmaták. Az írók ecsetjein Sarmat és Sauromat kiirattal jelennek meg. — Még eddig minden történetírók földgömbünk benépesedését Moses I k. X részében fölhozott nemzetségi nevektől hozzák le: én sem folyamodhatom kielégítőbb kútfőhöz, mint a' most nevezett könyvnek ezen fejezetéhez; a' 21ik vben *Sem* nemzetségbeliek sorát kezdvén írni, a' 25 vben említi: Hebernek (עֵבֶר = eber vagy ever, ez volt az egyik

Abar vagy avar, melly szó általában vizen való átverődést jelent) születék két fia; egyiknek neve *Faleg*, mivel ennek napjaibantörtént a' földnek megoszlása; — testvérének neve pedig *Jektan*. — a) *Faleg* vagy פֶּלֶג = feleg vagy felezni, osztani, válni, mivel azon

időben, melyben született, vagy az emberi nemzetnek nagy széteszlása, elválása történt; vagy a' földnek hatalmas megrázódása által némelly szigetek a' száraz földtől elszakadtak, elváltak, mint Amerika Asiától. —

Feleg szó igen közel jár jelenleg is divatozó magyar szavunkhoz, *felez*, felezni = osztani. b) פֶּלֶג = feleg

= németül Bach = patak, igen kényünkre kifejezi ezen keleti szót magyar nyelvünk „folyag” — honnan folyam, folyó. — c) פֶּלֶגֶס = filleges, görögül παλλαις

= pallakis, latinul, *pellex*, németül „Kebswieib” — magyarul, az eredetihez közelébb járva: *folyagos*, most *folyatós*. — Im! mint születnek közel négy ezer

éves szavaink. *Jektan* יֶקְטָן = Joktan, vagy Oktan, németül: Eckel, Abscheu; magyarul: undok, utálat

okátzni, vagy okádni; még esztelent is jelent, az oktanból létező az *oktondi*, *oktalan* szavunk. Ezen Joktannak a' 26 vben *Assarmot* egyik fia; az eredetiben *הצממות* = hazermavet = házi halál, összetett szó ezen kettőből: *hazer*, és *mavet*, ez rövidebben *מות* = mût; syr, kald, arab, samariai és szerecsen nyelvekben, halált jelent ezen magyar szó szerint *mût*, *kimût*; a' zsidó a' *v* betűt maga erejében megtartván a' *mût* szót, M u t. pontozván, *mavetjét* alkotá ki.

— *תמותה* = temuta = Tod, Tödtung, végképeni temetési halottat jelent. 'Sidó Jósefnél Lib. I His. lib. Genesis de antiqui: Cap XIII *Sormot* iratik ki, melyből a' horvát *Smért*, a' sláv *Smrt* = halált kölcsönözték. Ezen Sarmot vagy Sermot-ból eredtek a' *Sarmaták* mind annyi házi halálok, házból müttak, kimüttak, most multak. — TT. Horvát Ádám úr az ő Magogjában a' házasság-törő Szittyá nőtől származott fiaktól születetti a' Sarmatákat, mint „elszármazottakat.“

Ezen Sarmatáknak, házihaláloknak, a' Kanaani földön nyomaik föl nem lelhetők. — Az ázsiai és europai Sarmat-országnak nevet ők adtak; különösen Európában a' hajdani Riphaei vagy is Szythiai bércek most Ural hegyek táján telepedtek meg. — *Riphaei* nevet e' hegyek vagy Riphától, Japhet unokájától, Szitya nemzedéktől, vagy pedig a Rephaim óriásoktól nyerték, kik nem messze Betsan vagy Szitya várostól, Astarot Carnaimban, Jordánnak keleti részén laktanak. — Ez az oka azon historiai kifejezésnek, midőn a' Sarmaták Szityáknak, és viszont, de nem helyesen mondatnak. — *Carnaim* pedig a' pannoniai *Carnuntum*nak és Vallis *Carinian*nak (Babolcsa) adhatott elnevezést.

30. §.

Slav. Szükségtelennek tartom az írók seregét előszámlálni, kik a' Slávokat általánosan a' Sarmatáktól hozzák le. — A' sz. írásban nem tűnnek föl!! — Ön nyelvökben pedig a' *Slav, Szlava, Hvála* szók által, dicsősséget, dicséretet értenek. — Minekutána Honunk Slávjai örömmel fogadják(?) honnyelvünket's megtérnek: a' *Slav, Szlava* szóból gunyt's kaczajt nem inditok. — Gyökszó שְׁלֵוָה = Sleva, Szlava, igen helyesen így magyarosittatik: Szálván, szálló = Szálitvány. — Midőn a' Sarmaták, mint annyi házihalálok, tán polgári háboruba keveredvén, 's egymáson kegyetlenkedtek, *Sarmat* nevökkel a' diadalmashak, a' lecsépülteknek halált kiáltottak, kik azután felekezétekként a' nagyobb testtől elválva, Szálókká, Szálványokká lettek; — 's horvátosan igen elfogadhatólag *hvála bogu* = hála a' bog-nak vagy Istennek kiáltottak, ki a' haláltól megszabadítá az „Elszálókat = Slávokat; melly *halál* szót utóbb „hvála bogu“ = dicsőség az Istennek, önkényesen értették. A' sláv nyelv a' szép horvát *hvála* szót, *Svala*-val fejezte ki. — Nyelvünknek elterjedése az eredeti nyelvnek temetést még nem szerzett. — Föltűnt már a' magyar nyelv virágzásának napja, megvilágosítandó a' nyelvhalálban 's annak setét árnyékában a' sinlődőket. —

Dankowszky Gergely ur, pozsonyi görög nyelvtanító 1829 évben kijött munkácskájában nem keveset erőködött a' sláv nyelvet a' göröggel egybehasonlítani, Homer Iliadeseiben. — De ki tudós tartja idősbnek a' görög nyelvet a' kanaani vagy fenn nyelvnél?

31. §.

Croaták! Már győzedelmet akartam harsogni az eredeti Curetesektől származástokon, ha ön historiá-

tek ellenkezőt nem tanítana. — Nagy, Magyarorsz. helyirása II k. X §. 36, 27 lap így értekezik: „Croáták ön nevezésük szerint Horvátok, azaz: sok földet bírók (!?) majd egyek a' Sarmatákkal“ (nem nagy dicséret) — Traguriai Luci János, a' Sláv és Croát nevek leg-tudósb magyarázója, e' nemzetnek eredetéről több véleményeket (csak vélemény) föladván, ezen szavaknak írja magát alá: „hogya ezen bizonytalan dologban tovább ne bujdosson, a' Croáták Dalmatiának, néhány sorral fölebb Avariának, egy részét elfoglalták, melyet e' tartománynak mai neve valósít, ezt is hogya nem egyéb, hanem csak Porphirogenita író adja föl, annak kell tulajdonítani, mivel a' Croáták eredete iránti sok mismás szavak, a' szerzőknek szűke miatt ki nem javíthatók.“ Még nincs hvála bogu! — Timon e' jeles történetírónk az új magyar Or. képében czimzett könyvében a' magyar Illyricumról (mennyei szó) a' XVII Fej. 197, 198, 199 lap. írja „hogya Posega földén a' Hungaroknak birtokaik valának. — Hogya a' Croata, Croatia nevet csak egy esettárirónál sem lelhetni föl Heraclius előtt, ki Krisz. után 611 — 641 években uralkodott — mintegy boszorkodva 's gyomor keveredve említi: hogya a' Croat nemzetnek valami **Croat** vagy inkább **Crobat** nevű, elneveztetést adott“ hihetőleg ő lesz az, kit Bizantiai Theophanes Bulgarok (bugarok, bagerok) fejedelmének lenni említ.

Mi alkalommal lett pedig Illyricum **Slavoniává**, a' fejezetet így világítja föl: „Illyricumnak több viszonytagtságai közt nem utolsó az, melyet a' Sarmat Slavok okoztak Krisztus után 548 év tájban.“ — Ezen Sarmat Slavok egyek lesznek azokkal, kiket Plinius Hist. VI könyvében, Timonnál 199 lap. **Serbusoknak**, és **Choatrak**-nak, Maeotis tava mellől elkotródtaknak, takarultaknak czimz. — Topog. folytatja a' 27 lapon: „Kirohanván helyeikből és nagy utazásokkal a' **Metanasta** Jászok tartományain és az Ó-Dacián által Illy-

rycumba jöttek, — — — más károkhoz (Kroat = kártevő) járulván, hogy a' Sclavinok serege Isteren (Dunán) átkelvén Illyricumot elfoglalta, melyy azután tölők *Sclavoniának* mondatott. — E' tartomány megtámadását két év múlva ismételték, és nagyobb részt meghódították. 's a' t. — Szerencsétlen Illyricum, boldogtalan ős magyar hon! pulya lelkü Illyrek, így kellett-e 's kell-e hódolni a' halál árnyékából kiszabadult *Slávoknak!* — Ez időkorig tartott a' dicső Magyar Illyr nevezet. — Ezen Sarmat Slavok Duna, Sava, Drin, Colapis folyók közét szállották meg, és Basilius Macedo görög császár engedelmeiből nyerték azon tartományokat, melyeknek egyikét *Serviának*, másikat *Croátiának* nevezték. — Uralkodott pedig ezen császár Krisztus után 867-től 886-ig. —

TT. Horvát Istv. ur, Rajz. 123 §. még jobban kimeríti 's fölvilágosítja a' Croaták történetét, Constantin görög császárt mint író, hozván föl, hogy „Dalmátiába jött, hol *Abar* lakosokat találtak, és néhány évekig tartott háború után a' *Crobaták* győztek; az Abarok közül némelyeket ugyan megöltek, másokat pedig engedelmeskedni kényszerítettek; mely idő után a' Crobatáktól biratott e' tartomány, és vannak most is Crobatiában (Dalmatia) Abarok maradéki, és Abaroknak lenni elismértettek.“ Constantin császár szerint tehát akkor, midőn a' Crobaták Krisztus születése után 610 — 641 év felé Dalmátiába jöttek, ott Avarokat, azaz Kunokat találtak, kik még e' tudós császár időszakában sem fogtak ki. Ezen Kunok vagy Avarok Constantin császártól Slavoknak csak úgy neveztettek, mint p. o. a' hazánkban lakó Német, Rác, Tót 's a' t. népeket, magyaroknak nevezzük. —

Francia szókönyv, mely Leipzigban 1772ben nyomtatott ki, a' Croat szórul így értesít: *a) Cravate* (ein Croat) Croatiai *b) Lovag*, az ellenség kikémlésére és megtámadására a' könnyebb csatákban használható

lovasság, mint a' magyar Huszárok. c) Ein ungarisches Pferd = magyar ló, vagy a' magyarnak lovát jelenti. — Mi kútfőből merithette a' szótáríró a' **Croat** szónak ezen értelmét, abból gyanítom, hogy a' **Kóny**, horvát nyelvben, de magyarban is, paripát és általában lovat jelent, 's azt tudatja velünk, hogy a' Chunok lovagok voltak, kiktől a' Croáták is lovasságra méltánitattak; dicsőség mind a' kettőnek! azoknak hogy a' Croat nemzet hűségét megjutalmazták, ezeknek pedig, hogy a' vitézi névre érdemesekké tették magukat. d) Cravate (von czavate) ein Croat, Menagi véleménye szerint **Cravatti** vagy Grabatti = nyakkendő, mely 1636ban lett ismeretes a' Franczthonban. Ez sem vál gyalázatjára a' Croátáknak, midőn egy darabocskátólük föltalált 's alakított ruhával jelentek meg a' világ előtt.

32. §.

Horvát. Ön nyelvükben „sok földet bírók.“ Jelenkorunk érdekei parancsolnak rám, hogy ezen szót a' nyelvzavarbol kiemeljem, és a' Magyarok Istene napjának sugárit e' nemzet fölött kiterjesztve, a' szónyomozás, jelentés segítségével a' vastag homálybol tisztább fényre hozzam.

1-ör) **Horvat.** Kialkotható e' szó a' **Croát** szóból, — a' keleti nyelvben divatozó betűcserék, eltörlések által; — a' C betű elvágásával marad **hroat**, vagy a' keleti betűkkel kiírás móddal חֲרֹאֵת = **horvát** alakul; sajnálom e' jeles nemzetet ekkép a' Croát-tól, Horvát-nak festeni.

2-or) **Horvát** szóval hasonló kimondatu és iratu szavak tűnnek föl a' sz. írásban. Különösen Kir. II K. 23 R. 31 v. אֲבִי-עֲרִיבֹן הָעִרְבָּתִי = abi albon harbati, azaz: Arba vagy Arbi-ból (város) való; — Abi = Albon néven neveztetett Dávidnak egy jeles vitéze. —

Az *Arbat*, nevet adhatott a' Horvát szónak; az *Albon*, Albania tartománynak; *Albion* Britannia első nevének, az *Abi* pedig az Immaus hegyek táji Abi-Szi-tyáknak; Scithae Abii. — Az *Arbat*inak gyökszava עֲרָבָה = Aroba = Arba = Ebene, Wüste = róna vagy sik puszta vidék, azaz: Árva, Arbat = árvút táj, az Arba vagy *Arbat* szó *H* lélekző betűvel előzve meg, lett a' Horvát; — Ebből alkotá ki a' latin *Orbo-as, are*, és *orbis, a, um*: mindentől megfosztani, azaz: árva lenni; ebből a' latin és görög *Orphanus* szavainkat. Ugyan ezen keleti szavunkból érthető Árva vármegyének elneveztetése is. — Arba sziget mutatkozik az európai Török birodalom földképén Istria táján Vegia átellenében. — Albon és Alvon Illyriai város. — Én még az Arba, Arbati szónál is föllebb magasztalom 's viszem Horvátainkat, — sajnálnám elárvult nemzetnek híresztelni őket.

3-or) Közelítsünk jobban a' dolog valóságához, de a' keleti nyelvtől, Istenért! el nem távozva. — Lehozható a' *horvát* nevezet a' עֲרָבָה = harbba vagy הַרְבִּית = harbit szótól. — Törzs-szó רָבָה = raba, melly elsokasodást, szaporodást jelent, ezen szótól תָּרַב = tereb, terebülni vagy sokasodni, Myriásokat is tesz; e' szerint a' *harbit* vagy *horvát* elszaporodtakat, de még sok földet bírókat jelent; — a' dologban kell valaminek lenni, mivel ezen szaporaságtól, sokasodástól a' halat saját nyelvükben Ribá-nak nevezték; *horvát* tehát annyit tehet, mint sok hallal bírók, — hires halászok. — A' *Tereb*től leszármazik a' תָּרְבֻתָּה = tarbut = Kinder, gyermek, a' házi családnak eltérébülésétől, sokasodásától, mellyre adó vettetvén, keletkezett תָּרְבִית = tarbit = Zins, a' latinok *tributuma* és a' magyar *adó*. Ugyan a' תָּרַב = tereb, terebülni szóból a'

latin *tribus* szó = nemzet, nép, hangzott a' nyugoti ajkakon. — Ezen keleti *tereb* szó eljutott Somogyba is, és a' Tapsonyi fárabeli *Terebezdi* pusztának adott nevet. — Illy rokonsága lévén a' latin nyelvnek a' keletivel, ne csodáljuk, ha dicső elődink is ahnyira kedvelték azt, és nyelvükben mintegy meghonosították! — De még ez sem elég világos és elfogadható a' *Horvát* nemzetségi elnevezésnek fölvilágosítására.

Calmet és Tirin Palaestina földképein buvárkodó szemeimet futtatván, több *Arad* nevezetű helyekre akadtam, az eredeti könyvet azonnal föltártam, és e' kettőt összeegyeztetvén, mindenik *Arad* más kiarral, következőleg jelentéssel is, tünt föl előttem.

Elő *Arad*. Több helyeken tűnik föl a' sz. könyvekben. Egy Josue 12 r. 14 v. אַרַד = Arad, a' Vulgátában Hared, Hared királya egy; arab nyelven, németül *fliehen*, *entfliehen*; vadszamarat jelent; a' szó jelentését a' körülmények határozzák meg. Josue diadalmas fegyverét ki akarván kerülni az Aradi király futásnak eredt, honnan a' magyar *eredj* = *eredgy* szavunk; futása közben tán ordított is, honnan az *ordít* szónk.

Második *Arada*. Moses 4-dik könyv XXXIII R 24 v. אַרַדָּה, a' keleti nyelv tulajdona szerint lehet olvasni *Arada*, *Harada*, *Charada*. Feküdt a' Sóós vagy Sodomai tenger nyugati részén, a' földképen *Herodium*-nak iratik, németben *Schen* = irt; irtózni, ismét furchten, zittern; magyarul *red* vagy *rettenni* tesz. — Ki a' keleti nyelvekbe csak kissé beavatott, s tudja a' betű-vágásokat, cseréket, elhagyásokat, toldásokat, azonnal föloldja a' Gordiusi csomót; p. o. ezen keleti szóban חָלֹם = halom = chálom, khálom a' חֶחֶת = chet vagy het betű' elvágásával, a' leggyöngébb magyar szó, *Alom* kerekedik ki; így értették ezt öt

nemzetségheliek t. i. Caldi, Syriai, Arab, Samariai és Szerecsen nemzetek. Im a' jelenleg létező eredeti magyar szónk messze terjedése. Ebből érthető a' *Herodes* név is, melly irtózóst, rettentőst jelent. — Ezen helynévből érthető Weszprém és Pápa közti *Herend* helység jelentése is, melly a' nagy régiségben egy Heredből származott alapítót nyerhetett. — Ugyan a' *Herred* szó adja ki a' harmadik jelentést is, németül *beben*: rend, rendülés, földrendülés; tán akkor nyerte nevét, midőn Sodoma és Gomora elsülledtek, 's a' földrengés ide is elhatott.

Harmadik *Arad* Birák könyv VII R. 1 v. אֶרֶד = *Arod*, patak volt ez, melly Betschán vagy Szitya város táján Jordán vizébe szakadt; a' kiáradástól nyerte nevét.

Negyedik *Arad*, Moses I K. XLVI R. 21 v. אֶרֶד = Arrdde vagy csak Arad.

Ötödik *Arad*, Mos. IV k. 26 r. 27 v. אֶרֶד = *Arod*, honnan az Arodi, Orodi, Aradi nemzeti nevek 's a' t. Tehát az Arad, Orod helynevek keleti és pedig Kanaani nevek; Elődink innen hozták magukkal.

Hatodik *Arad*. Ezt Móses I k. 10 r. 18 v. így írja ki: אֶרֶד = Arvadi, a' Vulgata Aradus, Aradium-al fejezi ki. Ha valamelly szóban, valóban ebben hibáztak földiróink és nyelvészettanárink a' ו = vau = vav betűt a' szóból kihagyván, egy eredeti nemzetet töröltek el; — Gentilitium és Patronymicum nemzetségi és eredet jegyző név ez, — feküdt a' keleti Kun városnak majd irányában, hol Eleuterus folyam Maroth és Symiro közt a' földközi tengerbe szakad, és egy szigetekskét alkot. — Az Arvadok Kanaannak nemzedéki, kik a' צִמְרִי = tzemori, Semori, Samori, Symirai-akkal az első költözködésben itt foglaltak he-

lyet. — Nem akarok vele sok időt vesztegetni, elhitetvén magammal, hogy olvasóim könnyen meggyőződnek a' szó jelentéséről, midőn az *Arvad* vagy Arvadiakat a' szótaglalat és tudós íróink után, Ar = erős, evad = evedzőknek = erős evedzőknek jelentem ki. Ezen magyar szónk *Eved*, *ebudes* = evedzős kirattal a' Brit tenger-partokon is mutatkozik. Ezen Arvadi szóból az *e* betű kihagyatván, a' latin Vad-um, veszi származását. — Én ugyan erősen hiszem, hogy az *Arvad* szó, *H* lélekző betűvel megelőzve, adott létet a' Horvat = *Horvát* nemzetnek, mely az Arad vagy Arvad szigetből kiköltözvén, Dráva, Száva folyóink közét szállották meg, evedzőiket meregetvén itt is a' habokba, üzték mesterségüket. — Hogy ezen szónyomozásban valóság rejtezik, kijelenti Plinius az *Arivates* nemzetek említésével, Nagy Magyaror. helyirása I k. II fej. Pannoniáról a' X §. végén. — Innen *Arivald*, Longobardok királya is ezt jelentő; Ptolomaeus *Urbatae* nemzetei is, Nagy Magyaror: helyirása a' nevezett K. a' XI § végén. Vagy az Arbat vagy Arvad rajzból érthetők, mely nemzetet Plinius *Arivat*-essel, ugyan azt Ptolom. *Urbatá*-val írja ki. Arvad = Arad szigete, Cyprusnak a' Citimek = magyarok szigetének átellenében feküdt; ne higgyem-e azt, hogy a' két sziget lakosi nem evedzettek gyakran össze, a' jó szomszédság köteleit a' finom Cyprusi nedv izes szörpölésével jobban megerősítendők, 's a' barátság és szomszédsági szeretet tiszta érzéseibe olvadozandók?.. Horvátok! Rokonink és szomszédink! üssünk mi is gyöngyöző nedvekké hullámzó poharakat, de nem *Bogsvi* köszöntéssel, hanem — — A' magyarnak Istene szeresse, éltesse és áldja koronás fejedelmünket, a' dicső magyar eredeti nemzetet, veletek horvát rokonink és szomszédink! —

33. §.

Illyr. A' Croatokat a' Horvátoktól, az Illyreket mind e' kettőtől meg kell különböztetni. — Az Illyrek jelesb tetteikbe, az Illyr tartomány elhatározásába nem ereszkedem. Jelenkorunkra nézve egyedül eredetök lévén igen érdekes; ez bírálja meg ingerültségöket, makacsságukat. — Tirin Cronicon (korkönyv) Sacrumának I Tábla. **Dodanim** nemzetségnél; Plinius, Euseb. Jeronomos és Isidor után, **Dodanim** nemzetségtől származtatja le. Ezen Dodanimok pedig Jafet unokái, Javan fiától származott nemzetek valának. — **Dodanim** a' többesben áll, egész nemzetséget jelent; az egyesben gyökszó דוד = dod = Vatersbruder = atyámbátyja, ősiséget jelent. Nőnemben דודא = doda, ugyan az atyabátyjának nénjét jelenti. — A keleti ד-ד betű nagy hasonlatossága miatt átváltozik ד-ר-re: így állott elő az írók tollán דוד = rod, Rodus sziget, Dodanim vagy Rodanim nemzetek. — Helyet foglaltak Rodusban és Epirusban, azaz Opor = szárazföldön; — itt mutatkozik Dodona, a' híres dodonai oraculum (regélő); a' Dod vagy Rod eleibe אל = el vagy על = el, tétetvén: **eldod**, vagy **elrod**, mellyből hosszabban az **Illyrod**, **illyridos**, **illyridis** kifejezések támadtak.

Ezen keleti szónkból jelenleg divatszavaink a' szókönyvekben: **Dada**, **Aggdada** = Anus, Vetula, **Dédösöd** = Atavus, Tritavus, **Dedűköd** = atavia; **Déd** nemes helység, **Dada** puszta az Igali plébániában Somogyban; e' kettő közül egyiknek kell lenni Ptolomaeus **Dautona**-jának. Topog. Lib. I. Cap. 2. de Pannonia fol. II, 16 §. Illyr nyelvben **Déd**; (Dalmat ajkon Did), **Dedich**, **Dedinu**, melly öregebbséget, ősiséget jelent, ezen rokon beszédben. Régi a' latin **Dudum**.

Illyrek! pillantsatok a' világ első történetirójának első sz. könyvébe, a' X r. 4 v. olvasni fogjátok, hogy

Javan, Cethim, és Dodanin nemzetek vagynak ott följegyezve; azoktól a' Citák vagy Szityák, ezektől az Illyridek származtak le: tehát unokák vagyunk! — Vajha méltatnátok nyelvünket elfogadásra, és velünk unokáitokkal rokonérzéssel és nyelvvel szólanátok!! —

Illyr. Még egy magasztosb rajzra méltánítom az Illyr nemzetet. Calmet a' Fennek Isteneiről (I K. 637, 638, 639. lapokon) értekezvén, egy **Thaut**, aegyptomiasan **Thot**, alexandriásan **Thoyt**, görög nyelvben Mercurius nevezetűt említ, azaz: **Tit**, Tit-kos (Titus), ki a' Fennek titkos népszerűs religióját írta, melyet utóbb **Sanchoniaton** (szentkönyvtan) a' Fennek történetével szerkesztetett egybe. Calmetnél és Gesennél is עֲלִיֹן = elion, görögben Ἐλιον = **elion** kiirattal említetik; németül: Sehr hoch, der Höchste, latinul: Altissimus, supremus-ra, magyaráztatik. — Törzs-szó אֱלֹהִים = Ala, vagy elő, arab nyelvben اَلو = **alo** vagy **elv**. — Elion, azaz: Elöny = fölény, előlény, vagy elővalóság. — Elv = summum principium. — Ki vádolja már most a' Fenneket bálványozásról, midőn egy Főlényt, Fővalót, Főelvet imádtak ők! Oh Elion = Elöny! összekúcsolt kezekkel, földre roskadozó agg testemmel imádlak, hogy ezen gyöngy és eredeti magyar szavainkra engem rávezettél 's megtanítottál! — — Moses is nemzetéhez, betű-változások által, az אֱלֹהִים = **elohi**, a' Fennek istenét bevitte, mi ugyan azt jelenti, a' mit a' Fennek **Elion**-ja. — Muhamed is válásába **Alla** kiejtéssel elfogadta. — A' magyar ezen Elion szó által **előt** értett; — jeles kifejezés: „Él a' magyarok Élő Istene!“ mivel egyedül csak az Elion-rol tehetni föl, hogy él, minden egyebek múlékonyak lévén.

Elion illy kiirattal is olvastatik עֲלִיֹן = **alván**, Mós. I k. 36 r. 23 ismét a' 40 vben, אֱלֹהִים = **elva** vagy **alva**,

fejedelmeket, előnyöket vagy elvüeket jelent. Ismértetett ezen Kanaani magyar szónk a' világnak minden részén. Tudta ezt Trója, midőn Homertől *Ilion* vagy *Ilium* kiirattal tiszteltetett meg. — *Ilienses*, azaz Trojaiak. — Följött keletről Európába, a' Földközi tenger partján Istria; Parentium mellett Alvana város tünik föl. — Ismét Ilienses = Trojai, Corsicai népek, Molnár szókönyvében. — Elva, Ilva, Aethalio = Elba, sziget a' közép tengeren; *Elba*, Spanyolhoni város. — (Alvári Emmanuel, hajdan az iskolai latin könyveknek szerkeztője). *Elbe* = Albis folyama. *Elvin*, város Franciaországban. — *Elven* folyó Norvegiában Európának északi részén. 's a' t. Az *Alvan*, *Alva* szókat kik terjeszthették el? mint a' Kanaani költőzkodók.

A' magyar Előny a' görögöknél még *ἥλιος* = *elios* vagy *helios*-sal is iratik ki, mely a Napot jegyzi, azaz *Elős*, minden az ő napországához tartozó csillagok *Előse*. — Ezen *helios* átváltozik *Julios*-ra, — most érthető Ptolomaeusnál II fej. Pannoniaról VII §. mit jelent a' *Julibona* = Vienna, azaz: nap épülete vagy városa, — a' nap tiszteltetett itt. — A' költőzkodó Citák = Szityák t. i. kik Cita = Cituorum szigetnek, Cetius hegynek vagy naphegyének nevét adtanak, Juliobonában is ők tisztelkedtek a' napnak. — *Julios*-ból rövidítve betűcsere által *Jula*, *Gyula* nevek olvastattak a' magyar történetekben, a' Szitya nemzetnek mind annyi *Elődi*. — Ezen magyarázatból könnyen érthető az *Illyr* szó; ezen két szóból állott össze *אלא* = *ala* vagy *elő*, és *ער* = *er* vagy *ör*, azaz: *előör*, *örző*. — Illyrek! eredeti rendeltetések az örködés. — Ti valátok a' szép 's belső Pannoniának vitéz őrjei 's őrzői, kik ellen? hibetű eleve a' tengeri rablók — utóbb a' világot hatalma alá hódítani kívánó Roma ellen. — Dicsőségtekre válik ez, hogy karjaitok erejében megbiztak hajdan a' pannon dinasták, később a' magyar királyok; — az

Ádriai tengertől egész Erdélyig a' Török ellen hadvonnalt, határórt állítottak föl belőletek. — Hivatalnoknak értelme, jelentése magyar, bizonyosan magatok is a' *Slav* nemzet beütéseig azok valátok....

34. §.

Fenitsia. Többször említők, hogy a' Fenitziek egyik a' Kanaaniakkal. — Terjedelmesb értekezést igényel ez ugyan, azonban most csak kevéssel lépek föl, Calmet Értekez: II k. 136 lap fölhozza, hogy Josua győzödelme után a' Kanaaniak közül fönmaradottak *phoenices*-eknek hivattak. — A' 70 fordítók Φαινίχη = Fenike-vel ejtették ki. — A' görög *k*-t a' latin *c*-vel irván ki; lett a' Fenice, Fenicia; a' magyar pedig Feniczia, Fenicziával mondja ki. — Ezen szó jelentéséért 1-ör) Aegyiptomba kell fáradsunk, és a' hies Pharaonak (fő-ur) szájából jelentését megtanulnunk, ki Józsefet a' bő és szűk évek megjövendöléseért פַּנָּה = szaphnat, (tzaphnat), פַּנְיָה = paneakh, czimmel ékesítette föl; Móses I k. 41 r. 45 v. — A' vulgata sz. Irás „Világváltóra, szabaditóra“ magyarázta ezen szavakat. — görögösen πορομφανης = psotomfanek (Jánnál) iratik ki; t.i. Psot = szabadító, Fanek = Világ, a' fénytől, mennyiben a' világ fénylik. — Koptus szavaknak is vélik némellyek e' szavakat. — A' hies Gesen megvallja, hogy valódi szójelentését nem tudja, — Aztán több fáradozása után latinul „revelator occulti-ra“ fordította: (magyar nemességet érdemlene érte). Ha ezen nevezetes philologus magyarul tudott volna, tétovázás nélkül latin értelmét így magyarosította volna meg: *psot*, azaz: szótt, font, elrejtett titkos dolognak *fanek* = főnök, főnöke. 2-ör) Ezen aegyiptomi magyar szónk a' görög nyelvnek is szolgált egy szóval, Φαινίχη = Fenike, gyökszava φαεινο = feno, φαινον = fenon, latinul: lue

ceo, tehát a' *feno*, *fenon* görög szavak is magyarok?! — igen is, annyi mint fény, fényüni: József tehát az elrejtett dolgoknak fényre derítője, fénynöke vala. — A' Kanaaniaknak *Fenike* nevük az ő dicsőségeket érteti velünk, kiken Jósue fegyvere erőt nem vehetett, főnök, fénynök czimmel tisztelé őket az utódiság; világ fényjei! —

Magyar Esettárunkban is ismeretes illy szóhangzatu fejedelmünk *Punuch*, Punuchus, Bolla Histor. I K. 250 lap. Kriszt. ur. előtt 46 évvel előbb Főnök vagy fénynökösködött Szityáinknál, még a' Sinai vagy Chinai szomszédságban. — Mennyei nyelv magyar nyelv! tehát az ő régiség Aegyiptomban is ismerte ezen magyar szavunkat; a' vélemény szerint a' Keptus ajk is rebegte ezt; a' görög is elfogadta, Sina is tudta, és mi Magyarok jelenleg is birjuk 's élünk e' szóval; — kelle több tanusítás nyelvünk eredetiségére, kiterjedtebségére?! —

3-or) Ezen kimondásokban *Paneach* = panach és *penek* = fenek = főnök, nem kell főnakadni; mivel ezen keleti betűnek $\Xi = p$ különbféle hangzata van, átváltozik, B-re, V, F-re; így lesz a' *Paneach*-ból rövidítve *Pan*, a' főnökből vagy Fénynökből, *fen* vagy *fény*; a' P, B-re változva, a' *Pan*-ból *Ban*, Panier vagy Banier = főzászlósok. — A' hajdani Pán szavunkat a' Sláv is elsajátítá, 's urat ért általa, mennyiben az uraknak fénykedni vagy főnöködni szent kötelességekben állana, elneveztetésük erejével. Kir. I K. 14. R. 38 v. olvashatni *Pinnot* szót, a' többesben áll, és Fejedelmeket jelent. — Nem létezett-e magyar Esettárunkban is *Pinnet*-es vezérünk, Timon I K. Pannoniáról 8 Fej. 56 lap, kit Tiberius serege, mint Sávai Pannoniának vezérét legyőzött. — A' keleti Kanaanban Calmet földképén mutatkozik *Paneat* hegy, *Paneás* város Jordán folyam fokánál; utóbb Filep Caesariája; — olvasható nem különben *Pinon* vagy *Phunon* = *Punon* város

déli részén Kanaannak, — város Seir (ször) helyeinél, Petra város szomszédságában. — Mind ezen Kanaani, mind a' görög *feno*, *fenton* szavakból nem alkothatni-e ki minden erőtetés nélkül a' *Pan*, *Poen*, *Pun* szavakat, melyekből a' *Poenia*, *Pannonia*, *Παιονες* = Poeones, *Παννόνιοι* = Pannonii eredtek, a' Fennobol pedig *Fenn*, *Fenitsia*, *Fennek* támadtak; a' Fenn vagy Finn kiirat adott nevet a' Balti tengermelléki Finnliának, Finnlandnak vagy Finnországnak. — A' Kanaaniak t. i. mint gyarmatokat szállítók, a' Kanaani nevezetről lemondván, *Pan*, *Fenn* nevezet alatt lettek ismeretesek a' világ Esettárában. — Ők Spánia vagy Hispániának, a' mi magyar Pannoniánknak, Finniának meg a' Persa hajdani *Ispahan* fővárosnak adhattak nevet. — Pinet = Banat = Fejedelemség. —

4-er) Semmi kétség benne, hogy *Keszthely*nél a' Balaton parti *Fenék* is egy illy Paneach- vagy Fönöktől, Fenn nemzetségtől nem hozhatja le nevét, nem pedig attól, hogy Balatonunk itt némi feneket látszik keríteni. — Fennek a' világnak polgári, kereskedői, a' *Fenék*-vári rettenetes munkában tüntették ki magukat, bizonyosan Balatonunkat hajózáván, kereskedő vizül használták. — Midőn Fenéket keletről, délről Balaton tava, nyugotról pedig Sz. Györgyvári, Sármelléki bozótok mint fél szigetet védték, éjszokról pedig קֶסֶת = Keset-jei, Molnár Albert szókönyve szerint Kesty = Kézives-ek nyilasok ébrékedtek *Fenék-vár őrsésére*, honnan *Keszthely*, azaz: *Keset* = *Kest* = *Keszt*yenek helye. — Ugyanezen Pannon vagy Kanaan magyar szónkból eredhetett a' latin *Custos* és *Castra* szó is. — Az őrk t. i. és táborseregek, kik *Keset* vagy *Kesty*, kéziv vagy kézijjakkal vitézkedtek, *Custosok*-nak és *Castran*ak elnevezettek. (Fenék tájja lett a' magyar Pannoniának Fenecziaja). Illy *Kesty* vagy *Keset* helyeken utóbb erősb és csinosb épületek emelkedtek,

mellyek mint megannyi őrhelyek, *Kastélyoknak* neveztettek, mellyből *Kastal* családi nevezet. Így hangzik Somogyban is *Gesti* helynév, bizonyosan a' Gesti-ek is valamely szomszédságbeli várnak kézivesei valának.

35. §.

Canan. — Nem vitatom, hogy e' mindenség a' megmérhetlen tér és ürben egyszerre jelent-e meg a' Teremtő szavára, vagy csak különösen a' mi naporszá-
gunk, azaz, a' Semes, az őt kísérő csillagaival; még is különösen a' mi földtekénk Móses előadása szerint a' többi égi testek sorában állott elő. — A' föld a' nagy zavarból kitisztulván egy értelmes okos lényt ismert lakosának. — Az, ki önségében legboldogabb valóság, hogy e' remek művével éreztesse és mintegy megossza az élet kellemeit; — egy vidor, kies és olly termékeny földrészt választotta ki, melly gyönyöreivel az ember keblét megtöltve, ingyeni ajándokával kedveskednék, és a' legboldogabb sorsba juttatná.

Móses I K. 2 R. 7 v. az ember teremtését így festi le: וַיֵּצֵא = vajjiszer Jehova Elohim et haadom, וַיִּבְרָא = Opor min haadama; azaz: „és szerkeszté Adamot Adamának porából.“ — *Adama* átaljában az egész földkereket, országot, földtájt, szántóföldet jelent, ~~menyiben~~ visszaadja az emberi ipart; — az ember viszont megismervén szerkesztőjét hála-adó, leend. — Nem vitatom itt vörös, szegszinü volt-e Ádám? — nem mondhatjuk okosan, hogy a' szerkesztő az egész földgömbnek porából csipegette volna egybe, mellyből előállítá az embert; — hanem csak egy bizonyos és alkalmas föld adott a' szerkesztőnek kezébe anyagot, mellyből bizton mondhatjuk, hogy valamint a' fazekas kiválasztott, öszvegyúrt, lapogatott és tisztogatott föld-

ből szerkeszti és alakítja edényeit, úgy a' Jehova is mint Plasmator és szerkesztő, ezen földi remek művének — anyagát az ugynevezett *Adama* földnek porából vette; elmondhatjuk azt is, hogy az özönviz után Adam, Adama helynevek tartották fön az első embernek eredeti lakját. — Föltünnek pedig *Adam*, 's *Adama* helyek: 1-ör, *Adama* városban, mely utóbb szerencsétlenül elsüllyedt; — ez a' táj volt pedig az, mely alakra olyan volt, mint az Úr paradicsoma, vagy Móses szerint az Úrnak kertje; e' tájon mutatkoznak *Epraim* vagy *Opor* helyek is. — 2-or, Még tisztább 's bizonyosb utra vezet Calmet, Canaannak vagy Palestinának földképén, *Betsan* vagy *Scyta* városnál, melyet délről *Ephron*, északról *Adom* helyek környeztek. — A' szerkesztő szó ereje az istenséget mintegy megtestesíti, a' földre szállítja, 's isteni kerek mivének hirdeti az embert. A' *Betsan* vagy *Ssan* hely nevet tán még ekkor nyerte; itt szűnt, itt nyugodott meg az Isten az elemekkel való harczol, az ember szerkesztésével fejezván be nagy munkáját. — Noe a' két világnak atyja legjobban tudhatta ezt, és gyermekei unokái körében mulatván nekik elbeszélhette 's mint egy ujjal mutathata az ember teremtésének eredeti helyére, mondván: „itt teremtette az Isten Ádámot“. — *Opor* helynévtől hozhatta le nevét Daciának híres gyermeke Opor vagy Apor, a' másik 1300, harmadik András király idejében Nádor. — Ugyan Oportol hozatik le *Epirus* földközi tengerparti ország is.

Mi édeni kertbe vitte át Jehova Ádámot, nem vitatom, mivel több Edenek is (éd = édes) ismeretese: egyik Tigris folyam kanyarulatjánál, érdekesb a' másik a' földközi tengernél, t. i. Kanaan földén a' Cedrus fáktól diszesített Liban hegyei közt. — (Melly vidéken mutatkoznak *Aphék* vagy *Fok*, tó melléki helység — Heliopolis vagy napváros, *Sabarok* földé éjszak felé, צִיבָא = Soba tartomány, Chun város,

és a' hungar *Catala* vagy *Csatár* város 's a' t. — Ádám száműzetése után ismét alakításának vidékére tért vissza, száz esztendeig *Abel*nek halálát siratván; némelly egyházi történetírók után Hebron vagy Arba városban; mások szerint pedig azon a' helyen, hol utóbb a' Kalvaria hegy emelkedett, tette nyugalomba hideg tete-meit. — A' világváltó Isten is ezen országot tisztelvé meg megjelenésével; az erkölcs-világ alapját itt vetette meg; valamint Ádámról benépesedett a' földke-rek, úgy ezen megváltás helyéről annak üdvös hatása az egész világra elterjedt. — *Eden*, nevet adhatott Somogyi *Adan*-d-nak, hol utóbb *Adad* egy Isten tiszteltetett. etc. — Ezen földtájt Chámnak kisebbik fia *Chanaan*, vagy *Chenan* כְּנַעַן, tizenegy gyermekével

szállotta meg, mely a' szó erejével 1-ör közhonnosodást, 2-or *Önüni*, unio, uniri: közegyesülést, közönségüeket jelent; — ezen betű y = ein néha z = tzade-nak is hangzik, így a' *Cenaan* = kintseni, drága portékákkal kereskedő országot értett. — Igazolja ezen értelmét a' *Cenaan* szónak, Jeremiás 10 R. 17 v. „Collige e terra (migrans) opes tuas.“ עֲצֵנֶיךָ =

ispi, azaz: szaporítsd össze, — vagyis szaporán szedjétek össze כִּנְעָתֶיךָ = kincseteket. — Ezen okból indulván ki Jesse, vagy Isaiás próféta, Kanaannak vagy Fenitziának Tyrus városát (23 R. 8.) Koronás városnak, kereskedőt Fejedelmeknek, kalmárit föld nemeseinek nevezi. — Zachariás próféta (9 R. 3 v.) megerősített városnak vallja; ezüsti kincseit a' földhöz hasonlítja, aranyát pedig az utczákon levő sárhoz. — Herodot a' másik Fenn várost Sidont igen gazdagnak hirdeti, Homer a' Fenneket elméseknek ismeri, Bolla pedig Strábo után olly fényűzőknek festi, hogy vasmacskáik bel-sejét is ezüsttel töltötték meg (I k. 91 lap.): Chanaan tehát kincsek tárának méltán hivatott, Mósestől. — Magyar Pannoniának dicső fiai! Ez a' ti Honotok!

36. §.

Ezen téjjel és mézzelfolyó, kincsekkel bőves honban iparkodtak részt venni a' **Citimék** vagy **Citák**, és **Cadesbe**, Jeruzsalembe, **Betschanba** beösisítették magokat; — itt nyugottak meg a' fegyverviseléstől a' teremtőnek példa-adata után. — Most lettek a' Cananiak Calmet bizonyítása szerint, Érték. I K. 183 lap, a' világnak legvirágzóbb és legnevezetesebb polgárai; most lettek Japhet **Citim** vagy **Cita** unokái **Chamiták**, TT. Horvát Istv. úr buzgó kívánságára. — A' Bet-saniták vagy Szityák fönmaradtak Vespasianus idejéig, és 'Sidó Jósef igen jeles történetet ír felőlök 'sa t.

37. §.

Az Úr utmutatásából ezen földi paradicsomba sietett Ábrahám is, **Sem** nemzetségéből Loth-al megholt **Aron** testvérének fiával, hol igen jeles földrészt bérlettek ki maguknak. — Jelenkorunkra tekintve, e' nagy 's fő atya történeteiben ezek érdemlik különös figyelmünket:

1-ör) Mi az Istennek ezen nagy emberében megvetendő, az: ámbár földig megalázta magát Kanaan nemzetségebeli Helitak vagy Heliták előtt (חֵת = chet, = het, németül Furcht, latinul tremor, magyarul chit = csit, (csit gyerek): azaz hallgass; — **Het**, azaz hűt, egészen elhűt, azaz megijedett: a' **Heteusok** tehát másokat megcsittentők valának. Ezen nemzetségből **Het** kiirattal hozható le Somogyban **Hetes** helység, Chet kiirattal pedig **Csete** családi név, **Csetény**, **Csót** helységek. — Igen helyesen kifejezi ezen tisztelkedés módját az eredeti szó **jístachu** szavával, azaz: a' testnek tekergetése, tekeképeni forgatása; nálunk is divatozik, különösen pedig a' török mecsetekben) ... lenézte mindazáltal Het-nek fiait, mivel még csak házasságra

sem méltatta velök Isák fiát, pedig még ekkor a' Kanaaniták nem voltak bálványozók. — Ha igazat kell szólni: Jákób, Ábrahám unokája, vitte be a' Mesopotamiából Lábán ipától Rachelje által ellopott bálványképecskéket, — faragványokat. — Be se merte egyszerre vinni az Elion, Adonait imádó Kanaaniak közé, hanem Sichen körül egy törpetény fa alá ásta el, — im a' bálványozás eredete! — még az istenek is ellopának, Genesis XXXI R.

2-or) Ábrahám historiájából kiviláglik, hogy ezen időkorban Mesopotamia, Kaldea, Aegyiptom és Kanaan országok egy nyelvet beszéltek. — Megfordulván ő ezen országokban, nem olvastatik felőle, hogy tolmácsokat használt volna, mellyből józanul következik, hogy vagy egyajkuak voltak e' nemzetek, vagy pedig kevés szóváltozással egymást megértették. — Boldog időkor! Adná Isten, hogy szeretett honomhoz tartozó külön ajku népek is mind egy ajkon beszélnének, 's egymást megértenék. — Sikeritse és áldja az ég Országgyűlésünknek üdvös iparkodását nyelvünk ügyében!! — Ha pedig Ábrahám más nyelvű vala a' Kanaaniaktól: dicséretes benne, hogy ezen nyelvet sajátjává tette, 's ezen beszélt ő azokkal, kik között ön vallomása szerint csak jövevény, vándor és földbéres vala. — Midőn a' magyar Németnek, Francz és Angolnak vendégévé lesz, megtanulja nyelvüket, — a' viszonyosság tehát megkívánhatja, hogy ők is midőn fényes körünkbe lépnek, tanulnák meg nyelvünket, és a' szép magyar szóval beszélnének velünk. — Illyrek! szép iskola részetekre.

3-or) Kanaanban Ábrahám sajátosági földet ugyan nem birt, mivel megholt Sára feleségének temetőhelyet is Ephrontól vagy Oportól négyszáz sikluson, azaz kétszáz talléron vett. — De még az itató kutért is 7 bárányt adott. — Ekkor tette le Ábrahám e' kincs honra a' foglalót, mellyet 430 év lefolyta után

a' fényüzés- és jólétben elpuhult Kanaaniakat trombiták harsogtatása és cserépedények összecsapdosása hangjával Josue diadalma meghódított. — Későn, de jól jött ki Abrahám numerusa. (Illy szerencsés lotteriát játszott Árpád is Szálán herczeggel, 12 fehér lovon szép országot nyert). Ha némelly magyar, Kanaan vagy Pannon földünk urainak állapotját megtekintjük, — uraim! a' jóslat könnyű, elég világos, és megoldásra nem kell Oedipus, — nem sokára Abrahám, Isák, és Jákob erszényeibe kerülnek, II-ik András király idejére eső ez ügybeni siralmas történet egy kissé rettetet. —

A' Szityák eredeti hona 's ebbőli kiköltözködése.

1. §.

Ki a' nemzetek történetéről szélesb tudományt szerezni ohajt, az 1-ör a' Nemzetek eredeti honjokra és 2-or ebbőli kiköltözködésekre vesse figyelmét. — Az özönviz közönségességét nem vitatom, meggyőződven arról, hogy történetíróink, Móses I könyv. X részén, minden feszegetések mellett, sem vihették tul, tudományaikat, — mellyben néhány Ország-, többnyire pedig Nemzetségi nevek hozatnak föl, — melyektől iróink földgömbünket benépesíteni iparkodtak, — a' melly részhez, mint legtisztább historiai forráshoz járultak, épedő szomszárakat lecsendesítendők.

2. §.

Szityák. — A' főlebb mondottak szerint legelsőbb és legeredetibb honjok a' Szityáknak **Creta**, **Cyprus** szigetek valának, melyekből mintegy fegyverre termett férfiak Kanaanba berontván, több helyet elhonosítottak. — Innen költözködtetem én őket Immaus hegyekhez Sina vagy China szomszédságába egész Tanais folyóig: (ha **Sina**, mi tilt bennünket, hogy Sinaitól Kanán fiától Móses I k. X r. 17 v. — ha **China**, a' Kunoktól ne származtassuk a' tartomány elneveztetését?) állításomat több czáfolhatlan adatokkal támogatandó. — Több országokat alapítottak ők e földrészen, a' Fekete és Caspi tengerek közt, Caucasus vidékén Meotis tava körül. — Justin (II könyv) tanúsítja, hogy az itteni Szitya-országot **Phasis** vize határozza be, Cholchis-nek folyama ez, mely a' Fekete-tengerbe szakad. — Strabo pedig X köny. említi, hogy a' Szityáknál a' patakok aranyt hordani mondatnak, melyet a' Barbarok (Szityák?) lukacsos táblákkal és bonnyas bőrökkel gyűjtenek össze, honnét az arany gyapju regéje támadt. — Szityáink ezen pontban is leleményes eszokről 's az iparról méltán dicsertetnek.

Phasis, görög kiiratu szó, — Mósesnél pedig **Φισον**. — Ez a' földi paradicsomnak egyik folyója, mely Lamy földrajza I. Táb. a' Persiai öbölbe szakadni mutatkozik. — Ezen Szityai Feketetenger közti Phasissal egy-e Móses Phisonja, nem keresem; — szerencsésnek tartom azonban magamat, ha ebben is egy magyar szót mutathatok be kedves honomnak. — Sidó József Régiség I k. II fej. III lap így főszi le „Phison quidem nomen est uni, quod mundationem significat“ egyik folyónak **Phison** a' neve, mely tisztogatást, mosogatást jelent. — Nevét vagy a' por arany mosogatásától, vagy a' test-tisztogatás és egész-

séges fürdéstől nyerhette. — A' nyelvzavar utján **Phison**, magyarosan **Moson**, phasis = mosós. — Szittyáink e' tájról költözködvén a' **phison** szót, mind a' két mondaton hozták magukkal, és fölső Pannoniánkban megtelepedvén, Phison Posonnak, és Pejzo = Fertő = fürdő tavának adhatott nevet. —

3. §.

Abar vagy **Avar**. Osztrokoczi Timonnál a' Hunn Avarokrol VII fejj. 200 lap az Abarokat kiktől származtatja? — mivel könyvét nem birom, nem tudhatom, megegyezünk-e vagy nem; kik a' t. író könyvéről ismerik, bírálják meg. — Pontus vagy Fekete- és Caspi tenger közt föltünik **Iberia** tartomány; magyar Esettárunkra nézve, szükség eredetére menni. — 'Sidó Jósef Régis: I k. 11 fejez. 5 lap így ír: „Alkotá pedig Jobel = Thabal, a' Jobelokat, kik időkorunkban Hymbereknek mondatnak, kik a' Hispanok, és kik utóbb Celtiberek-nek neveztettek. — Tirin I Táb. Thubáltol hozza le az ásiái Ibereket, másképp Tibereket, kiktől az europai Iberek vagy Hispanok keletkeztek. — Gesen Thubalrol, Japhet ötödik gyermekéről értekezvén betűcserék által Thubált **Tibarener**-el fejezi ki, — szó rövidítés által **Tiber**, Iber, utóbb **Abar**, Avar kiíratokkal jelennek meg. — Thubal helyet foglalt a' Fekete és Caspi tengerek közt, — ez az ázsiai Iberiának, Abáriának vagy **Avariának** eredeti rajza. — De mi szép magyar szó rejlik itt. **Thebel** = תֵּבֶל, úgy adja ki magát mint — földkerekek, a' melly vizekkel van körülveve, mennyire a' vízközötti földek lakhatók és mivelhetők; — Thubal tehát Thóbeli, tenger közti lakos, kitől jelenleg **Tubol** családi név. — Ezen kiírat pedig תֵּבֶל = tebel vagy Tevel, nem legkedvezőbb jelentésű a' létező **Teveli** család és helységek, melly

testiségben eltibolodott vagy téveledetteket jelenti; — de csak ugyan divatozó magyar szavunk alapul itt, **Tubalkain**, rövidítve Vulkán, תב = Khajin-tól jó ezen szavunk **kohó-ni**, Tibertől Tiberis folyam és Tiberiusok erednek.

Celtiberi. 'Sidó Jósef Gomertől, Japhet első fiától, a' görög írók után betűváltozások által származtatja a' Galatákat, magyarosan gyülteket (Kelita = gyült vagy kelt). Gomer **Cimmer** és **Cimber** kiiratokkal tűnik föl az írók tollán. — Cimmer név alatt emlékezetes a' **Cimmerici** szorulat Chersonesus Tauricában. — Cimber név alatt pedig egy rettenetes hadakozó nemzet festetik le, a' Cimberektől, **Cimbrium** = Csombárd Somogyban, tán Cimboráso hegy is Amerikában — Ez a' két testvér nemzet, az Iberek t. i. és Galaták, rövidítve **Kelták**, egy nemzetté forrván össze, támadtak a' Kelti vagy Celtiberek. — Mi uton költözködtek ők Spanyolhonba, nem indulok utánok. — Ellehet hinni, hogy Gomertől tartották fön nevöket **Gömör** vármegye, Gyömörö helyek, Gyömörei családok. — Ugyan Gomer vagy Cimmertől pedig Gamari vagy Camari, Kamari, hosszabbítva **Komárom** helynevek és Komáromi családok.

Ezen Gomerek = Galaták vagy Kelták a' Citim vagy Cita = Szitya unokákkal is egyesülvén, Schütz Világ Hist. I k. 178 lap, igen korán, már Tarquinius Priscus alatt, ki Krist. ur előtt 613 év tájban Romának ura volt — Szityiából kijöven Szityáink, ugyan Magyar honunknak egy részén telepedtek meg, a' Kelták pedig vagy **Gálok** Franczthonba költözködtek, **Mailandot** (meim = viz, innen: mely, mej, csermely divatszavunk, vizes vagy viz-melléki ország) és több más városokat építettek. 's a' t.

4. §.

Költözködés.

Dicső nemzetünknek meg lévén első 's eredeti honjok, — költözködésük legpontosbb tárgyat ad előmbé. Kik csak a' Caspi és Caucas vidékéről hozták le Szityáinkat, — jele hogy első 's eredeti honjukat ki nem kutatván azt nem ismerték, mi megbocsáthatlan hiba; — ez hiányzott még magyar Esetárunkban. — Ez tette, hogy Hunnia népének hajdanibb eredetét homály borította, miglen setét egének fátyolán egy csillag átremege, mely sugárinak fényével e' nagy nép első eredete 's honja földéről az éji setétet szétoszlatván, a' Magyarnek első 's eredeti hazáját látni engedé. — Félre tehát a' Szitya nemzet eredeti Honát borító fellegek! — **Kanaan** földé a' mi első 's legeredetibb **honunk**. — Tekintsük bár **Immaus** vidékét, a' Caspi és Fekete-tengerek mellékeit, többnyire Kanaanból származott hely- és fineveket lelünk mindenütt. — Azonban minekelőtte ennek rajzolatába bocsátkoznám, olvasóim figyelmét három fő költözködéssre kívánom vonni.

Első: melyet Móses I k. X részben rajzol le.

Második: melyet okozott Jósue diadalmas fegyvere. — A' melly földre Ábrahám foglalót adott, utódi az aegyiptomi rabigából Móses által kiszabadítottván, minekutána 430 súlyos éveket ott eltöltöttek, nagy erő 's hatalommal jöttek **Kanaant** elfoglalandók; ugyanis a' jóléthen elpuhult nemzetet, harsogó trombitáik hangjaival könnyen engedelmeskedni kényszerítették. — Most kezdődtek a' **Scythae trogloditae**, barlanglakosok, kik likakba, barlangok 's szirtek üregeibe rejték magukat, hogy Josue üldözésétől menekülhessenek. — Most támadhattak a' **Scythae scenitae** = s-kenitae = sato-

ros szityák, kik házaikba bátorságot nem találván kunnyokban (s-ken = kunny) lappangtak 's a' t. Mások meg Aegyptomban, Afrikában egész *Tangerig*, hol Josue győzedelmének nem átalloztak oszlopot emelni.

TT. Horvát István úr Rajz. 99 §. *Ben Gorion*, József zsidó írónak nagy tekintélyt 's hitelt ad; — azon Rabbiknak értekezése sem megvetendő tehát, kik (Calmet 155 lap) Illyriába, Germaniába is költözködtetik a' Kanaanitákat, azon egyszerű okból kiindulván, mivel a' Heber, Kaldi, és Germán nyelvben némű rokon szavakat vettek észre; kik közé Plin. IV. k. 12 feje. Szityákat is számít. — Ezen tanuadat szerint igen korán Illyriánkba érkeztek Eldődink. —

Harmadik költözködés történt Nabukodonosor alatt. — Ezen király rettenetes táborának hirtelen eleve megpendülván, nagy rémülésbe hozta Kánaán fiait, kik hogy a' babiloniai raboskodást kikerüljék, a' Caspi tenger vidékére vonták magukat, kikkel temérdek Heberék is elutaztak. — Ezeket később Ezras I. k. 8 r. mint rokonokat *Eddo* vezérjekkel majd parancsolólag a' 70-dik nyomoruságos évekig tartó Babiloniai raboskodás kitelte után vissza kívánta. — Hogy közülök sokan visszamaradtak, neveik valósitják.

Az első költözködéshez számitathatnak azon nevek is, melyek Móses könyveiben egész Josueig megjelennek, kik közül magyar Leonidasunknak *Kenizsi*-nek, 's neve régiségének oszlopot emelek, kinek neve már Mos. I. k. XV r. 19 v. előfordúl, hol *Cenezaeos* olvasható, az eredetiben קנזי = Kenizzi, — kinek eredjéről a' köznép is sokat beszél.

Második költözködéshez tartoznak azon nevek, melyek Josue könyvében említetnek. — Tekintsük meg az Immausi Szitya-országot, szemünkbe ötlenek ott: *Scythae Annibi, Rabbanaei, Siziges, Issedones*,

Damnae, *Serica* tartomány, *Sera* helynév, *Piada* 's a t. — *Anab*, kanaani város, Jos. 11 r. 21 v. mellynek *Enakim* = עֲנָקִים, oriasait (erőseit, gigas = gögös) Josue legyilkolta, és városaikat földulta. — *Anab* szó Aegyptomban is ismertetett, hol *ebfő*vel híró bálvány *Anubis* nevezet alatt idveltetett, Bolla I k. III §. 36 lap. — 'Sidó Jósefnek toldalék-könyvében pedig jegyeztetik, hogy a' Szityák királyokat *Nagyeb*nek nevezék, — *Anubis* = *nagy-ebes*. Ebből támadhatott a' pórnépnél az a' vélemény, hogy ebfejű tárokat regézett, kik a' föld alá bujókat is megszagolván, kikaparják és felfalják. Gyermekek-koromban magam is hittem, és milly nagyon félttem tőlök!

Rabbanaei. Rabba = רַבָּה (Josue 13, 25.) egyik a jelesebb városi közül Kanaannak; — kételkedhetni-e benne, hogy a' *Rabba* városnév, utóbb Pannoniába költözködő Szityáinkkal került honunkba, mellytől *Raab* = Győr, Rába családi név, és Rába folyam nyerték nevezetüket; ez lesz Ptolomaeus *Arrabon*-ja.

Siziges (שִׁיזִיג = siza, I korkönyv XI rész, 42 v.) Ruben nemzetségbeli fejedelem. — Itt valósul meg, hogy *Sem* — *Abrahám* — *Juda* nemzetségéből is csatlakoztak Szityáinkhoz.

Issedones. Josue 19, 35. említetnek *Assedim* és *Ser*, mint legerősb (מִבְצָר = mibzar, bezárt) városok. הַצִּדִּים olvashatni *Hasidim* vagy Azsidim = oldalasok, vagy zsódérosok, (*Zsid* Zalában).

Damnae. Josue 21 r. 35 v. *Damna* város, דַּמְנָה = dimna. — Kanaanbol a' kétfelé kölközködők kétfelé vitték e' nevet ~ Immaus tájára, és a' földközi tenger mellé is Illyrisbe, hol *Epi-damnus* kiirattal mutatkozik, most *Dirrachium*, *Durasso* nevet is visel.

Ser = סר város, Josue 19 r. 35 v. melytől **Serizer** vagy Zárvaros; Israel fiai szerettek utóbb ezen kanaani nevekkal hivatni. Ebből eredt סרית = **Sereth** fi-név, I korkönyv, 4 r. 7 v. — Egy illyentől nyerhette nevét **Szeret** folyam Marmarosban, mely Bukovinán által a' Moldvába foly. — Ismét Plinius **Serretessei**, kiket Dráva mellé helyhez. Topog. II fej. Pannoniarol XI §. 13 lap.

Piada, פדיה = **phodaja** vagy **pheadaja**; igen helyesen összevág ez Kir. 4 könyv 23 r. 36-ik versben említett **Phedaja**-val, ki királyi vérből vala, **Ruma** vagy **Rum** városból. — **Phedaja**, németül: Jehova rettet, magyarul **phed** = **véd**, Ja vagy Jehova, azaz: véd a' Jó, vagy véd az Isten. Már most érthetőbbek az Indiai Samscrit nyelvben ezen szavak: **Tscharta Bade Schasta Bramas**. Schütz Világ Hist. I. k. 347 lap. **Bade** vagy **Vedan**, **Tcharta** — Bollánál I k. 44 lap. **Carta** = irt, **Bade** = véd, **Schasta** = szózatja; **Bramas** = Bramának; irt véd szózatja a' Brámának. Phedajabol eredhetett a' latin **Feudum**; Fiát családi név, Fiad Somogyi helység Kerád szomszédságában. — **Bade** Indiai szitya szó adhatott elneveztetést a' Budini = Védni nemzetségnek, Budinától a' Bodonyi és Vadoniak tartották fön nevöket. — Ugyan **Bade** adhatott nevet **Buda** fővárosunknak is, mely dicső eleinknek a' hajdani **Pessium**-nál (פשא = Pesa, latinul **passus**, németül **Schritt**, francziául, spanyolul **passage**, melyből utóbb PEST) a' Dunán lett átkelésük alkalmával nyerte nevét Pest. — **Buda**, **Sicambria** nevét Kanaanbol költözködő Sichemiták-tól; **Ofen** nevét pedig ugyan kanaani ביתאן = **Bethaven**, vagy csak **Aven** várostól nyerhette, mely két városunkrol TT. Horvát Istv. ur igen jelesen értekezik 1810 évben. **Buda** lett, utóbb **Véd**, **Védő** lakja királyainknak. 's a' t.

5. §.

Költözködünk most Szityáinkkal a' Pontus Euxinus utóbb Fekete-tenger, Caspi tenger, Meotis tava és Caucas vidékeire, vizsgáljuk meg nemzeteit, kikeresvén egyszersmind, mi honból származtak ide. **t**-ször, **Euxinus**, mi ez egyéb mint a' **San**-ok vagy Szityák vize, — valamint a' Kades szóban az **s**, **x**-el változott föl 's lett **Kadix**, ugy **San**-nak **s** betűje is **x**-el iratván ki, lett a' **Xan** vagy **Xin**; az **us** végzet latinított kifejezés. — **Eu** vagy **Ev**, azaz: evedzős víz, — Szityáink tehát a' hajózás mesterségében itt is kitüntették magukat. 2-or, **Ponto** = rév hajó, — kiktől eredhetett ez mint a' **Pán** vagy **Fennektől**, kik Josue után lemondván a' kanaani névről **Szitya**, **Pán** vagy **Fenn** nevek alatt említetnek a' historiában. — Nem a' Fennek voltak-e a' világ legnevezetesebb hajósi? Feniciából költözködven ők e' tenger vidékére, **Ponto** nevezetnek adtak eredetet, igazábban mondván **Ponto** ugy hangzik mint Pan-tó = **Panok tója**, mellyen ők hajóztak, — Ponto által később hajózás értetett. — 3-or, **Meotis**, Hübner Lexiconjában **Scythica stagna** = Szityák tava, mocsárja; — **Cimmeria** palus. — **Gomer** Jafet első fiának **tava**, mocsárja, **Cimmer** kiirat alatt: szitya nyelven **mae-hott**, **mae** a' maim = מַיִם arab, syr, kald, szerecsen nyelvekben vizet tesz, — vizből a' német **Wasser**, — honnan jelenleg: mej, mely, csermely vagy csermej, mellytől a' **mónár**, mojnár, molnár, latin **molitor**, német **Müller** 's a' t.) **hott** jelenkori divatszavunk **hid**, **d** betű akkor **t**-vel iratott ki, vagy pedig később íróink hibázták el a' **hid** kifejezést, és **hott**-al irták ki **hid** szavunkat. — **Mae-hott** tehát **vizhidalást** jelent; — minden esetre nagy vízmesterek valának Szityáink. — Ezen **mae-hott**, utóbb **maeola**, **maeotis** kiirattal lett ismeretes, melly kiiratok csak a' változó dialectust bélyegzik.

6. §.

Kutassuk ki jobban történet-íróinkat. Olvashatjuk náluk 1-ször) a' **Kadusi** nemzetséget, a' Caspi és Fekete-tenger közt; — bebizonyított, hogy kanaani földről származott ez ide 's a' t. — A' Caspi tenger keleti részén Schütz földképén olvashatni 2-or) **Chorasmii**, én ezt nem a' *Xωρα* = Land, görögből hozom le, hanem az arab és syr nyelvekből; חֲרַשׁ = charas = charat

= arat, melly földmivelést jelent, az **arat**bol nyerte a' latin **arare**, **aratrum** szavakat. — Ezen felekezete a' Szityáknak vagy a' dusan termő földtől, hol nem szántottak, hanem csak arattak, vagy pedig más nemzetek vetéses mezeikre rontván, mit azok szántottak vetettek, ők aratták le, vette nevezetét. — Ezen szónak a' pontozás által különbféle magyar jelentése van: tesz t. i. **Kurus-lót**, **erdőt**, azaz: **cse-rest**, **korsót**, **szántóvasat** vagy **csoroszlát**. — Egy illy név fordul elő Ezrás I k. II r. 52 v. חֲרַשׁ =

charsa vagy **harsa**, a' babilonai fogságból visszatérők közt. — Ezen szótól létezhetnek **Karos** helynevek, és **Harsa**, **Harsány** hegy, **Harsányi** családi nevezet 'sa't.

3-or) **Alani** (I korkönyv I. R. 40 v.) אֲלָנִי = **alian**, mellyből könnyen alakulhatott **Alán**, Esau nemzetségéből.

4-er) **Roxolani**, két nemzetségből forrott öszsze, **Ros**. (Genes. 46 r. 21 v.) és **Alan**, az utóbbi kiirat után itt is az **s x**-re változva állottak elő a' **Roxolanok**, vagy **Rosalanak**. — Moses I k. 46 r. 21 v. több érdekesek is hozatnak föl magyar fi és helynévekre nézve, u. m. **Echi** = **Etsi**, **Öts** neves helység Weszprém vármegyében. **Echi** pusztája Déglő vidékén, **Etsék** Balatonmelléki pusztája és szőlőhegy Zalában, Keővágó-**Eörs**nél; — **Echen** = **Etsen** helység Somogyban Merenye és Mocsolád táján 'sa't. — **Bela** = בֵּלָא, először jön elő Moses I k.

14 r. 2-ik v. város a' sodomai tenger déli részén, — a' Vulgátában **Bala**, az eredetiben כַּלְעָ = **Bela**, utóbb **Segor**, az eredetiben זַעַר = **zoar**, **zoara** (Zso-hár családi név) jelentése ez: 1-ör a' **b** *f*-re változván, **bela** tehát = *faló*, *nyelő*; — itt menekedett meg Lot, Sodomából futván. 2-ör, **Bela** = győzni, ütni, innen a' latin *bellum*. — Abrahám utódi is dicsőségnak tartották e névvel diszeskedni, Móses I. k. 36 r. 32 v. — **Bela**, **Beor** fia, mint Edomi tartománynak királya említetik. — Vihetjük-e főlebb **Bela** királyaink elneveztetésüket!?

5-ör) A' nevezett Schütz földrajzán több helyeken tűnnek föl, **Rha** folyamok, — törzs-szava: 1-ör, רִי = **ri**, רֵוִי = **revi**, melly vizesedést jelent, innen a' magyar **ré** vagy **rév**, innen **Révai**, **Reviczki**, 's a' t. 2-ör, רַאִיָה = **raja**, rövidítve ismét, **rha**, Juda nemzetségbeli fi, egyike azoknak, kik a' babiloniai fogságból haza tértek; Ezrás I k. 2 r. 47 v. ugyan itt a' 18 versben olvastatik **Rasin** finév is, honnan a' mi **Rasinánk**, előneve: **Rasinaí Inkei** családnak; melly szó **látót** jelent, az ר = **r**, *l*-re változván, mint p. o. **Armenot**, **Almenot**-nak is olvastatik; így adja ki magyar szavunkat **raa**, vagy **laä**-tó. 3-ör, רַעִי = **rei**, finév, Kir. III k. I r. 8 v. — Gyök-szó רַעַה = **roa** = legeltetni, — a' pásztor fejedelmek és királyok elneveztetésének eredete; — a' spanyol Heberék a' **reit**, vagy **roat**, **regi** vagy **roga**-nak is olvassák; mivel legeltetést tesz, kétséggivül ezen magyar szó **raga**, rágatni alapul itt, — kik t. i. csordáikkal, falkáikkal mindent fölragottnak. — Ezen **regi**-ből támadhattak a' **rego**, és **rex** latin szavak. — A' francz vagy celta nyelv **Roi**, **Roy** = király, szavokat ebből kölcsönözik; — ebből érthető **Ruas** Hunnok királya, kit **ruhás**nak irtak tudósaink.

6-or) Caucas tövében mutatkoznak jelenleg a' **Madschar** vagy Magyar, nagy városnak romjai. Ki gondolta volna, hogy e' szó is **magyar**, kanaani föld-ről vitetett Kaukás mellé, Josue 15 r. 59 v. מַעֲרֹת = **maarot** város, Israel fiainak birtokába esett. — A' 70 fordítók megadták ezen szónak eredetibb kimondását, és Μαγαρωθ = **Magaroth**-al irták ki, y-al lágyítván **Magyarot**, vagy **Magyarod**, melly a' különbféle ajku íróknak tollán **Madschar** kiirattal tétetik utóbb ki. — Filistaeus város volt ez, melly Josue győzedelmei után lerázta nyakáról a' Juda igát, 's hajdani szabadságába visszahelyhezte magát. — Saul király időszakában **Magyarod**bol rohantak ki a' híres Filistiek a' zsidó táborra, innen jött ki a' vitéz Oriás Goliát, megprezzenteni és viadalra híni a' Heber sereget; — Ő az, kit Dávid parityájának szerencsés hajtásával lábáról levert. Ezen **Magyarod** tehát határváros vala, Juda és Filistiek országok közt. — Az eredetiben „**mim-mearot pelistim** vagy **phelistim**“ azaz: a' Filistiek Magyaroda. — Ezen szó **Magyarod** először tábort, másodsor „**caterva hominum**“ ember csoportozást jelent. — Ezen okból kiindulva bátor vagyok egyenesen a' **Magyar** szó jelentését kimondani, hogy **Magyar** annyit tesz, mint **Megye-őr**. — Ezen állításomat igazolja a' **Magyarod** helységeknek többnyire a' **megyék** széleiu még hajdan korban történt elneveztetése. Illy **Magyarod** nevezetű helységecske tűnik föl Somogy földképén, Széki pleb. Tolna vármegyének szélén, — **Megyer** helység is létezik ugyan Tolna és Somogy határainál. — Nem mondok ellent TT. Horvát István urnak, ki a' magyar szó által „**mageresztót**“ ért, a' dolgot így egyeztetvén meg, hogy a' **megye-őrök**, egyszersmind **mageresztők** is lehetnek, vagyis földmivesek 's a' t. —

7-er) Azoknak, kik Magyarainkat **Juhria** és **Jugária** orosz tartományból hozzák ki, — szükséges utmutatás. — A' kanaani földön nem tűnnek-e föl ezen helynevek (Mos. 4-dik könyv, 32, 41.) 1-ör, יַאֲרֵי = **jair** tartomány és finév; — **Jair**, Manassesnek fia, foglalá el ezt, és nevezte הַיָּרֵד = **chavat** = **havot**, **jairnak**. — Itt alapul ismét egy eredeti magyar szó: **ovod**, **ovódó** hely, melyből a' latin betűcseré által **Oppid-umot** alkotott, melyet a' N. Tisz. méltó Aigl Pál, pécsi Káptalannak érd. tagja 's rajzolója, 159 lapon az **opem dat**, **opidum** latin szavaktól hozza le. — Nem a' **Jair** kanaani tartománybeliek adtak-e elneveztetést **Juhre** vagy **Juhria** oroszországi helynek? melytől Timon II k. a' Hunavarokról 162 lapon így értekezik: „Ha pedig Kaukás zárdáiból rohan- tak ki a' Szityák, valamelyik nemzedék **Juhriába** vagy **Juhariába**, Oroszország szélső tartományába, telepedhetett meg. — Arnulf, Zventibald ellen a' Hunn Avarokat, kik Carnuntum és Szombathely közt lak- tanak, fölszólítván, **Juhriában** lakozó rokonaikat se- gítségül hívák, mivel már maguk a' fegyvert letévén, jobban a' földművelésre adták magukat. — Itt alapul TT. Horvát István ur Rajz. 85 §. hogy a' **Juhri** föld- mívést jelent, és megegyez a' **Georgius** szóval. — Ezer **Jair** = **Jari** nemzedékek adhattak nevet a' latin nyelven kijelentett **Jaurinum**-nak, melyet a' magyar a' **J** betűt **G**-vel ejtven ki **Győrnek**, a' német pedig **Raab**-nak nevez, mint főlebb. 2-or) **Jugaria**: — Kétkedhetni-e benne, hogy nem a' kanaani **Jagur** = יַגּוּר város, (Josue 15 r. 21 v.) adott nevet az orosz **Jagurinak**? — Kanaanbol t. i. költözködven, itt tetszett mind a' **Jeria**, mind a' **Jagur** hely' lakosinak megtelepedni; — utóbb a' **Juriabeliek** Pannoniának belseibe is átalvándoroltak.

8-or) Igen jelesen értekezik TT. Horvát István ur Rajz. 72 §. hogy a' meggyőzetett még Pontus melléki Kunok Lapponiába és Estoniába is általtétettek. De még ezen rajz a' régibb 's eredetibbséghez csak annyi, mintha valaki a' Dunát csak Buda-Pestünknel kezdené ismerni. — **Eston** = עֶשְׁתֹּן (I. korkönyv. 4-dik fej: 11, 12 v.) Calebnek **mahir** = **machir**-től (magyarnak is lehetne olvasni) való unokája, ki t. i. az ígélet földére átmehetett. — Tehát Juda nemzetségbeliek is keveredtek a' Kunok közé. — **Eston**, így írva עֶשְׁתֹּן = **estona**, németül = grosse Gedanke, magyarul: ész-tünődés, — ebből esztendő, mely lefolyása alatt, nagy ész-tünődéssel futja pályáját. — Egy illy **Eston** adhatott elneveztetést 1-ör, **Bor-istenes** folyamnak, 2-or) pedig az északi **Estoniának**.

9-er) Még egy helynév. **Meotis** tavának keleti csúcsán nem tűnik-e föl **Tanais** vize 's városa? honnan jött ezen nevezet e' vidékre? nemde Kanaan földéről! — Nem létezett-e ott (Mós. 4 köny. 13 r. 23 v.) תַּצַּא = **tzaan** szerezsen? nyelven, arab ajkon pedig تِظْ = **taan**; a' **tsan** németül: wandern, reisen; magyarul **tsűőni**, **tsűőhőni**; taan = **tanya**, tanyázni, nem volt-e ez költözködő Szityáinknak tanya-helyök? — melyet utóbb a' földközi tenger melléki filistei városból költözködők (Josue 11, 62.) תַּצַּא = **azso**-nak neveztek el; az utóbbi írók pedig **Assofnak** czimzettek. — Ez lesz Ptolom. **Azao**-ja, melyet Nagy Magy. or. helyirója I k. 8 §. Győr és Komárom közé helytelenül helyhez; a' Vulgáta sz. Írásban **Gaza**-nak íratik. Ugyan ezen versben olvashatni **Gath** vagy **Geth** várost, nem inneniek-e a' **Geták**? — Nem különben **Asoth** város is, az eredetiben: אֶשְׁדּוֹד = **aseddod**, gyöksza-va: אֶשְׁדָּ = **esed**, kaldi és syr nyelvekben olly helyet

jelent, hol a' patakok hegyek közül kiöntődnek. — Arab nyelven שפַח = *safach*, nem a' balatonmelléki **Cso-pak** helységnek jelentése ez? — vizsgálja meg bárki, **Csopak** nem felel-e meg ezen **Azot** szó jelentésének? — Vizesetes hely, víztől czopákás, süppedékes, hogy tehát ezen balatonmelléki táj Filistiek lakja volt valaha, bizonyítja azt **Palasznak**, a' főlebb mondottak szerint, **filis** vagy **palaz** szótól **Palasznak**, azaz: Filisteából vagy Palestinából költözködők honja's városa; **Azot**-tól létez **Csopak**, **Azzo**-tól pedig **Assofiánk** vagy **Aszófőnk**. —

7. §.

Szükség már most az eddig mondottakból egy egészet összealkotni. — Kaukás vidéke, Caspi és Fekete-tengerek közti hely lett eldődinknek többnyire Kanaanboli költözködésök után második honjok; kik szegyenből-e vagy mi okból a' kanaani névről lemondván,

1-ör) **Pan** nevezet alatt fénykedtek, honnan **Fenn** vagy **Finn**kiirattal földkereünk éjszaki részeire is költözködvén **Finnland** vagy **Finnlandiának** adtak elnevezést, mely birodalom északi Európától Sibiériáig és a' Caspi tengerig kiterjed (Lásd Hübnert a' **Finn** szónál.) Nemde igaz hát, hogy a' Kaspi mellékéről elválván a' szityáktól, kunoktól a' **Pánok** vagy **Fennek**, **Finne**k, 's egy rész az északi földrészre, másik pedig Európának belsejébe vándorolván 's pályáztván, az **Finnlandnak**, ez pedig **Pannoniának** adott nevet? — E' tárgyban Schlöser nagy olvasottlanságát árulta el, midőn historiai adatok hiányával, egyenesen **Finnland**-bol származtatja **nemzetünket**. — Igen is az eredetünk egy, és nem szegyeneljük a' **Fenneket** rokonoknak elvállalni, de azon megkülönböztetéssel, hogy egy központi honbol, Pontus tájáról széledtünk el a' földhátán, — a' mi pedig még dicsőbb, az, hogy magyar nyelvünk ro-

könsága a' **Finlandiakkal** egy, írónk 's utazónk szerint igen sok magyar szavaink találtatnak a' **Finneknél**. — Mit bizonyít ez? minthogy a' melly beszéddel Kanaanbol a' **Panok** vagy **Fennek** a' Caspi tenger vidékére költözködtek, itt is azt beszélették, és ugyan azon nyelvvel (némü változásokkal a' minden más idegen, isten tudja hol termett nyelvek közöl) élünk jelenleg is, — a' mi ismét azt bizonyítja, hogy a' kanaani nyelv az első 's eredeti nyelv; — mellynek birásával maiglan is méltán dicsekedhetik 's kérkedhetik a' **magyar**. — Az atyafi Fennek magokat **Somoladznak**, azaz mocsár-lakosoknak nevezik; melly szóban betűhelycserék tűnnek föl. — **Somo** vagy mosó (mocsár) nem kell itt fönakadni, ezennel példával szolgálók fölvilágosítására; שֶׁלֵּמָה = **Salma**, de így is iratik ki: שֶׁמֶלָה = **simla**, itt az **l**, az **m**-el helyet cserél, 's annyit tesz mint fölső ruha, azaz **salma** vagy **csalma**, mellyel ékeskedik a' magyar feje. — Ezen csalmásokat Jáhn, zsidó szókönyvében Kenitáknak vagy Kunoknak jegyzi, honnét kitetszik, hogy Kunaink eredetileg **csalmával** diszeskedtek; vagy p. o. a' magyar szókönyvekben is olvashatni: **mosologni** vagy **somologni**, 's a' t. **Somo-ladz**; **ladz**, itt a' **d** betűt **k**-val kell kiejteni, p. o. הָלַךְ = **halak**, németül **gehen**, magyarul: **halad**, **haladni**, a' ד = **d**, כ = **k**, betűk, hasonlatossága miatt történt itt a' hiba; nem is hihetni, hogy kanaani eldődink a' **halad**, szót **halak**nak mondták volna valaha, hanem az írók' tollából származott ez, melly ismét nagy befolyást gyakorolt a' nyelvzavarra. — Rokonságunkról még jobban meggyőződhetünk csak ezen egy szóban is: בַּעֲלָת = **Baalat** (Jósue 19, 44.) városbeliek is költözködván, nevet adtának Pannoniában **Balaton** tavának, Finnlandban pedig **Balti** tengernek.

2-or) **Chuni, Cuni, Kunok**; latinul **Cumani**. — Kiket Timon Magyaror. uj képiben 14 fej. 142 lap Pontus lakosinak jegyez. **Kanaan** földi **Chun** városnak eredeti gyermekei ők, Pontus mellékre történt származásuk idejét, Dávid Israel királya időszakára lehet visszavinni, a' ki földulta és kirabolta **Chun** és **Thebat** városokat, sok rezet elzsákmányozván ezekből. — Ezen okbol-e, hogy itt adófizetőkké is tétettek, vagy pedig később Nabukodonosor táborától megrettenvén, költözködtek Pontus mellé, nem keresem. — Itt volt a' **Cumania**, melly **Moldva**-országnak is mondatik ezen kanaani helynévtől: מולדה = molda, Josue 16, 26. — A' föllebb mondattak szerint a' **Chuni** szóból méltán **huni, uni**, betűvágások útján a' **Hunnok, Unok, Hungarok, Ungarok** hozathatnak le.

Hogy Kunaink nem itt termettek, hanem kanaani tartományokból származtak Pontus mellé, bizonyítja imádságuk, melly a' Kun-szent-Miklósi jegyzőkönyvben így olvastatik: **Besén attamaz**, beszén, helyesen bizány = bizodalom az atyához. **Senadon** = **szent ur**, az **Adon** = **itén**i vagy urnak lenni szóból; — **Pitbutör, Pit** a' bait vagy bet = háztol, **bitter** = בִּיטֵר bitorlás, a' házi bitorlásoktoli mentséget kéri, **Nesszem bezde**, נִשְׁמָ = **nasszam**, lélekzetet venni, vagy neszezni, áttett értelemben = lélek, **uesszem bezde** = lelki beszéd, vagy bizodalom, 's a' t. kitétszik ezen imádságukból, Isten mint Atyához való bizodalomból, hogy az, midőn a' ker. kat. hitre áttértek, készítetett.

3-or) A' Kaspi 's Kaukas gyönyör vidékén egyesültek **Hunni, qui et Avars** = **Hunnok, kik Avarok is**; Timon II k. a' Hunn és Hunn-Avarokról 8 fej. 216 lap. Regino Apátnak szavai ezek. — Tehát a' **Khunok** vagy **Avarok** egyikek voltak. — Evagrius Timonnál a' most említett könyv 7 fej. 210 lap elismeri, hogy az Avarok Szitya-nemzedékek. — Igen is mint Japhet fő

atyának Thabáltól és Citimtől származott utódi. Itt laktak a' Betsán vagy Szitya városból költözködő Bisenek, Besenyők? itt a' Kadesbeli **Kadusiak** 'sa't. — innen költözködtek ők az egy **Pán** nevezet alatt mostani lakföldünkre, melyet esettári adatok után Tarquinius Priscusig fölvihetni, mindazáltal megtörténhetett, hogy még előbb is kivándoroltak ezen honjokból.

8. §.

Eldődink Pannoniába lett költözködésükre. még más utat is vártak. — Calmet az említett Török birodalom földképein TT. Horvát István ur Rajzolatiban kezünknel fogva igazitnak utjukba e' jeles költözködőknek. — Pillantsuk meg a' Földrajzokat, és egyesítsük össze a' most tiszt. ur' Rajzolatival 123, 124, 125, 126, és 127 §. olly diplomaticai ismereteket nyujtanak, melyekkel egy történetíró sem ellenkezhetik. — Dalmat, Albania, Liburnia országokat Abarokkal, Parthusokkal, Szityákkal, Kumánusokkal töltik el 's a't. — Vegyük most sorba rövidség, de mégis a' dolog igazlásárolí meggyőződésünk okáért.

1-ör) Calmet földképe után az **Aram** Sziriai tájrol földközi tengerrel határos **Cathala** vagy **Csatár** város, a' **Catelani** vagy **Csatári** hungarok eredeti honja, — kikről a' Caspi és Caucasusi földtáj hallgat és TT. Horvát István ur sem tesz említést. — A' Török birodalom földképe Dalmat földre **Rhisaei** (I korkönyv 7, 39. רִישַׁי = rizeja, vulgáta sz. írásban **Resia**; lehet olvasni **Resi** és **Rétsi** Zala helységeinek) Israel nemzetségbeli fi, félszigetke ez, e' mellett feküdt a' **Catara** vagy **Csatár** város, 's így az a' következtetés, hogy az Israelitákból is költözködtek a' magyarokkal, és egy nemzetté forrtak össze. Ezen Rhisaeiek vagy Rhetiaiak terjeszkedtek ki Fölső Germaniába és Olaszországba is, hol **Retia** prima és **Retia** se-

cundának nevet adtanak. — Sidó József könyveihez csatolt pót-irat szerint. — Ptolom. és Timonnál I k. Pannon 6 fej. 40 lap említ *Rittiumot*, és Szávához közel helyezi. — Maga Timón pedig a' 48 lap *Salan kemenek* hiszi lenni. Ki a' Retiákro! tisztábban fölvilágosit, a' barátság édes csókjával tisztelendem meg.

2-or) *Catarotol* dél felé Calmetnél tünik föl *Balanea*, ugyan tengerparti város, בַּעֲלָחָן = *baalcanan*, *baal* = ur, *kanan* vég betű *n*, *r*-re menvén által = *könyör* = *könyörülő ur*. — (Moses I k. 36, 38. Esau nemzetségbeli országló) valjon nem Balaneától származtathatjuk-e le Ptolomaeinek *Bolentiumát*? — Nagy Magyaror: helyirása I k. II. fej. Pannoniáról 7 § végén, mellynek még helyet nem találtak íróink. — Nem egyeznek-e meg evvel a' *b* betű *p*-re változásával a' *Polán*, fi és hely-nevek? *Polán* szomszédságomban is áll, Mélt. született Báró Mikus Antonia néhai N. Ghedovátz Ferencz királyi Tanácsos özvegyének jószága, föltűnő nevezetessége Ortelius szerint (Kronica des Ungarischen Kriegwesens 1603 év 15 Juni.) Lak és Palantvár kastél erősségek valának, melyeket H. Collonits a' Töröktől visszanyere, különösen *Palantvát* 300 hajdukkal megerősítette, 's a' t. Néznünk most egyet a' Spanyolhon földére a' nevezett Sidó József pótkönyvében nem állanak-e ezek itt is egy vonalban = Pallantia, Catalonia? Polán és Csatár.

3-or) *Arad*, jobban *Arvadok* szigete, mellyből származtatám a' Horvátokat, melly nevezet alatt nem tünnek ők fönn a' történetekben, hanem *Var-daeiek*-nek emlittetnek. Honjok Epirus tartomány vala Acheron folyam mellett, hol a' Török birodalom földképén mutatkoznak a' *Comanusok*, kikkel TT. Horvát istván ur egybefoglalja Rajz. 125 §. a' *Vardeusokat* is, kik Olaszországnak voltak pusztítói. — Az *Arvadok* a' Katelán- vagy Csatári magyarokkal együtt vitorlázván ki ős honjokból, Jaderát is ők ala-

piták, sajnos! hogy **Vitor**-la magyar szavunk a' nyelv zavar után illyr szóra alakult át, kinek ajkán **Jadro** vitorlát jelent. — Igen korai szóváltozás ez, mivel már Lucanusnál emlittetik. — Ezen város jelenleg **Zarának** mondatik; mely nevet Esau Nemzetségbeliek hozhattak magokkal, **Zura** és **Mesa** Moses I k. 36, 13. Kitől TT. Horvát István urnak **Mazaeusai**, Liburniának nyugoti lakói, ugyan ezek a' **Masicesek** is = övesek, (mazzagosok).

4-er) **Epidamnus** Illyrisbe, mely város Dyrachiumnak, Durassonak is nevezetett. — **Epidamnus** nevét **Damna**, kanaani várostól hozza le. — **Immausi** hegyeknél is föltűnik ezen helynév, 's két felé lett költözködést jelent és tanusit. — Első neve **Epidamnus** דַּמְנָא = *dum*, mely a' napnak legmagosb vagyis déli fokát állását jelenti, melytől leszármazott **damna** szó, annyi mint *deleni*. — De a' דַּרְסָא = *daros* = deles, azzal egyet jelentő. Kaldi ajkon דַּרְעָא = *dira*, honnan **Dyrra**-chium elneveztetés, **Epidamnus Durasso**, Dyrrachium, ugyanazon egy város; megtörténhetett, hogy a' szavak egyet jelentésétől a' latin ezt nevezte el „*sociae urbes*“nek vagyis társvárosoknak“.

5-ör) **Salana**, — **Betsan** vagy **Besan** városa, Szityái 's a' t.

6-or) TT. Horvát István urnál 125 § *narensii* és *sardioták* is jegyeztetnek föl, a) *narensii*. Calmet Földképén nem látszik-e Chatala városnak délső részén a' tengerparton *neher il melec* folyam, nem innen származhattak-e a' *narensiek*? **Narona** colonia Dalmátiába? b) vagy nem létezett e' finév is Kanaanban. Dávid I könyve 11 r. előszámlálván vitézeit, a' 37 vben *naarait* említ, ki *asbai*-nak fia volt, nem illy kanaani nevezetű adott-e nevet *naronának* is? — az eredeti könyvben így iratik ki, *naarai*, *naaria*, gyökszava

נָעַר = *naar*, mely az *ar*, vagy *har*, *hor*, nagy hortyogót jelent, máiglan léteznek e' néven *Naarai* — *na-raiak*. — megtörténhetett, hogy utóbb a' germán nyelv a' hortyogót *naar*-nak esztelennek nevezé.

7-er) *Sardioták*, eredetöket költsönözik 1-ör, Zabalontol, Juda nemzetségbelitől, — az eredetiben סָרַד = *Sered*, a' Yulgátában *Sared*, Móses I k. 46 r. 14 v. — Ugyan ettől a' *Sarediták*, Móses I köny. 26 r. 26 v. mely szó magyarul összezördüni jelent, — tehát magyar szó! *Saridata* = zördütek. 2-or, vagy ezen szótól שָׂרַד = *Sarad*, = elszóródni, vagy az *r*, *l*-re változva *szaladni*, tesz. — Igy' irva pedig שָׂרָד = *Serad* = tiszti ruha, a' melybe öltözködő egyén *szeradó* czimmel neveztetett. (Ordo, Series, Symbolum.) Ezen szavak adhattak nevet *Sard*-nak, az africai Hercules fiának, *Sardinia*-nak, *Sarida*-táknak, és somogyi *Sárd* helységnek, Somogyunk jeles és nevezetes *Sárdi* Somsitsok szülő földjének, 's jószágának. 3-or, a' *Sarditák* származását lehozhatni II kerkönyv 4 r. 17 v. feltűnő *Saredatha* = צִרְדָּתָה helynévtől is. 4-er, Kir. III k. II r. 26 v. *Sareda* = צִרְדָּה = *Sereda* helynevet is. 's a' t. — Tehát TT. Horvát István ur rajz. 125 § feltűnő *Sardioták*, Kanaanbol hozták nevüket, Kanaan vala e' neveknek szülőföldre, 's a' t. — a' שָׂרַד = *Szerad* szó pedig eredetet adott *Szerda* nap nevezetnek, midőn *kedem* vagy *kedd* után szer adatott, rendelések tétettek; — az illyr félre rántotta száját, midőn a' könnyü kimondatu *Szerda* keleti magyar szót *Szredanak* mondá. — Dicsőség még is e' nemzetnek, hogy egy eredeti szót, habár némü változásokkal is ejtvén ki ajkán, megtartott. — A' *Sardioáták* mint Israel születésűek a' III-dik kölközködéshez tartozhatnak.

8-or) *Seirtones*. Ugyan a' nevezett Rajzol. 125 § jelennek meg. Hason kiejtésű szó olvastatik Josue 3, 16. *Sartan*, az eredetiben צִרְתָן, ezen צ=tzade betűnek különféle hangzata után *Scartan*, *Szartan*, a' pontozás változásával *Scarton* mondathatik. Ezen város Hermon vagy Herman hegy alatt feküdt, Jordán vizének nyugoti részén; hihető hogy Josue adta neki e' nevet, midőn e' mellett vezette át Israel fiait száraz lábbal a' Jordánon, a' viznek t. i. összeszorulásától nyerte *Sartan* = szorítani nevét. — Honnét származtathatjuk elfogadhatóbban a' *Scirton* nemzeti névet, mint a' harmadik költözködés alkalmával az innen költözködőktől. — Másképp צִרְדָּה = *Szeredának* is hivatott. — Meglehet hogy valamint *Kadusa* a' *Kades* várostól, ugy *Zuard* = *Zoard* is ezen helytől kölcsönözte nevét; mely keleti szótól a' *sárda* diyat-szavunkat is lehozhatni, = *elsárt*, elszorított hely. 's a' t.

9. §.

Fönn hagyok a' Rajzolatokrai hivatkozással. Tekintsük meg Calmet és a' Török birodalom földképeit, Joppe földközi tengerparti város, Josue 19, 46. nem adott-e nevet Japides tartománynak éjszaki részén, mely a' *Scardus* = *Gardos* hegyekkel összehatároz? — Nem adott-e nevet Japoniának is? — *Arca* vagy *Arci* (Josue 16, 2.) ugyan tengerparti város, *Amnis* sabbaticus, vagy szombati folyam, és Tripolis közti város, *Oricum*-nak a' görög Illyris és Epirus között határváros? — A' különféle kiiratu fi, tartomány és kapu neve *Sur*, a' Dalmátiai *Sur-iumnak*. — Ugyan itt *Epitium* nem ezen keleti szótól עִיפָה = *efa*, עִיפָתָה = *efata* = Verfinsterung, tiefer Schlaf, elsetétedés, mély álom, — nem mondja-e ezt ki a' magyar *éfel*,

éj-fél, éjfél-táj, pór nyelven: *éfé*, *éfé-táj*, fi és tartomány neve; Calebnek is így neveztetett az ágyasa, ki meglehet, hogy *éjfélnak* ment be hozzá — azért *éj-féli* nevet nyert 's a' t. *Aetolia*-nak nem *Athalai* (Ezrás I k. 10 r. 28) אֶתְלַי = *athalai*, adott-e nevet? mely tartományba *Paeanium* is = *Panok* honja, Somogyban *Atala* mutatkozik. — Nem különben Macedóniában kétfelé is mutatkoznak *Paenia* tartományok; honnét a' mi Pannoniánkba is hogy beköltöztek, bizonyítja *Pannonia* városunk is, melyről sok idő múlva, dicsőségesen uralkodó első királyunk Sz. István is említést tesz azon hit-leveliben, melyben a' Sz. Márton hegyi szerzeteseket alapítja „*Pannonia* (város) fölött fekvő hegyen“ — így fest az ő tolla. Ezen czim névvel szerettek magyar Királyaink is diszekedni, *Cinnam* görög író *Poenarcha* vagy is *Pán-fő* vagy *Pán-nagynak* tiszteli fejedelmeinket. — Első Endre királyunk pedig „*Pannoniának* győzhetetlen királya“ czimmal ékeskedett. — Istvánfy, ez a' magyar Livius, ki 1490 — 1605-ig vezeti a' magyar történeteket, édes honunkat mindenütt *Pannonia* néven tiszteli; magát is Pannoniai Istvánfynak nevezi.

10. §.

Akár a' Caspi, akár a' Földközi tenger vidékéről származtak jelen lakföldünkre dicső Eldődink, vérről vették e' vagy talán még csak lakatlan földet szállottak meg, ez csakugyan tulajdon honjok vala.

11. §.

A' büszke 's Tantalusi szomját — már több nemzeteknek rabigája alá hódítása 's kincseit hatalmas rabolások által többítendő — Roma még evvel ki nem elégíté. Valamint a' mézes harmat, az illatos virá-

gok messze csalják a' fürge méhecskét; úgy Pannon földének kies tája és áldása mindég közelebb és közelebb vonta Romát magához, míg végre a' hatalmast szűz keblébe idézte. — Vastag Licin már Krisztus u. előtt mintegy 171 év tájban *Carnuntumot*, *Petronella* és *Hamburg* (Hunn burg = Hunn vár, Hunnok vagy Chunok vára) közti Bétsmelletti várost hódította meg. — Augustus is Romát világ asszonyává emelendő, szerencsétlétőjének *Marst*, barátjának a' fegyvert választván, a' világ hódításhoz fogott. (Ezeket igen bőven említett nagyobb munkám terjedelmébe rajzoltam, kedvezőbb körülmények 's egy boldogabb jövődöbe kiadandó) és *Pannoniánkat* (coloniájává) hódítmányává tevé. 's a' t.

12. §.

Nagyobb terjedelmű munkámban értekeztem Roma messze kiterjedéséről, — büszke hatalmáról és fényéről. — *Pannonia* romai colonia volt-e vagy csak hódítmány? azt bizonyos okokra nézve tagadtam, ezt pedig kivittam. — Roma fényéről elégedjünk meg Cassiodor szavaival: „A' micsoda miveket a' világ szeresztét fitogatott, azt Roma egy maga mutogatta“ 's a' t. Az ismert világ három részeiben uralkodó, hatalmában fényében büszke Romát az Istentől gyámitott Hunnok erős karja kezdette hatalmában megrontani, 's annyi dicsőségében őt meghomályosítani. — Jön keletnek fia *Balamber* vagy *Balamir* a' Hunn vagy Kunn nagy fejedelem, hogy a' kevély nyugotra setét alkonyt vonjon, — jön Caspi tenger mellől, átkelvén Tanaison, több nemzeteket meghódítván, nem csak Daciát = Erdélyt, foglalta el, hanem Balint császárt is kunyójában megégetvén Pannoniának nagyobb részét, dicső elődinek ősiségét, jure postliminii, visszahódítás jogával elfoglalta Krisztus ur. után 378 évben. *Balem-*

ber annyit tesz mint *Balám-fi*; volt t. i. *Balam* jósló is, város is, a' בלעם = bileam vagy bilam; Balam annyi mint a' *Bela* szó; — *ber* בר = *bár* magyar szónkból *fir - fu*, a' keleti zsidó nyelv *bar - ber*, a' latin pedig *vir* szavát alkotá ki a' *b* betűnek különbféle hangzatából, a' magyar *fi* szóból hosszabbítva *fi-lius*, német *Sohn*, a' sláv *Sinko*, a' *sián-koni*, *sia-koni*, *sakonni*, *sini*, = *sirni*, még a' gyermek is *sitrin*.

18. §.

Roma ismét fölemelte fejét, midőn *Attila* atyjának Bendegutznak *Rugila* nevezetű főhadnagya — Constantinápol alatt, mellynek meghódítására küldetett, — villám-ütés által elveszett, — Roma *Pannoniánkat* ismét visszafoglalta.

Jön *Attila* Krisztus ur. után 433 évben — mint hajdan Israel fiai Mózes vezérlete alatt a' vörös tenger szorulaton, Jósue által pedig Jordán vizén átvezettetvén, — úgy jött *Attila* is a' kelet vizén. Ez a' világ-szerte hires vitéz, a' Hunnuszok királya; ki Jovinian vagy rövidebben Jovian elhunytával a' kelet és nyugot részre fölrészelt romai nagy birodalmat megreszkettetvén, mind a' két birodalmat adófizetővé tette 's a' t. Őseinek birtokában utódit megerősíteni iparkodván; ki a' franczhoni *Chalons* vagy *Kataleni* téren *Aetiussal* kétes szerencsével ütközött meg. *Chalons* vagy *Katalon* — mint föllebb. — *Aetius* név is ugy hangzik, mint a' hét Kun vezérek közül egyik: *Etu* vagy *Ete*, a' latin *Aeti*-ust csinált belőle ezen keleti szóból (I. korkönyv 12, 14.) *Ethi*, עֲתִי = *attai*, *ethai*, *ithai* 's a' t.

Még az ég is a' sok pusztítás és rablásokkal egybe halmozott kincsét mint más nemzetek sajátját Ro-

mának megirigyelvén, Romulus Augustulus halála után e' kevélynek hatalmát megalázta. (Mít a' hunok hatalmas keze megkezdett.) Petavius időszámolása szerint (IIIkönyv 525 lap és Schütz Világ Historia III k. 87 lap) „közel 325 évekig tartott a' császárság nélküli Római birodalom, melly Nagy Károlyban kezdett éledezni.

Attila keleti szó, Turóczy Chroniconjában (I r. 17 fej.) **Ethele**-nek iratik. — Nem vág-e helyesen össze Attila szó ezen keleti névvel (Ezek. I. k. 10, 28.) **אֶתְלִי** = **Athalai**, ki **בְּבִי** = **Bebainak** fia vala; említettik itt **בְּבִי** = **Zabbai** is, — valjon nem a' **Bebai** adott-e nevet a' Pannon magyar-földi **Babai**, **Babits** családi neveknék? — nem a' **Bebai** adott-e nevet a' **Bebius** hegyeknek, mellyek Pannoniánkat délről Istria és Illyridistől elhatározza? Ismét a' római **Bebiusok** nem innen hozhatják-e le nevük származását? — **Bebai**, gyökszó **בְּבִי** = **baba**, ajtót jelent; innen létez különösen a' pór nyelvben **kapu-bába**. — **Zabbai**, kitől jelenleg nem **Szabó**, hanem **Zabó** nemes családi név Zalában. — **Attila** kiirat még másféleképen is jelenik meg a' sz. könyvekben, **Itiel**, **Athalia** (nőnév 's a' t.) Magyar íróinknál **Atel** vagy **Etyl**, tatár ajkon vizet jelent, igen is leghihetőbben ezen magyar szótól **ital**, **italozó** = **vis**; vagy pedig szerencsésen átusztatván a' folyamon, hogy Attila dicsőségét neveljék azt **Atel** vagy **Etyl**nek nevezék el.

A' német íróknál **Eczsel** kiiraton emlittetik, mellytől Buda is **Eczelpurg** vagy **burgnak** = Attila városának mondatott. — Nem megvetendő 's oknélküli kiirat, lehozható ezen keleti szótól **אֶטְסִיל** = **Atsil**, **Asil**, **Asil**, 's a' t.; melly nemest, ősi nemes nemzedékből származottat jelent, azaz: **Asil**, vagy mostani írásmód után: **Osul**, ki őseinek helyébe átösült. — Ugyan az

Atsil szótól hozhatja le nevezetét az *Acsél* család is (nem az *acsél* tűzszerből.) *Athalia* nevet adhatott még Somogyi *Athala* helységnek, a' lecsapolt Kapos folyamnak, hajdan Kapos berkének tövében, — jelent vizes helyet. — Hihető innét *Italia* is, mely akár belsejére nézve a' vizektől, akár tengerparti helyhezésétől vehette nevét; — ha pedig *Italus* Székelyek királyától, hihető hogy a' romai *Atilliusok* is keleti szónktól származtatják nevüket, innen *Atlanticum*'s a't.

14. §.

Attila fiainak Pannon földén lett megbukások után mintegy száz évek múlva jönnek az *Avarok*, a' Szitya-nemzedékek, a' megbontakozott őseiknek honát visszafoglalandók, — *Khagán* fejedelmük szerencsés vezérlete alatt. (Khagán rövidítve a' Khán vagy Kun szótól, mely királyt jelent.) kik a' Kunokkal egy nemzetté forrván össze, támadt az *A-var-kun*, rövidítve *várkun*; igen koros e' nemzetségi nevezet, mivel már Pliniusnál említettnek a' *Varciani* nemzetek. (Topogr. I k. XI §. 13 lap végén) azaz: *Varkunok*, vagy megfordítva *Hunavarok*. Ptolomaeus *Varicana castra* iratik ki = *avar-kunok tábora* (10 §. 11 lap) kitől jelenleg létez és nevét viseli Varkony helység a' Pétsi megyében, Pécs-Váradnak fiók egyháza. — Sirok hogy több sváb lakja mint magyar. — Illy nevet viselt *Eősének* fia *Vrkun* = *Varkon*, Béla névt. Jegyző XLIX r.

Az Avarok hanyatlasával a' különbféle tót nemzetek vérszemet kapván, naponként kezdték foglaltatni sz. csókkal illetendő földünket, dicső Avar nagyaink jobbágyi sorsra vettek le, melyek ön magoknak tulajdoníthatának. — *Suidas* így festi le őket: *Cremusa* Bolgárok fejedelme kérdezte a' fogoly Avarokat, így szólván hozzájuk: Mit gondoltok, mért ve-

szett el vezértek? és az egész nemzet? ezt felelték: hogy az egymás vádlás legfőbb póczra emelkedett, a' közöttöki legerősebb és okosabbakat is elvesztették. — Azután az igaztalan emberek és tolvajok a' birák sorsosi lettek. — Azután a' részegség; azután az ajándékokkali megvesztegettetés. — Azután a' kereskedés, mivel mindnyájan kereskedők lettek, és másokat megcsaltak. Ezen okokból eredett tehát vég veszélyünk. — Nagy Pál, Hist. Prag. Fol. 75, Boldog Isten! vajha Avar rokonink után örökre enyésztek volna, illy a' legvirágzóbb nemzetet is megvesztegető, és sirjához közelébb taszító illyes vétkek.

15. §.

Jőnek a' *Hungarok*. Hogy annál dicsőbb legyen e' nevezet, jelentését szükség tudni. 1-ször, *Hun*, a' divatozó szórövidítés után ered: *Chun*, *hun*, *un*, innen *chuni*, *huni*, = *hunni*, *uni*, ugyanazon egyet jelentők, második tagja a' *Hungarnak* a' *gar* szó, — ezen syr és kaldi szótól נִגַר = *gara*, rövidebben *gar*; németül: streiten, schlagen, reitzen, aufhetzen, Krieg führen; magyarul átaljában *viodót*, *hadakozót*, *fölger-jedt*, *in-ger-ültet* jelent; nem csoda tehát, ha a' Kunok vagy Hunok nevök erejétől ingerültetvén Őseik honát Pannoniát a' sláv és romai iga alol dicsőségesen kiszabadították. 2-or, *Ungar* szót le lehet származtatni a' *hun* vagy *un* és *avar* szavakból is, — a' *Hunn-avar* közbe *g* betű tétetvén támadt az *Un-guár* vagy *Ungvár*, rövidítve *Ungar*, valamint a' *kun* szóba is *g* csusztatván be a' *chagan* eredt. — Megengedhető az is, hogy a' *hunn* és *avar* összetett szóból származott a' *Hunn avar*, utóbb *Hungar* szó is. *Gara* nevezeten jeleskedett 1375-ben Gara nádor. — Kuños Endre sem rosszul tapogatott szófüzérében, midőn a' *Gár* szót, döflősre, kevélyre

érti; *Gara* szót pedig Kritikus = itékesre fordította. — A' *Gara* szó Citimeinktől vitetett Olaszhonba, melly utóbb *Guári* kiirat alatt honunkba visszakerült. — A' *Chun* vagy *Un* kiirat nevet adott az Uniae tribusnak = nemzetségnek, *Unna* folyamnak, *Unna* Sopron vármegyei helységnek, és *Unyom* faluknak, Vas vármegyében.

16. §.

Íróink Hunnainkat *Massagetáknak* is jegyzik. 's a' t. Két szóból állott ez öszve, t. i. *Massa* és *get*-ből. — Először *Geth*, Filisti város Josue 11, 22. honnan a' *Gethák* = Gothok; másodsor *Massa*, ezen alig lehet a' külömbféle kiiratok miatt eligazulni. מַסָּה = *Massa*, a' vulgátában *Messa*, moábi király, — Királyok IV k. XI r. 6 v. — מַעֲשִׂיהַ = maasia, 's a' t. ismét מַעֲזֵיהַ = maazeja. Ezd. II k. 10 r. 9 v. leghihetőbb, hogy ezen névtől keletkeztek a' *Massagetuk*. — Maazia, Belgai = Bilgai és Semeja együtt említettnek. — *Maazia* szóban az y = ein betű g hangon egy divat-szót ad ki = magasztos. Im a' jelenkori szónk, már az őskorban is ismertetett. — *Belgai*, gyökszó בִּלְגַּי = balag, németül *glänzen*, magyarul *világ*, világosodni, — innen a' Belgites nemzetek, Belgák, Bolgárok, kár hogy szójelentésüknek meg nem felelnek. — Topog. I k. II fej XI §. végén, Somogyunk ismérte őket lakosinak, Beleghi földén a' kutasi Fárában. — *Semeja*, olvastatik illy hangzatu név Istvánfi irónknál is, — honnét jöhetett földünkre? nemde Kanaanból! honnan *Szomajomi* helység nálunk sz. Benedeki plebániában; sajnálom hogy nemcsak magyar, hanem német Szomajom is létezik! — *Mesiától* a' Moesia, Masia tartomány, — Kis Scythia. — Ezen kiirat *Mysia* eredhetett az y ke-

leti szóbol מַיִץ = myz, az ף = ein betűt *y*-ra értvén; — mivel vizekkel határoztatik, és belsejében is több folyó van, nevezetesen *Mosetius* (margus) mosódós helyet vagy vizet tartományt tesz; — a' magyar szavakból csak kinem férünk! — Innét vannak még TT. Horvát István ur *Mazaeus*, mazices magyarjai is.

17. §.

A' magyarok ezen költözködésében jeleskedik a' hires Almusnak fia *Árpád*. — Föltünik ily hangzatú szó Király IV könyv. 18, 34. ezen kiirattal אֶרְפָּד = *Arphad*, arfad, arpád, — syriai város és tartomány *Hemat* városali összehatározásban, Krisz. ur. előtt mintegy 790 év tájban, Ezechias Juda királyának idejébe, — bizony régi szó! — Jelentése lehozható vagy *Sem* nemzetségbeli *Arphaxad*, Moses I k. X r. 22. az eredetiben אֶרְפַּכְשָׁד = Arphaksad, a' *rophe* gyökszótól, ennyit jelentő latinul *sanans*, németül *heilen*, azaz: orvosság-adó, rövidítve *Ardád* = *Orv* = *orvadó* (lehet, hogy az *árpa* is innét kölcsönözte elneveztetését).

Árpád. — Arpádunkat nem ok nélkül czimzették el magyarjaink, ügyességébe, hatalmas erejében megbizván, ki megorvoslandja 's bekötözendí Hunniának sebeit. — Az Isten szent könyvéből adatott idvelendő név ez!

Elevenen emlékszem, hogy Rhetor koromban több gyakorlatot kelle ad imitationem Ciceronis irnom, — ezen iskolai módot követvén, érdemesnek találtam azon sz. írási néhány versekkel, hol *Árpád* szó föltünik; magyarjainkat fölszólítani. — A' nevezet Király IV k. 18, 28 versétől e' fejezet végéig; — — Ezechias Juda király személyét viseljék Arnulf német király és fíja Lajos Zwendibald, a' tót-morvai fejedelem.

Fölállok Rabsacéssel (רַב־שָׁקָה = rabsake = rivaszkodó). **Magyarok!** Kik Pannon honnak küszöbén álltok, halljátok a' nagy vezérnek Árpádnak szavait: „Meg ne csaljon titeket Arnulf német király álszínűége, és Svatopluk fattyusága, kezeitek közül senki őket meg nem szabadítandja. — Ne is retentsen titeket Arnulf Gottjával, és Svatopluk az ő Bogjával, bizonyosan megment henneteket a' ti Eliontok, és Pannoniátokat adandja kezeitekbe. — Ne hallgassatok Arnulfra, Svatoplukra; cselekedjétek azt, mi nektek hasznos, tartsatok velem, hogy minél előbb kiki ehessék Pannoniának szőlőéről, és ihassék kutjainak vizéből. — Elmegyek veletek, és elviszlek oly tartományba, melly az eddigi Caspi, Kaukasusi korásmiusok és kanaani földeitekhez hasonló gabonát 's bort termő tartomány, kenyeret, szőlőt és mézet termő föld; bizonyosak legyetek a' felől, hogy életben maradtok és nem haltok meg. Ne hallgassatok azért Arnulfra, Lajosra, Svatoplukra, mert megcsalnak titeket, mondván: megszabadítandja őket az ő Gottjok és bogjok: ezek az Istenek meg nem mentik az ő földjüket a' mi hatalmunktól. — Van Árpádnak Istene, a' ti Istentek is, a' ki ellen nem védelmezhetik ők országaikat. — A' Jó vagy Jehova kezünkbe adja magyar Sionunkat — vigyázzatok rá, hogy elhallgatnak és nem felelnek csak egy szót is ezen fölszólalásomra; — vegyétek parancsomat, hogy némultságokban győzhetlen fegyverünkkel meglephessük őket; keserveikben megszaggyandják ruháikat. — Én leszek nektek véd, azoknak öldöklő angyala, elvesztem őket Pannoniának színéről. — — A' talpak készen állanak, butoraitokat rájátok rájok, — gyalogaink a' tömlőkön usznak, mi pedig délczeg paripáinkon ugrassunk Ister vizének. — Induljunk tehát a' magyarok Istene nevében!! Ezek után nyeretett vissza Pannonia.

Néhány magyar hősök nevérol, kik a' kanaani nyelvvel nagy rokonságban állnak, még e' keveset:

Tás, hason kiiratu név már Ábrahám idejében föltünik תָּחַשׁ = Thás, Tahás, Tachásnak olvashatni.

(Moses Ik. 22, 24.) melyly tengeri *tok-halat* jelent. Rövid historiáját Polynesiából kell haza hozni. Hübnernél a' **Maeateak** = Maeoták, a' nagyobb halak bőréből öltönyöket készítvén, mellyekkel mintegy megerősítvén, különösen háborúkba jelentek meg (jó fegyverhárító ruházat lehet). Moses **Thása** is, hihető illy valamitől nyerte nevét. — Eldődinknek is elég jó módjok volt a' **Maeotis** tava körül illy öltönyöket készíteni, 's különösen vizes időben is e' ruhában a' viadalra kiállani. — Egy illy Thás nevezetű lett Arpádnak is vitéze, visszafoglalván Pannoniánkat, **Maeotáink** nevezhették el Mehadiai meleg fürdőnket, ugyan maeotáink költözködhettek a' társasági szigetekbe is. — Meglehet, hogy Thás = vagy *tokhali* hőrből készitettek maguknak tarisznyákat vagy táskákat. Egy illy Thástol nyerhette nevét **Tás-ka** somogyi helység, — ugyan **Thás**-tól a' **Tasy** család.

Leel, a' sz. régiségben illy kiejtésű szó olvasható (Moses 4. k. 3, 24 v.) לֵאֵל = **Lael**, mely vidort, élénket jelent. **Lehela** (I karkönyv Vr. 26 v.) לַהֵלָה = **lahela** helynév, olvashatni **laeh** = lachnak is, szerencsen nyelven vizes helyet jelent, azaz: **loch** = locs, locsos hely (locs, pocs) lellocsolni, — ebből érthető mit tesznek Pannoniánkban a' Lak helyek, mellyek többnyire vizek mellett fekszenek, — nem messze tőlem két illy Lak, kis és nagy Lak van, mindkettő vízmelléki hely.

Eleud = **Eleöd**. Különféle kiiratokkal jelenik meg a' sz. könyvekben: a) **Eldod** = Gott liebt, azaz לֵא = Isten, דָּד = dad, ded, ebből a' magyar kis-

ded, ki általában szeretettelik. — **Eldod** rövidítve **Eleöd** — az Isten szeretettje. *b) Eldaa*, — **El** = Isten, **עדא** = *daa* gyökszó vagy **Jada**, — **Feda**, leszarmazott szó adja ki értelmét, **Teda** vagy **Tudó**. — **Eldaa** tehát a bölcseségnek, tudománynak Istenét jelenti. — Örvendjetelek velem dicső honfiak, midőn elődink az Istennek kedveltjei, isteni bölcsességgel tudománnyal föl voltak ékesítve, ezen bölcsesség vezérelte őket ős atyáiknak pannon honába is vissza.

Arpád fia **Zoltán**, a' dicső atyának dicső magzata. Leszarmazik ezen arab, syr, kaldi törzs-szótól **سلط** = *salat*, melly erőst, hatalmast, uralkodót jelent. Ebből a' török **سلطان** = *sultán*, a' magyar **Zoltán**.

18. §.

Horvátok! Illyrek! Ezen nemzetségi neveken honotoknak eredeti birtokosai, halljátok szavamat, mellyet a' hazának nevében szóllok hozzátok. — Olvassátok nagy Magyarország helyírását II könyv. a' költözködésről, a' VI §. melly így értekezik: Maga a' fővezér **ARPÁD**, Fehérvár vidékeit; **Berbulch** = **Verbőcs** Balaton táját; **Eurs** pedig Sava közit szállotta meg, hogy testeteket a' magyar honnak, lelketeket pedig a' Magyarok Istenének szerezze vissza; Nagy Apostolság! — Így értekezik Timon is a' magyarok III mozgalmáról III fejez. 342 lap. Olvassátok Béla király névtelen jegyzőjének a' XLIII. részét, — nem ugyan ezért fáradnak-e földetekre a' magyar Leonidások **Bults**, **Leel** és **Botond** Kulpa vízmellékit, aztán Sáván átkelvén **Zagráb** (pórnyelven maiglan így neveztetik) = **Zágráb**, **Posaga** = Posega és

Valkó várakat a' magyar honnak visszafoglalták. Ugyan ezen irónk XLV. részben bizonyítja, hogy **Zoárd** és **Kadosa** zászlóikat a' Dunán átlöbegtetvén **Sardika**, most **Sophia** és **Filep** váraknak urai lettek, és egész Durasso tengerparti városig, minden földet, melyet hajdan a' Catelani magyarok, Salanai Szityák, az Arvadok az Illyrikkel együtt birtak, hol az Avarok és Parthok virágoztak, — ismét visszajátították. — Mellyről TT. Horvát István ur Rajz. 124 § jelesen értekezik.

Illyrek! Inchoffer, ki a' romai könyvtárból szedgette ki magyar Esettárunkat, az 1009-ik évi dolgokról irván, a' pécsi megyének elhatározásában a' negyedik határt a' dunamelléki Révároktól Sáva felé helyezé; — tehát Magyarhonunk eddig terjedt sz. István királyunk időszakában, mivel a' megyék fölosztásában mint tulajdon országában szabadon rendelkezik. Illyrek! ti tehát miéink vagytok, és rajtatoki sajátságunk meg nem szűnt: sz. László királyunknak önkénytesen engedtétek át magatokat. — A' történetek tanusítják, hogy ezen sláv részeket Vezérek inkább mint Királyok kormányozták. Első's utolsó király vala Suinmur máskép **Zolomer**, vagy **Zvonimir**, kit VII Gergely pápa 1076 évben nevezett ki. Ennek elhunytával a' Croát nagyok dicső sz. László királyunkat, — kinek szentséges hire e' földrészt is eltöltötte — hívták meg a' kormányra. — László is kevés vagy tán semmi fáradsággal mint az ős Szityák, Avarok, Parthok saját birtokaikat — kezéhez vevén, királyi fénynyel és hatalommal a' magyar koronához kapcsolta és megerősítette; Zágrábban gazdag püspökséget alapítván.

19. §.

V é g s z ó.

Horvátok! Illyrek! szomszédink 's tagadhatlan Rokonink! — Ezen kisszerű rajzolatomból megtanulhatjátok a' magyar nyelv eredetiségét, 's minden europai nyelv fölötti elsőbbségét. — Nyelvünk a' tiétekkel rokon, mellyről a' Latino-Illyricum és illyrico-latinum szókönyv tesz élő bizonyosságot, — számtalan ebben a' magyar szó, mi tagadhatlanul valóítja, hogy egy anyának emlőjéből szoptuk, 's örököltük nyelvünket, hogy egyajkuak valánk mindaddig, míg a' Sarmat nemzet rátok ütven, nem ugyan egészen végképeni halált, hanem csak álmhozó szellőt bocsátván szájából, nálatok az eredeti magyar nyelvet szenderbe hozá! Horvát ajkon *Smért*, a' slávban *Smrt*, halált jelent a' sarmat-ból leszármaztatva; elég legyen az, hogy a' *Sarmat* nemzet már önmagában egy halál; melly nálatok ez eredeti nyelvhalál gyászos lobogóját fölütven, titeket édes rokonink, magyar eredetiségtek 's nemzetiségtek dicsőségétől megfosztott! — De eljött már a' nap, melly a' nyelvhalál setét éjjelének felhőjén fényével áthatván, valódi magyar eredetiségteket 's nyelveteket a' legtisztább fényben mutatja ki előttetek. — Az idő hatalmasan int és segédkezét nyújtja, — hogy hosszú mámortokból feleszmélvén, eredeti nyelvetek visszavételének 's megtanulásának nemes munkájához fogjatok. — Ti nem csak szomszédink hanem rokonink is vagytok; — a' vérségi szeretet tiszta érzése kössön 's vezessen közelebb egymáshoz bennünket; — az tegye hogy ne csak érzésben, hanem nyelvben is egyek legyünk. Mit engedjen a' magyarok Istene!

Én honom, nemzetem, anyanyelvem iránti legmélyebb tiszteletből, legforróbb szeretetből léptem az irodalmi pályára. — Mennyire feleltem meg kitűzött tárgyamnak? Honom tudós fiai, azt a' ti bölcsességekre bízom; ítéljétek 's bíráljátok meg mély tudománytokkal: az ítéletben azonban, kérlek, legyetek kegyesek! Jelen munkácskám sikerültével, nagyobb terjedelmű munkámat biztosan folytatandom.

Tartalma e' Munkának.

	S.
Curetesek. Kreta Philistiek	2.
Chun , chuni , huni , hunni , kreta = makaros	3.
Candia. Cita	4.
Aeria , Kreta első neve. Areae ponnonii	5.
Aerianak második neve, Curetim, 's ezen szó jelentése	6.
Sarbit. Scarabantia — — Sebet, Carse = Karzó. Ma- gyar Csürsz fejedelem	7.
Serebia. Jovia. Eddo = Iddo = Idiminum	8.
Dun. Adon = Idvelem. Dus = dives. Deus	9.
Sarabim. Sarabaiták. Szervetők.	10.
Sarbal. Sarabara. Schalavári	11.
Tabach = dobak = Zobach. Szabách	13.
Dávidnak gárdája.	14.
Pheletim. Rotzim. Aritz = Aristocrata	15.
Ceretim. Kerat = garda. Gárdon. Hátsiak	17.
Curetes = üstökös magyarok. Curiatiusok	18.
Candia. Candavia. Canada. Gandia. Cortes	19.
Kik a' Curetesek? Salana.	20.
Betsan, Besan. Szityák. Salánán	21.
Szityák, Cittim-től. Japhet unokájától valók	22.
Ptolomaeinek „ad Herculem-je“ Pannoniában hol ?	—
Khades. Cadusier nemzetek. Cadusa szityafi	—
Besan. Bissen a' magyar honban. Csalóköz , Celták. Coletianok. Padán	23.
Betsan szótaglalása , jelentése , Ün , Üni , Ünne , a' Cíták = Szityák régi helyők Pannoniában	25.
Wischnu , Schiva, Indus magyar szavak	26.
Catara város. Hungari Catelani. Csötörtök	27.
Corybantes. Cabiri. Paraeci Fennek istene.	28.
Sarmatak = házi halálok	29.

	S.
Sláv, Hvala bogu. Dankowszky Gergely	30.
Croaták. Illyricum Slavoniává lesz	31.
Horvát. Több Aradok. Arvadok. Canaannak nemzedéki.	32.
Illyr. Illyrek. Elion Fennek istene	33.
Feniczia. <i>φαινίκη</i> = Fenike, aegyptomi magyar szó. Punuch, Pinet szitya főnökök, Fenék Keszthelyen alul	34.
Canaan, itt szerkeztetett Adam. Vajjiszer = szerkeztő szó ereje, Canaan jelentése	35.
Canaanban a' szityák	36.
Canaanba Ábrahám és unokája Jákob a' bálvány-képeket beviszi. Ábrahámnak nincs itt sajátsága	37.

K ö l t ő z k ö d é s e k.

A' Szityák eredeti hona, ebböli költözködésök	1.
Creta és Cyprus szigetekből fegyverrel berontnak Canaanba. — Innen az Immausi hegytájaknak urai lesznek. Immaustol Tanaisig kiterjesztik birodalmukat. Phasis vagy Phison szavak magyarosítása	2.
Abar vagy Avar nemzet. Iberia. Celtiberek Gomer = Cimmer = Cimberék, ezekről hely és finevek. Gomerék = Galaták = Kelták vagy Celták a' Szityákkal egy nemzetet tesznek	3.
Első költözködés, a' nemzetek eredeti költözködése Mosestől I. k. X r. iratik le. Második költözködést Josue fegyvere okozta. Kimennek Afrikába, jönnek Illyriába. Harmadik költözködés Nabukodonozor időszakában. Kenizsi	4.
Rabbanaei Szityák. Sizíges. Damnae, Ser vagy Serica. Piada. Bade indiai szótól B u d a, Sicambria, Ofen	4.
Euxinus, Pontus, Maeotis szavak magyarázata	5.
Kadusi, Cherasmi, Alani, Roxolani nemzetek	6.
Rha folyók, Rasin, Rasinai. Madschar = magyar = magyarot város Kaukáz töviben	6.
Juhria. Jugaria, Lapponia, Estonia, Tanais vize városa. Azzao = Assovia = Aszófő. Geth város, honnan a' Geták. Azotus = Csopak Balatonmelléki helység — és Palaznak. Itt Filistiek laktak	6.
Canaan névről lemondanak. Pan, Fenn nevezet alatt költözködnek Pannoniába. Finniába. Fennek beszéde. Balaton tava. Balti tenger	7.

Chunok költözködése. Kun imádság	§.
Kunok, Avarok egyek Bissenek. Besenyők	7.
Eldődink a' földközi tenger részeire is költözködnek, ugymint a' Catalani magyarokkal a' Rhizeiek = Reziek = Retiaiak. Balaneából a' Polányiak, kik Bolentiumnak nevet adtanak	8.
Arad = Arvad szigetből a' Horvátok, Vardaeiek, Co- mánusok. Epidamnus = Durasso = Dyrrachium = Soriae urbes. Salana = Betsan = Besan	8.
Narensii. Sardioták. Szereda = Szerda. Kedd. Scirto- nes	8.
Joppe = Japides. Scardus hegyek. Arca vagy Arci = Oricum. Surium. Epitium. Athalai. Paeanium. Paeo- nia. Pannonia város	9.
Roma ön csendében virágzó Pannoniát háborgatja	11.
Romának büszke hatalmát meg kezdi törni, 's fényét homályosítani Balamber.	12.
Balamber után Attila, a' keleti és nyugoti romai birodal- mat adófizetővé teszi	13.
Attila, német írónál Eozel. Bebai. Zobbai, finevek ma- gyaráztatnak	—
Avarok = Várkunok, őseik honát visszafoglalják, ha- nyatlásuk után a' Sláv nemzetek. Hibáik	14.
Öröm a' Hungarok győzelmein, Pannonia visszafogla- lásán: Hun és Gara	15.
Hunnaink = Massageták. Belgites. Semeja. Mysia = Moe- sia, mazioces magyarok	16.
Árpád, ezen szó jelentése. Felszólalás Rabsacessel	17.
Árpád, Verbőcz, Eürs, Bults, Leel, Zagráb. Posega. Valko várokat a' tengerparti Durassóig mint ősi sajátjokat visszafoglalják. Eleud. Zoltán	18.
Végszó	19.

